

1590

S V P E M M

[Faint, mostly illegible handwritten text in cursive script]

De 82.

DE EPISTOLIS
LATINE CON-
SCRIBENDIS,
LIBRI III.

Collecti, digesti, ac in lucem editi, opera

Simonis Verrepi.

Quid singuli libri complectantur.

- I. Continet de Epistolis conscribendis velut Isagogicon dulci breuitate non iniucundum.
- II. Agit de Epistolari elocutione, & Latinæ orationis ornatu.
- III. Continet Epistolam rectè exordiendi formulas, ex doctorum epistolis selectas.
- IIII. Complectitur Latinæ linguæ phrasas Epistolis scribendis crebrò futuras vsui.

Anno M. D. LXXXV.

THE FIRST
PART
OF
THE
HISTORY
OF
THE
CITY
OF
LONDON
BY
JOHN STOW

I. Of the City of London
II. Of the City of London
III. Of the City of London
IV. Of the City of London
V. Of the City of London
VI. Of the City of London
VII. Of the City of London
VIII. Of the City of London
IX. Of the City of London
X. Of the City of London

THE SECOND PART

LIBER I. 2

QVO CONTINETVR DE EPI-
stolis rectè conscribendis facile quòd-
dam velut Isagogicon.

DISCIPVLVS ET PRAECEPTOR.

D. **S**TVDEO MICOLENDE
Præceptor, audire ex te breuiter, quæ
sit aptissima Epistolas Latinè con-
scribendi ratio: si modò tibi est oti-
um, & tempus his rebus commodum.

P. Tempus tu quidem captasti commodis-
simum. Deinde tuum istud tam liberale & hone-
stum desiderium, vel maximis occupationibus
meis anteferrem libenter. Quapropter vt inge-
nium tuum melius cognoscam: & tu studium
meum perspicias facilius, me singulis de rebus
simpliciter interroga.

Primum igitur quid est Epistola?

EPISTOLA est absentis cum absente col-
loquium, aut mutui sermonis velut quidam in-
ternuncijs.

Nam is verus ac proprius est vsus Epistolæ,
vt absentis per eam significemus, quæ ipsum scire
volumus: Dicitur enim à Græco verbo ἐπιστέλλω,
hoc est mitto, quod ea ferè ad absentem mittatur.

*Peruelim audire nunc, quis artis istius
texendarum Epistolarum vsus sit.*

A 2

Rectè

DE EPIST. SCRIB.

Rectè tu quidem istuc principio inquiris.
Nam libentiùs, alacriùs, & cum quædam volu-
ptate iuuat nos ea discere, quæ magno nobis v-
sui futura cognoscimus.

Vsus igitur istius artis geminus est, $\left\{ \begin{array}{l} \text{Lectio} \\ \text{\&} \\ \text{Scriptio.} \end{array} \right.$

Quæso ut id exponas dilucidius?

Primum, qui hanc artem didicerunt maiori
cum fructu, & quadam frequenter cum oblectati-
one doctorum hominum seu veterum seu recen-
tium Epistolas euoluent ac legent.

Deinde qui has Præceptiones probè tenent,
scribant & ipsi doctiùs, venustiùs, & elegantius,
quàm cæteri, qui ducem sequuntur solam natu-
ram, vt infra dicemus lib II. vbi ostendemus, qui-
bus scribendi facultas, facilimè queat comparari.

Ad quid prætereà hæc conducent?

Eò certè, quod in his pueri, vel mediocriter
exercitati multò paratiores venient ad ipsa di-
cendi præcepta, & conficiendas Declamationes:
Et postremò ad ipsas serias orationes, quibus gra-
uiores tractantur & explicantur controuersia, in
foro, Senatu, Curia, vel apud Reges & Imperato-
res. Hæc breuiter de vsu sufficiant, perge nunc
ad alia.

*Quod est Epistolam scripturi officium
ac præcipuum studium.*

Illud

Illud versatur circa hæc tria, $\left\{ \begin{array}{l} \text{Inventionem.} \\ \text{Dispositionem.} \\ \text{Elocutionem.} \end{array} \right.$

IN PRIMIS enim res ipsæ, quas scribas, excogitari debent & inueniri: Tum eius ad quem scribitur ætas, natura, mores, conditio, & officium, diligenti animi intentione, perpendi debent & obseruari, vt his bene pensiculatis Epistola tota accommodetur.

Sed hæc de Inventionem Epistolari satis, vt quam nobis ferè suggerant quotidiana vitæ negotia, necessitates, et oblata scribendi occasiones.

ALTERA verò iam cura est. vt res inuentæ apto & congruenti ordine, quasi milites in acie, disponantur, considerando nimirum, quid initio, quid in medio, quid in fine congruentius collocetur. Et huc referuntur illæ partes Epistolæ, tum Speciales, tum Generales, de quibus paullo inferius agemus.

POSTREMO verò loco accedit Elocutio, qua res inuentas & suo quasque loco concinnè dispositas, Latine, plane, & ornatè efferimus. Quæ partim in singulis verbis spectatur, partim in coniunctis seu sententijs, non secus quam fit in ædificijs, in quibus nunc singulæ partes separatim probantur, nunc verò coniunguntur in vnum.

*Quibus igitur in Epistola utendum est
verbis?*

Latine

DE EPIST. SCRIB.

Latinis proprijs, vsitatis, & quorum compositio æquabilis sit, gratiosa ac facilis, nec ab usu loquendi remota, fugienda verò sunt, verba dura, ambigua, obscura, obsoleta & nimium affectata.

Quales esse debent Sententiæ?

Elegantes, apertæ, faciles, quæque sermone constant quotidiano, vt sensus ad manum parati sint: Ad hæc non omninò triuiales: sed venustæ & propriæ, vel eleganti Tropo aut Schemate variegatæ.

Tales enim Epistolæ esse debent, quales sunt mutux amicorum inter se confabulationes, simplices & familiares, festiuæ, dilucidæ, minimeq; fucatae aut nimis excultæ: quæ suam tamen elegantiam non omninò negligant.

Præclare enim hoc Seneca: Qualis, inquit, sermo meus esset, si vnà sederemus aut ambularem, illaboratus & facilis: tales volo esse Epistolæ meas. Sed de Elocutione plura Lib. II. vbi partes Epistolæ iam omnes absoluerimus.

Cedò igitur quæ sunt partes Epistolæ?

Partes Epistolæ sunt duplices,	} <u>Generales</u>	} Exordium,
} <u>Generales</u>	} Petitio,	
		} <u>Generales</u>
} <u>Generales</u>	} Salutatio,	
		} <u>Generales</u>
} <u>Generales</u>	} superscriptio.	

Explica partes speciales?

EXORDIUM est initium Epistolæ, quo eius cui scribitur, præparatur animus ad amicè, attentè, & intelligenter, ea quæ scribuntur aduertendum: quod quibus modis aptissimè fiat, ne breuitati studentes diutiùs his immoremur, à Rhetoribus exquiratur, è quibus Epistola plurima mutuatur.

Commendatur Exordium, quod subiectæ seruit materiæ & causæ præsentì, vt ex ea veluti natum videatur. Ad hæc quod nec longius nec breuius est, quàm res ipsa & materia postulat.

Postremò, quod non est nimis apparatus, sed verecundum, temperatum ac modestum, ne quid suspicionis lectori afferat.

NARRATIO est, qua breuiter, dilucidè & probabiliter explicamus, quæ nos causa ad scribendum impulerit.

Hæc debet esse breuis, propter memoriam, quæ facilè labitur, & Dilucida, proprijs scilicet & vsitatis verbis explicata, propter intelligentiam, & Probabilis, siue verisimilis, vt lectori fidem faciat.

PETITIO est, verecunda alicuius officij, beneficij, veniæ aut rei alterius imploratio.

Commendatur autem honestate, facultate, & remuneratione. Ad Honestatem spectat, vt ab amico rem nullam petamus, nisi honestam ac

DE EPIST. SCRIB.

iustam. Ad Facultatem, ut ea petamus, quæ facile ab ipso præstari queant.

Ad Remunerationem verò, ut nos memores beneficij & gratos futuros polliceamur.

CONCLUSIO est Epistolæ terminus, quo lectoris animum ad id quod petimus, nitentur quàm maximè commouere.

Hæc constat Argumentorum repetitione, quæ res dispersæ reminiscendi causa in vnum locum reuocantur, & sub adspectum subijciuntur.

Cur hæ partes vocantur Speciales?

Quod non sint in omni Epistola necessariae: Sed earum interdum vna aut altera. interdum plures adhibeantur. Nam cum ad familiares scribimus, frequenter sine vlllo Exordio ab ipsa re initium capimus. Et sola Narratione, Admonitione, Accusatione, vel purgatione & Conclusionem (quæ nunquam abesse potest) Epistola tota absoluitur. Pleniorē ob hæc specialium partium descriptionem heic omisi petendam quoq; ex officinis Rhetorum.

Quæ dicuntur partes Generales?

Hæ scilicet, quæ omnibus ex æquo Epistolis adhibentur, Salutatio, Valedictio & Superscriptio, ut vocabulis vtamur vulgò tritis.

DE

ISAGOGICON LIB. I. 5
DE SALVTATIONE.

Quid est Salutatio?

SALVTATIO est oratio, qua in principio Epistolæ, absenti salutem nunciamus: Id quod varijs consuetum est fieri modis.

Quæ sunt igitur aptissima salutandi formula.

Veteres illi linguæ Latinæ Coryphæi, qui felici illo Ciceronis seculo floruerunt, huiusmodi fermè vti consueuerunt.

Cicero { Pisoni S.
 { Dolobellæ S. D.

Vel adiuncto Prænomine.

M. T. Cicero { T. Pomponio Attico S. D. P.
 { M. Terentio Varroni S. P. D.

Apponitur interdum Pronomen, Suus.

Cicero { Tironi suo }
 { Terentiæ suæ } S. D.
 { Tulliaæ suæ }

Cicero, Terentiæ & Tulliolæ suis. S.

Sed veteres vxores tantùm, filios, feruos aut libertos, vocare suos assueuerunt, At nos more Pliniano, ita quoslibet ferè appellamus, amicitia aut familiaritate nobis coniunctiores: alios verò minimè.

Licetne nomini eius, cui scribimus, adiungere aliquod adiectiuum?

A 5

Inuenias

DE EPIST. SCRIB.

Inuenias quidem adiunctum nonnunquam apud ipsum etiam Ciceronem, sed rarissimè, vt Cicero F. S. D. Tironi suo dulcissimo.

Tullius & Cicero F. S. D. Tironi humanissimo & optimo.

Horum exemplo recentiores ex nimia quadam erga amicum beneuolentia, huiusmodi interdum Salutatione uti solent.

	{ Amico singulari	} S. D. P.
	{ amico integerrimo	
	{ amico verè Pyladeo	
Nic. Clenardus	{ dimidio animi sui	
Iac. Latomo.	{ Quod de amico Aristoteles dixit, Alteri ipsi.	

Quid? Adijcieturne Salutationi Magistratus, muneris aut Professionis titulus?

Maximè: Titulus enim dignitatis personæ illius, cui scribimus, in salutatione nequaquam omitti debet, vt:

Cicero { C. Cæsari Imperatori S. D.
D. Bruto Cos. Des. S. D.

Et apud recentiores:

Ioachimus Perionius Carolo Lotharingo Cardinali S. D.

Paulus Manutius Andrea Alciato Iurisconsulto, S. D. Quin nec nostræ dignitatis vel officij titulus est prætermittendus, cum vel ad pares, vel ad minores scribimus.

Cicero

Cicero { Procos. S. D. M. Marcello Cos.
 Imp. S. D. Coelio AEdili Cur.
 Philippus Hispaniarum Rex &c. Ferdinando à
 Toletò Duci Albano. S. D.

Quid in Salutatione vitiosum est?

Docti illos reprehendunt, qui cùm scribunt ad Optimates nomen eorum suo, causa honoris præponunt, veluti si dicas, Ant. Perrenoto Cardinali, Guil. Lindanus Ruremundensis Episcopus S. Guilielmo Cliensium Duci, Godefridus Gropperus, S. D. Quasi in hac nominum præpositione dignitas, quæ nulla est, inesse aliqua videatur. Sed nos hæc potiùs scribentium arbitrio relinquenda existimamus, ne, si consuetudini multorum aduersemur, vel imprudentes habeamur, vel superbi. Et hæc de veterum salutandi modo.

Nunc igitur edoce, quæ sit Recentiorum salutandi ratio?

Est ea quidem multiformis, nec vni eidemq; scribendi formæ ac modo semper astricta.

I. NONNULLI enim ea precantur alteri, quæ vel congruunt Epistolæ argumento, vel personæ, cui scribuntur literæ.

Bernardus

D E E P I S T. S C R I B.

	{	Bonam mentem,
		ardentem pietatem,
Bernardus Ver-	}	plurimam faustitatem.
repæo suo pre-	}	multam & perennem felicitatem.
catur		
		pacem & perpetuam incolu-
		mitatem.

II. Sunt qui vtantur allusione aliqua veteris memoriae de historijs aut fabulis petita.

	{	Ionatae suo
Verrepæus Iac.	}	Achari suo
Schildero.	}	Theseo suo
		Pyladi suo

S. D.

III. Adhibentur interdum allusiones quaedam hyperbolicæ, quibus præstantem alicuius scientiam, virtutem, aut certè rei alicuius excellentiam indicamus. Cuiusmodi sunt: Io. Rubus M. Io. Beuero, alteri fermè Aristoteli s. D. Longolius, Guil. Budæo, Varroni huius ætatis. S. D. Hosius Sadoletto M. Catoni integritate propè pari S. D. Sadoletus Bembo Polyhistori non multum M. Tullio facundia minori, S. D.

Hæc cum adhibentur, tanquam quaedam testimonia, autoritatis non parum illis, quibus scribuntur afferunt, si modò ad dignos scribantur, & ab ijs qui creduntur de præclaris huiusmodi dotibus posse rectè iudicare.

Sed

DE EPIST. SCRIB.

Sed cauendum, ne hæc honoris signa, ambitione vel peruersitate ingeniorum ad indignos transferantur, & fidem prorsus amittant: neue potius insolentiæ aut indecoræ adulationi, quàm vero iudicio tribuantur:

IIII. Sunt postremò & nouæ aliquot salutandi formæ, quibus nunc vulgus plerunq; utitur, nec prorsus damnandæ, modò in loco adhibeantur:

Salue mi N.

Salue multum.

Salue plurimum.

Salue Pater optime.

Salue terq; quaterq;.

Salue etiam atq; etiam.

Salue quantum mereris.

Salue amice integerrime.

Salue congerro lepidissime.

Salue plurimum in Christo Iesu.

Salue plurimum obseruande patric.

S. P. amicorum optime & integerrime.

Salue vnicum meum in Christo decus & præsidium.

Veterum tamen simplicitas nostra hæc nouitate nequaquam potest corrigi: sed de salutatione nunc satis.

DE

DE EPISTOLA SCRIB
DE EPISTOLARVM
EXORDIIS.

*Hoc igitur nunc doceas velim, sit ne certus
aliquis exordiendi Epistolam modus
aut formula?*

Ratio Epistolam, his vel illis verbis exordiendi, certo aliquo canone tradi non potest, ut quæ pro varietate argumenti, varium, multiplex, ac liberum habet principium, quale cuiq; visum est.

Sed cùm nusquam magis laborent pueri, quàm in apta exordiendi forma statim inuenienda, Et, ut quidem ait, dimidium facti qui bene coepit habet: subiiciendas hïc duxi tùm veterum, tùm recentium Auctorum idoneas aliquot exordiendi formulas, è quibus videre ipsis licebit, quemadmodum possit incipi Epistola, donec adoleuerint, magisque ac longius in literis progressi fuerint.

Illud tamen hïc admonendum, non esse consultum studiosis adolescentibus, ut epistolam scripturi, illicò ac libros, vnde voculas aut sententiolas aliquot mutuentur, confugiant, semperque alienis inuentis assuecant, proprio ingenio diffisi.

Sed priùs diligenter consideranda sunt, quæ paulo superius de Inuentione, Dispositione, & Elocutione

locutione admonuimus: atque ex his omnibus diligenter pensiculatis, epistolæ tanquam viuum exemplar ducent. Et tum demùm licebit locos aliquot ex auctoribus petere, vnde tum verborum, tum sententiarum supellectilem aliquam possint mutuari.

Adhibenda tamen hîc est studiosa quædam diligentia, vt sic omnia ad præsentem materiam accommodentur, ne malè affuta, malèque conferruminata, ac proinde furtiua, nec domi nostræ nata deprehendantur, & scriptoris sui imperitiam prodant.

Sed nunc expecto exordiendi formulas?

Fuit olim mos veterum, quem Seneca vsq; ad suam ætatem seruatum scribit, epistolas hoc modo exordiri.

Si vales, valeo.

Si vales, bene est, valeo.

Si vales, bene est, ego quidem valeo,

Si vales, bene est, ego valeo, & quidem bellissimè.

Si vales, bene est, ego perbellè valeo, & indies
bellius.

Si vales, bene est, ego quidem valeo sicut soleo
paulò etiam deterius.

Si vales gaudeo, equidem valeo, & Cicero ac
Tulliola bellissimè valent.

Has veterum formas Christiani non ineptè
interdum hoc modo sunt imitati.

Si

DE EPIST. SCRIB.

Si vales, bene est, ego per Dei gratiam sic valeo ac viuo, vt nunquam in vita suauius.

Si rectè vales carissime pater, vnâ cum suauissima matre, bene est. Nos hîc Dei gratia perbellè valemus.

Si rectè vales, vnice mihi dilecte pariter ac obseruande auuncule, est quod plurimùm gaudeam: Equidem hîc beneficio Dei valeo rectissime.

Si tu, tuaq; suauissima coniux, socer humanissimus reliquaq; familia valetis, est cur maxime gaudeamus. Nos hîc Dei munere valemus ex sententia.

OBSERVETVR hæc loquendi varietas, Dei gratia, Dei dono, Dei munere, Dei beneficio, Dei benignitate: Vel, Quæ Dei benignitas est:

Quid? nunquam ne aliter exordiri licet Epistolam?

Sic sanè, est enim Epistolarum principium varium ac prorsus liberum, vt modò supra dixi: & ex formulis, quas libro tertio proferemus, luce, quod aiunt, clarius videre licebit, quas tu & frequenter & sedulò peruoluas suaserim, si Epistolam scripturus, elegans & accommodatum eius principium in promptu semper habere voles.

Licetne interdum exordiri Epistolam ex abrupto?

Licet

Licet etiam cum venustate frequenter & gratia.

Eho tu, quid ais obsecro?

Nunc te obiurgari patere.

Sic est, inquam, uti scribis.

O casum mirificum, hodie.

Quin tu igitur huc reuolas?

Næ tu, mi N. es homo lepidus

Quin ego igitur tibi gratuler.

Vin ridere? en tibi argumentum.

Quid ego audio, mi N. tu né adeptus es?

O rem iocosam & risu dignam Catoniano.

Sicciné igitur veterem amiculum negligis?

O diem lætum notandumq; mihi candidissimo
calculo.

Vide, num aptum munus miseris, crumenam
non habenti pecuniam.

Quid? hocciné abeunti tibi demandaram? ut ad
me nihil perscriberes aliud, quam &c.

O factum bene de nostro Ghilsio. Incredibile
est, quantum me ea res voluptate affecerit.

*De exordiis, ut opinor, satis: Perge ad ea
quæ sunt reliqua?*

De Narratione & Petitione nihil heic præci-
piemus, quòd cum longum foret, de his omni-
bus præcipere singillatim, tum tempus ipsum,
locus, præsentia negotia & ipsa deniq; quotidia-
na vita nobis ea omnia subministrant. *Quam-*

B

obrem

DE EPISTOLIS SCRIBENDIS

Obrem ad partem secundam generalem, hoc est, ad rationem ac modum Valedicendi hinc transfundendum, si prius nonnulla de ratione salutandi amicos subiecerimus.

Suggere nunc igitur formulas, quibus amicos in fine Epistolae salutemus.

Rectè mones, nam cum amico salutem annunciamus, id fermè ante Vale, fieri consuevit, hoc vel simili modo,

Amicos omnes ex me saluta.

Salutabis parentes meo nomine.

Patrem tuum salutes velim officiosè.

Carissimam matrem salutabis à me diligenter.

Sodalitatem totam saluta meis verbis accuratè.

Saluta omnes, qui de me istic percunctabuntur.

Fratribus tuis ex me multam salutem dicito.

Optimo parenti tuo à me plurimam salutem nunciato.

Saluebit à me noster Lepitus officiosè & accuratè.

Dic me tuis omnibus omnia læta faustaq; precari.

Mihi apud amicos omnes vicarius esto saluator.

Amicum nostrum D. Petrum à Valle, iube à me saluere plurimùm.

D. Henrico Verrepæo precaberis à me læta omnia & felicia.

Salutem à me Caueguntio, & si quem alium benevolentem videris.

Eximium

Eximium virum Ioan. Bellerum ex me etiam atq; etiam saluere iube.

Optimo viro & homini doctissimo M. Rumoldo Verdonck nos etiam atque etiam commendes oro.

Ad M. Henricum Deruenum si quid dederis literarum, illi ex me salutem adscribes plurimam.

Amicos omnes, sed imprimis ac præcipuè M. Iasp. Vætærum nostrum à me saluere iube plurimum.

Bene valebis salutato hospite meo M. N. N: & eius sorore virgine modestissima.

Campagrium nostrum eximia spe, summæ virtutis adolescentem salutato meis verbis diligentissimè.

Læuius saluebit à me officiosè & diligenter, Item Berkelius Ghilsius ac reliqui, quos istic me nosse putes.

Apud amicos omnes, tu fac nomenclatorem agas, ac singulis nominatim ex me salutem dicito. Vale.

Onerabo te non magna sarcina, vt Ipras proficiens, salutem meo nomine perferas ad illius vrbis antistitem.

Ornatissimum virum D. Houellmannum meis verbis saluere iube, itemq; cæteros, quos ferè habemus amicos communes.

B 2

Saluta

DE EPIST. SCRIB.

Saluta mihi communes amicos, Iacobum Gerardum & Cornelium. Nam in præsentia non suppetit otium scribendi pluribus.

Saluere plurimum à me iubeas, Daniele Sufium Mechlinianum adolescentem optimis disciplinis deditissimum, dignumq; sanè tali parenti filium.

In salutandis amicis, quoniam in præsentia non vacabat pluribus scribere. N. tui vices gnauiter velim obeas.

Contubernalem nostrum olim Au. Viscanium si quando videris, voles, ac vacabit, paucis verbis, suo ipsius more salutabis.

Cùm ad Maternum Cholinum dabis literas velim memineris accuratissimam meo nomine salutationem adiungere, ipsi, vxori & liberis.

Adolescenti multis animi fortunæq; dotibus ornatissimo Francisco de Plein precaberis à me salutem plurimam, & felicem studiorum successum.

Delassatus sum studijs & scribendis epistolis, Quare te rogo, vt apud Hunnæum nostrum præclarum virum mihi sis Epistolæ vice, donec dabitur otij pauxillum.

De D. Theodoro præfecto monasterij Cæciliani
iana

Jam pridem prorsus nihil audimus, quaeso iube eum à nobis saluere & meminisse veteris nostræ familiaritatis Coloniensis.

Omnes, quibuscum istic viximus, nominatim meis verbis salutabis, seorsum autem humanissimo viro, istic nuper hospiti meo D. Renero Helremanno, Pastori S. Petri, me etiam atq; etiam commendabis.

Valebis vir humanissime, simulq; cum dabitur otium, Decanos nostros D. Longecrutium, Fabricium, & Langritæum meo nomine salutabis, quibus & epistolam hanc dabis legendam tanquam ad ipsos quoq; scriptam.

Amicis meis verbis salutem nunciato, nominatim autem humanis. & integerrimis viris D. Philippo & Laurentio, quorum cum istic agerem suavisissima consuetudine, cum primis delectabar, salutem ex me impertire plurimam.

Parisium Typotium, Loeffium, cæterosq;, quos nostri amantes esse nosti, iube meis verbis saluere quàm plurimùm.

Et tu salve ac vale mi cariss. & optatissime Bembe, nosq; amare perseuera, tui prorsus cupidissimos.

Jam nomine alterius quo pacto salutem adscribemus?

DE EPI. T. SCRIB.

Officiose te iubet salutari.
iubet te saluere plurimum.
iussit me tibi salutem scribere
Plurimam tibi impertit salutem.
impertiri te iussit plurima salute.
iussit tibi plurimam adscribi salutem.
N. N. annuntiat tibi salutem plurimam
optat tibi salutem veram ac solidam.
nihil non optat tibi faustum ac lætum.
precatur tibi omnia quæ sibi met ipsi.
precatur tibi ac tuis omnia felicissima.
precatur tibi omnia euenire prosperrime.
plurimam salutem impertit tibi ac Lentio
tuo.

Iam Epistolam complicaueram, cum adiret me frater tuus, qui te plurimum iussit saluere suis verbis,

Saluebis à Typotio nostro, adolescente mihi summe dilecto, & tui prorsus obseruantissimo.

Cum has ad te literas exararem, aderat forte Loæus noster, rogabatq; vt suo nomine salutem tibi ac familiæ tuæ impertirem. Cic. Valebis igitur, & valere Pijtiam nostram iuebis, & saluebis à meo Cicerone.

Profer etiam formulas, quibus salutantem decorè ac honestè resalutemus.

Pergenius noster tuis verbis per me salutatus, vicissim te meis resalutat.

Hubertino

Hubertino tuis verbis salutem dixi, qui lætissimus de te audiuit, remittitq; salutem ingenti foenore cumulatam.

Greuenius noster, quam tuis verbis salutem dixi, libenter accepit, teq; vicissim per meas literas officiosè saluere iussit. Amici per me tuo nomine diligenter salutati, dederunt hoc mihi negotij, vt te vicissim suo nomine iuberem saluere. Vicissim tibi salutem adscribunt, quos per me nuper saluere iussisti, Petrus, Paulus, & Martinus ministri nostri culinarij.

Nunc velim ostendas, quæ excusabitur Epistola subito & neglectius scripta.

Character Epistolæ neglectior, testis est summæ nostræ festinationis. Hæc exaravi multis distractus negotijs, animoq; curis valdè impedito.

Hæc occupatissimus ad te scripsi, & rus iam iam profecturus ac viam iniens.

Hæc scripsi ex tempore plus quàm occupatissimus, scripturus alias accuratiùs:

Ex tempore scripsi hæc & incogitantius alioquæ nec meditatus satis probus scribendi artifex.

Hæc scripsi raptim & plus quàm ex tempore, fortè oblato tabellione, scribam alias accuratiùs.

Dictavi hanc ad te Epistolam, non scripsi, quòd
B. 4. essent

D E E P I S T, S C R I B.

essem iam scribendis literis defatigatus, Rectè vale.

Hæc scripsi præproperè & perturbatè quod ex literis ipsis & sensis facile conijcies, quæso festinationi meæ & breuitati literarum des veniam, Vale.

Non possum cohibere calamum, quin apud te quiduis effundat, tuum erit cogitare, ita N. tuum ex tempore scripsisse, ut ei simplex animus dictabat, & accipere omnia in partem meliorem.

Sed ad valedictionem nunc transeamus, quæ est
E P I S T O L A E pars altera generalis.

Prius quàm Vale subiicias, nihil præcipies de Epistola breuitate?

Epistolæ breuitas & prolixitas accommodari debent Personis ipsis, & negotijs. Nam qui multis negotijs distinentur, aut alioqui fastidiosi sunt, prolixitatem vel mediocrem aspernantur: Apud hos igitur Laconismo, seu breuitate utendum est. Si verò materia prolixitatem flagitat, excusabitur ea rei ipsius qualitate, vel dulcedine cum amico colloquendi.

Sin ad eum scribas, quem metuas, offensum iri literarum tuarum breuitate, excusabis negotia, quibus vel ipse distineris, vel is cui scribuntur literæ.

Porro

Porro quæ vel nimis brevis, aut nimis longa Epistola videri debeat, ad hanc regulam, vel vt ad amussim, exiges.

Si necessaria omiseris: omnes sunt nimis breues.

Si supervacanea infarseris: omnes sunt nimis longa.

Tu nunc perge ad reliqua.

DE VALEDICTIONE.

Quid est valedictio?

VALEDICTIO est Epistolæ terminus. Quemadmodum enim à salutatione Epistolam exordimur: ita hoc verbo, Vale, claudimus.

Quæ sunt aptissima valedicendi formulæ?

Vale Valebis. Bene vale. Vale & salve.
 Vale feliciter. Vale rectissimè. Fac vt vales.
 Cura vt valeas. Da operam vt valeas. Vale mi N.
 & salve. Vale vir integerrime. Vale etiam atque
 etiam. Vale iterum atque iterum. Vale cum tuis
 omnibus. Opto te diu bene valere. Da operam vt
 bene valeas. Cura si me diligis, vt valeas, Cura te
 etiam atq; etiam, & vale. Cura, vt quàm rectissimè
 valeas. Cura vt valeas & me vt amas, ama.
 Etiam atq; etiam cura vt valeas.
 Vale feliciter mi N. in Christo Iesu.
 Vale ô & præsidium & dulce decus meum.
 Vale pancraticè, aut si maus athleticè.

B 5

Vale

DE EPIST. SCRIB.

Vale mi carissime & suauissime Ghilsi.

Ne longior sim vale, & nos, vt facis, ama.

Vale mea carissima & optatissima mater.

Bene valere te cum omnibus tuis precor.

Vale felix & faustus, vir omnium humanissime,

Bene vale vir animo meo longè carissime.

Vale etiam atq; etiam & salue plurimùm.

Incolumen te nobis diu seruet Deus Opt. Max.

Bene vale, D. Valeri, amice plus quàm Pyladee.

Bene vale mi N. animæ plus quàm dimidium
meæ.

Bene vale, mea mihi vita carior, dulcissime Pater.

Bene vale, amicorum doctiss, & doctorum ami-
cissime.

Bene vale, doctissime doctor & amice incompa-
rabilis.

Bene vale cum suauiss, coniuge tua, dulcissimisq;
liberis.

Bene vale, nostri memor, præsertim in precibus
tuis.

Bene vale, mi Pergeni, & nos amare, quod facis,
perge.

Te cum vniuerso collegio tuo quàm rectissimè
valere cupio.

Bene vale, Nos, vt quimus, quod aiunt, quando
vt volumus, non licet.

Si me amas D. Lindane, valetudinem tuam dili-
gentiss, cura.

A dero

Adero istic ad Calendas Maias, interea curabis, vt feliciter valeas.

Dominus R. T. A. Ecclesiæ Reiq; publicæ diu seruet in columem.

Vale mi suauissime N. & tibi persuade, te à me mirabiliter amari.

Bene valeat R. T. C. cui me modis omnibus & ex animo commendo.

Vale, plura ad te scribam, cùm, quas auidè expecto, tuas aliquando accep ero.

Vale vir optime, idemq; doctissime Sconæ, cui me totum, vt debeo, ita dedo dicoq;.

Vale vir doctissime D. Susi, cui me quantus quantus sum, ita dico confecroq;.

Bene vale in Christo Iesu, & me ex animo tibi fauentem redamare perge, Iterum vale.

Vale mi dulcissime & desideratissime N. iterumq; & sæpiùs vale, atq; salue etiam atq; etiam.

Tu vale & nos dilige, quod te facere ita non dubito, vt nihil habeam tuo in me amore, nec certius nec iucundius.

Vale iterum:

Licetne verbo, Vale, adyccere quippiam?

Planè licet, præsertim cùm quid succurrerit, quod eius, ad quem scribimus, animo tenaciùs velimus inhærere.

Vale & stude.

Vale, & rescribe.

Vale,

D E E P I S T. S C R I B.

Vale, & Deum time. Vale, & me, vt amas, ama.

Vale, & me, vt soles, dilige.

Vale, & diu ac felicissimè viue.

Vale, & me tui amantem redama.

Vale, & nos, quod facis, amare perge.

Vale, & nos quod mutuum facies, dilige.

Vale, & nos ama, quod, credo, facies mutuò.

Vale, & scribe ad nos quàm frequentissimè.

Vale, & me solito amore tuo fac prosequare.

Vale, & huc ad nos quàm primùm aduola.

Vale, & si me amas, labores ama & studia.

Vale, & de me, quæ voles, omnia tibi pollicere.

Vale, & me tui amantissimum vicissim ama.

Vale, & literarum studijs incumbe diligenter.

Vale, & nos sæpè tuis literis, si est otium, saluta.

Vale, & nos cum erit otium subinde tuis literis
refocilla.

Vale, & boni consulas has literas, plùs quàm ex-
temporarias.

Vale, & tumultariam hanc responsionem æqui
boniq; consule.

Vale, & inconcinnam hanc rapsodiam fac boni
consulas.

Vale, & si me amas, ad nos, vt facis, omnibus de
rebus frequenter scribe:

Vale, & nos ama, si par pari referre velis, amore
omninò non vulgari.

Vale

Vale, & ora Deum, vt incolumis intra paucos menses vobis restituar.

Vale, & commenda me precibus Domino, mutuum orationis beneficium impensurus.

Vale, & si quid liberiùs aut imprudentiùs effutiui, da veniam homini non aliter instituto.

Vale, & si vacat rescribe, non accuratè, sed vt ego nunc, quidquid in buccam primùm venerit.

Valebis ipse, & humanissimum virum, M. Paulum Vitruuium cum vniuersa familia bene valere iubebis, Rursum vale.

Si quid fortè per obliuionem exciderit animo, licebit ne illud quoq; subijcere post Vale?

Si post Vale fortassis neglectum aliquid succurrerit: aut si quid sit, quod animo eius, ad quem scribimus, velimus tenatiùs inhærere, honestè illud his fermè modis addi poterit.

Vale, sed priùs quàm obsignem epistolam, hoc addam.

Vale, Sed percommodè hoc mihi nunc in mentem venit.

Vale, Sed mane paulisper. Nam est aliud quod adijciam. Vale, Sed quàm penè me fugerat, quod maximè te scire volebam, noster Turk. &c.

Vale, Sed non grauabor hoc quoque adscribere in gratiam nostri Sadoleti.

Vale

D E E P I S T. S C R I B.

Vale, Sed heus tu, propemodum præterieram
quod imprimis dictum oportuit,

Vale, Sed pænè exciderat negotium nostri Mero-
dani, quod non oportui prætermisum.

Vale, sed ò me obliuiosum, pænè serò VVingardi
mei negotium in mentem venit.

~~Vale, sed heus tu omiseram vnum, quod tu non
minus libenter leges, quàm cætera.~~

Vale, sed mane paulisper, nunc demum occurrit
animo quod primo loco dictum oportuit.

Vale, Sed ob signaturo epistolam, illud percom-
modè venit in mentem, quod omissum do-
lerem,

Vale, Sed scriptis hic literis, venit in mentem ex-
quirere abs te, ecquid nostri nunc agant Ros-
semij.

Vale, Iam parabam ob signare literas sed quia
præter spem otij non nihil obtigit libet etiam
diutius garrere tecum. Rembertus noster,
Gemma, & Scoeperus Barbantiæ nostræ Me-
dici celeberrimi,

Vale, iam ob signatam epistolam, cum alteras tuas
ad me literas reddit Veredarius: Itaq; resigna-
ui, & eadem opera binis tuis respondeo. Ac
primùm de Assendelpho nostro & Remesso.

V I D E S vt in huiusmodi formulis amoueatut fe-
rè omnis suspicio fuci: & simul lector dor-
mitabundus velut ad rem nouam excitetur.

Porro

Porro post huiusmodi reuocationem solemus fere
addere, Rursum vale, Iterum vale, Vale ite-
rerum atq; iterum, Iterumq; & saepius vale.

Quid iam post, Vale, reliquum?

Post VALE, Locum adscribemus, quo epi-
stolam scripsimus. Nam & hoc iuuat discere, ubi
sit amicus qui scribit. Quin & locus ipse ac tem-
pus excusant interdum Epistolam neglectius scri-
ptam. Locum igitur hoc modo libebit adscribere.

Datum { Lutetiae. Vel Datae. } Neapoli.
vel Data. { Louanij. Vel Dat. } Athenis.

Et saepius omisso participio.

Romae. Patauij. Anconi. Venetijs.

Licet hic uti & Ablatiuo loci ex quo mittun-
tur literae Roma, Patauo, Ancone: Sed tunc au-
ctore Terentio Scauro ommittendum est partici-
pium Datum, quod in loco, non e loco signifi-
cat. Sic Cicero, Brundusio, Alicia, Leucade:

Præpositio	}	Barbaris.	}	Bommelen.
				Hiluaerenbeck.
Adijcietur.	}	vt, ex	}	Rosendal.
				Aedibus D. Decani,
Appellati-	}	uis vt, ex	}	nostro Museo.
				Pandocheo.

Quid deinde post Locum?

Post

DE EPIST. SCRIB.

scribetur: Nam ex eo cognoscitur, quæ Epistola
sit prior, vel posterior:

Anno	{	Domini Millesimo Quingent. Septuag.	}	CIC. IC. LXXII.	
		Christi nati Septuag. supra Sesquimillesi.			
		A Christo nato.			{ Septuages. primo
		A Christi natali.			} post millesimū et
Anno	{	A Christi natiuite.	}	CIC. IC. LXXII.	
		Post Christum natum			
		Post natum Seruatorem			
		Salutis humanæ			
		Partæ Salutis			
		Affertæ Salutis			
		A Partu virginis			
		A partu virgineo			
		Salutiferi partus			
		Ab orbe redempto			
Redemptionis humanæ					

Adijcieturne Mensis & dies mensis?

Maximè.

Kalendis, Nonis, Idibus, Ianuarijs vel Ianu.	<i>Ad cal. Ianu. pro ipsis cal. sine nu- mero non dicitur.</i>
Ad Quartum kalend. Nonas, Idus Ianuar. vel Ianuarij.	<i>Ad quartum Kal. Ianuar. I.</i>
Tertio kalendas, Nonas. Idus Ianuarias vel Ianuarij.	<i>Quarto Kal. Ia. nu. non circiter.</i>
Vel more recentiorum, Primo die Mensis Ianuarij Decimo die Maij. Ultimo Decembris.	

Quid

Quid Licetne Christianorum ferijs indicare diem? Licet.

Natali Christi Seruatoris.

Die festo Paschæ, vel Pentecostes.

Ferijs assumtæ B. Virginis Matris.

Pridie omnium Sanctorum,

Postridie Conuersionis B. Pauli,

Ecclesiasticæ Dedicacionis ferijs.

Hilaribus nostris, Ipsius Regalibus.

Quin & diei & noctis horam licebit interdum adscribere.

Prima luce, Summo mane, Diluculo.

Crepusculo matutino vel vespertino.

Sub cœnam, Inter cœnam. Mox à cœna.

Nocte vel noctu, Aduentante iam nocte.

Alta nocte, Multa nocte, Ad multam noctem,

Nocte intempesta.

Adijcieturne in fine scriptoris nomen?

Adijcietur, si initio Epistolæ, non expresseris, aliàs minimè.

Paulus Manutius.

Manutius tuus ex animo.

Tuus toto ex animo Manutius.

Tuus Bembus.

Tuus ex animo Bembus.

Petrus Bembus ax animo tuus,

Tuus verè Sadoletus.

C

Tuus

DE EPIST. SCRIB.

Tuus toto pectore Sadoletus.

Tuus ex animo Sadoletus.

Tuus totus Longolius.

Tuus quantus est Longolius.

Longolius ille tuus toto animo & corpore

Tuus tuo animo merito Leuinus Torrentius.

Tuus verè & ex animo totus Ant. Flaminius.

Tuus, Vt nosti, toto pectore, Ioach. Perionius.

Idem, qui semper, totus tuus Petrus Victorius.

Tuus semper in Christo clientulus Carpentarius.

Tuus, vti nosti ex animo totus, Cor. Valerius.

Tui, vt scis amantissimus Ant. Muretus.

Tui obseruantissimus, Ioan. Sambucus.

Tui ex animo studiosus, Carolus Sigonius.

Tui nominis obseruantissimus Cultor. Fran. Roportellus.

Tibi addictissimus cliens, Basilius Zanchius.

Tibi toto ex animo deditissimus clientulus Laurent. Gambare.

Quid scribimus ad viros nobiles, aut singulares aliqua virtute vel dignitate illustres?

Tuæ Clementiæ

Tuæ Celsitudini

Tuæ Amplitudini Vel:

Præstantiæ tuæ

Dignitati tuæ

Deditiss. Addictissimus

Obseruator, Cultor,

Cliens Clientulus.

Vel

Vel singulis literis.

R.T.)	} id est {	{ Reuerentiæ tuæ.
D.T.)		{ Dignitati tuæ.
C.T.)		{ Celsitudini tuæ.
A.T.)		{ Amplitudini tuæ.

VEL:

R. T. C.)	} id est {	{ Reuerentiæ tuæ Celsitudini.
R. T. A.)		{ Reuerentiæ tuæ Amplitudini.
R. T. D.)		{ Reuerentiæ tuæ Dignitati.
R. T. P.)		{ Reuerentiæ tuæ Præstantiæ.

Sed videbor in his fortè modum excedere, quamobrem nunc, si placet, epistolam obsignemus, & qui postremus nostri, in hoc Primo libro operis & instituti labor est Inscriptionem epistolæ Græci Epigramma, vulgus Superscripti nem nominat: adijciamus, quæ est tertia pars Epistolæ generalis.

DE SUPERSCRIPTIONE.

Quid est igitur superscriptio?

Superscriptio est, quæ in summo Epistolæ iam obsignatæ ponitur, constatq; nomine & cognomine eius, cui scribitur: & congruenti eius Epithetum & loco in quo idem habitat.

Quid in ea potissimum obseruandum?

Iam dixi, vt vtamur in ea appositio & congruenti Epitheto, non absurdo, non otioso, non mendaci, quod oneret personam non honoret.

C 2

Aliud

DE EPIST. SCRIB.

Aliud enim accommodabitur Pontifici, Cardinali, Episcopo, Abbati, Pastori, vel Theologo: Aliud Imperatori, Regi, Duci, Comiti, Baroni, vel alteri viro nobili ac generoso.

Aliud Magistratum decet, Aliud hominem priuatum, Aliud senem, Aliud Adolescentem. Et doctum aliud, aliud indoctum.

Debet igitur Epitheton qualitati personæ, cui scribimus, hoc est, conditioni, officio, & dignitati eius congruenter & aptè respondere: Vt exempli causa, Indoctum aliquem Iurisperitum, grauem potius dices, quàm eruditum. Et negligentem ac supinum Pastorem, quiduis potius quàm vigilantem.

Profer igitur & ostende Epitheta, qua cuiusq; hominis qualitati congruenter possint accommodari? Age faciam.

Summus Pontifex { Sanctissimus, Beatissimus.
Pontifex max. Pontifex summus,
Summus Sacerdos.

Cardinalis, Episcopus { clementiss. B. Petri successor.
Sanctissimus Antistes.
Amplissimus Præsul.
Reuerendissimus in Christo pater.
Reuerentia dignissimus in Christo
(pater ac præsul
Reuerendus & Colendus.

Suspi

Abbas.	}	suspiciendus. Honorandus.
Monach9.		Venerandus, venerabilis.
Decanus.		Relligiosus, Religiosissimus.
Pastor.		Spectatus, Circumspectus.
Sedos.		Honestus, Probatus.
		Egregius, Eximius.
	}	Exccllens, Præstans.
		Vigilantis. Integerrimus.
		Christi venerandus Sacerdos.
		Sanctitate multa conspicuus.
		Religione & pietate cum primis venerandus.

Cæsar.	}	Cæsarica Maiestas. Sacra Maiestas.
		Augustus, Diuus.
		Supremus orbis Monarcha.
		Felicissimus totius orbis moderator.
		Inuictis. Romanorum Imperator.
	}	Inuictissimus & potentis. Princeps.
Rex.		Regia Maiestas.
	}	Christianissimus, Inuictissimus.
		Serenissimus, Clementissimus.
		Potentissimus &c.

Dux.	}	Illustrissimus.
Princeps.		Clarissimus.
		Splendissimus.
		Generosissimus.
		Excellentissimus

C 3

Comes

DE EPIST. SCRIB.

	{	Illustris Inclytus	
Comes.		Generosus, Nobilis.	
Marchio.		præclarus, Excellens.	
Baro.	{	Antiqua nobilitate vir.	
Eques.		Generis nobilitate illustris.	
Miles.		Antiqua nobilitate splendidus.	
	{	Rei bellicæ expertissimus.	

Consul.	{	Vigilantissimus, Præstantissimus.
Senator.		Clarissimus, splendidissimus.
Prætor.		Ornatissimus, Excellentissimus.
Iudex.	{	Amplissimus, Grauiissimus.
Aedilis.		Prudentiss. Magnificentissimus.
Trib. ple-		Integerrimus, Incorruptissimus.
bis.	{	

	{	Eximius Egregius.	{	Sacræ The-
The.		Integer, Sincerus.	{	ologia
olo-	{	Absolutus, Grauis,	{	Professor
gus.		Sapientiss. Doctiss.	{	Sacrarum
	{	Eruditione præcel.	{	Diuinarum
			}	Professor.

	{	V. I. Consultiss. Doctor verè egregius
Juris-		Pertissimus Legum interpres.
peritus.	{	Consultiss. Prudentissimus.
		Pontificij & Cæsarij Iuris Doctor.
	{	Cum sapientiss. tum integerrimus.
		Medicus

Medicus. { Clariss. Peritiss. Cumprimi fidus.
 | Medicinæ Doctor præstantissimus.
 { Eximius rei Medicæ Doctor.
 | Multa doctrina, multoque rerum usu
 | excellens.

Pater Optimus, Plurimum observandus, Perpetuo amore venerandus.

Mater. Carissima, Honoranda. Indulgentissima.

Frater. Carissimus, dilectiss. Cumprimis carus.

Soror. Carissima, Suaviss. Vnicè sibi cara.

Filius. Dulcissimus, Suaviss. Dilectissimus.

Patruus. Observandus, Honorandus, Colendus.

Vxor. Optima. Carissima, Suavissima.

Nepos Carus, Dilectus, Vnicè amandus.

Sodalis Lepidiss. Iucundissimus, Facetissimus.

*Augetur quoq; Positivus Intendendi
 Aduerbijs.*

	{ Multum plurimum, }	
	Admodum. Summe,	
Pater,	Valde, Vnicè, eximie,	Observandus.
Patruus.	Præcipue. Singulari-	Venerandus.
Preceptor.	{ ter, Inprimis, Cum- }	Colendus.
Dominus.	primis. Appri. Maxi-	Suspiciendus.
	me omnium. mo-	
	dis omnibus. Maio.	
	{ rem in modum &c. }	

C †

Ami.

DE EPIST. SCRIB.

Amicus } Optimus, summus.
 } Singularis, haud vulgaris.
 } Sincerus, Integer.
 } Carissimus, Longè carissimus.
 } Percarus, vnicè carus
 } Inprimis, Cumprimis carus.
 } Dilectus, Summè dilectus.
 } Imcomparabilis, Pyladeus.

Viri ex- } Prudentia & auctoritate præcellentes.
 cellentes } Vita & moribus ornatissimi.
 } Eruditione & rerum vfu præstantes.
 } Pietate & eruditione insignes.
 } Excellenti doctrina & virtute egregij.
 } Vndecunq; vel vndequaq; doctissimi.
 } Optimates, Summates, Viri primarij.
 } Probus, ingenuus, Modestus, Permo-
 } destus.
 } Liberalis, Bene moratus, Bene frugi.
 } Ingeniosus, Doctus, Eruditus, Litera-
 } tus. Optimæ Eximiæ spei, vel optima,
 } eximia spe.

Adole- } Præclaræ, geuerosæ indolis, vel rara
 scens. } indole.
 } Spectatæ probitatis, vel ta. te.
 } Summo ingenio & virtute.
 } Ad maxima quæq; natus.
 } Literarum studiosissimus.

Omni

- Omni liberali arte politissimus.
 Optimarum artium studijs eruditus.
 Inguenarum artium Candidatus.
 Summa modestia & singulari probitate.
 Summo ingenio, summaq; doctrina, & singulari modestia.
- Matro- } Proba, modesta, integra, summa inte.
 na. } Primaria, generosa, nobilis. (gritate.
 } Praestantissima, honestissima.
 } Eximia pietate, virtute, gratia.
 } Grauis. atq; optima, spectatiss, probi-
 tate.
- Puella. } Blanda, faceta, iucunda, lepida.
 } Pudica, casta, optima morata.
 } Castitatis exemplū, Honestatis speculū.
- Opifex. } Industrius, solers, peritus, perspicax.
 } Eximius, egregius, diligens, industrius.
 } Vir prudens, spectatus, circumspectus.

*Inscriptionum Formae aliquot, ac ve-
 lut exemplaria.*

AD PATREM.

Optimo & integerrimo ciui & Senatori Co-
 loniensi, Materno Cholino, parenti suo pientissi-
 mo & plurimū obseruando, ad signum Torquis
 typographo Coloniae.

Ad Patrum vel Auunculum.

Circumspecto prudentiq; viro Lamperto
 C S Locutio

DE EPIST. SCRIB.

Lœuio. ab Outhuesden patruo vel auunculo suo
singulariter obseruando. In Outhuesden

Ad Præceptorem.

Eruditione virtute, & moribus excellenti vi-
ro N. Bernardo Hacio, Moderatori Scholæ in
VVeſſerlo, Præceptori suo carissimo & vnice co-
lendo. In VVeſſerlo.

Ad Fratrem.

Ingenuo & probo adolescenti Phil. Paluda-
no fratri suo carissimo, bonarum artium studioso
in Collegio Gandauensi Louanij.

Ad Cognatum.

Præclaræ eruditionis adolescenti M. Ioan-
Houelmanno iuniori, V. I. Licentiato cognato
suo carissimo. Bruxellæ.

Ad Filium.

Studioso liberalium artium adolescenti Guil-
à VVeldam Brûxellano filio suo carissimo, In
Pædagogio Standonico. Louanij.

Ad literarum Studiosum.

Liberali indole & eximia spe adolescenti Io-
hanni von der Linden. liberalium disciplinarum
cum primis studioso. Hiluarenbecæ.

Ad sodalem.

Generoso summaq; Eruditione & probitate
adolescenti Iacobo von der Noot Diesthemio so-
dali suo & amico verè Pyladeo. Hiluarenbecæ

Ad.

Ad Sodales.

Generosis literarumq; candidatis adolescen-
tibus Huberto Malsen, Liberto Turk. Othoni
Poelgheest, & Guil. Spierinck. sodalibus suis iu-
cundissimis, & summè dilectis. Hiluarenbecæ.

Ad Contubernales.

Præclaræ indolis & magnæ spei adolescenti-
bus Iohanni Hallæo Antuerpiano, Huberto Pari-
sio Bruxellensi, Iacobo VViflet Turnhautano, &
Ioan. ab Rauenstein. Buscoducensi, contuberna-
libus suis vnicè caris. Hiluarenbecæ.

Ad Discipulos.

Præcellentis ingenij & optimæ spei pueri
Corn. Cætero, Hadriano Hauermannno Bredanis.
Martino Pinaerts Bruxellensi, & Iohan. Remeo
Antuerpiano, Discipulis suis ingenuarum artium
studiosissimis. Hiluarenbecæ.

Ed Ciuem.

Spectato & industrio ciui Hieronymo VVe-
læo sub signo Diamantis bibliopolæ, amico suo
integerrimo. ac inprimis caro. Louanij.

Ad Mercatorem.

Eximio & circumspecto viro Ioahanni de Bie-
apud Antuerpianos œnopolæ, cognato suo & a-
mico percaro. Antuerpiæ.

Ad Opificem.

Egregio & verè industrio viro M. Alexandro
volcano

DE EPIST. SCRIB.

Volcano à Nurenberga in signo, gladij inaurati
cultrario. Siluæducis.

Ad Secretarium.

Præstanti ornatoq; viro M. Cornelio Vanden
VVerck, ciuitati Bredanæ à secretis, amico & fau-
tori suo haud vulgari. Bredæ.

Ad Aduocatum.

Eruditione, prudentia, & integritate præstanti
viro M. Ioan Buschot in curia Brabantia Aduo-
cato, amico suo præcipuè obseruando. Bruxellæ.

Ad Consulem.

Clariss. & integerrimo viro D. Iohanni Von
der Linden equiti inaurato, oppidiq; Louanienfis
Consuli meritiss. patrono suo ac domino pluri-
mum venerando. Louanij.

Ad virum Consularem.

Virtute & singulari vitæ integritate præstan-
ti viro Gerardo à Palaude, ciuitatis Bredanæ Viro
Consulari, amico suo mirum in modum obser-
uando. Bredæ.

Ad virum summæ auctoritatis.

Prudentia & multo rerum vsu excellentiss.
viro Damaso Lindano, vrbis Dordracenæ ciui ce-
leberrimo, Mecœnati suo vnicè colendo & obser-
uando. Dordraci.

Ad virum primariæ dignitatis.

Clariss.

Clariss. ornatissimoq; viro ac Domino D.
Viglio Zuichemo arcani consilij Regis Hispania-
rum digniss. Præsidi, & auratæ militiæ Cancellario,
amico suo & Domino singulariter obseruando,
Bruxellæ.

Ad virum Nobilem.

Illustri & generoso viro D. Richardo à Meroda,
toparchæ ac Domino in Hiluarenbeeck. In Orschot &c.
Patrono suo ac Domino inter primos obseruando.
In Orschot.

Ad eloquentia Professore.

Clariss. viro, virtuteq; & eruditione ornatiss.
M. Cornelio Valerio Ultraiectano, in celeberrima
Academia Louaniensi eloquentiæ professori,
Præceptoris suo cùm primis colendo, Louanij.

Ad Doctorem Iurisconsultum.

Eruditione, Eloquentia, & integritate præstantiss.
V. I. Doctori M. Ioanni Ramo, amico & Patrono suo summè venerando,
Louanij.

Ad Doctorem Medicum.

Præstanti eruditione, multaqué experientia celeberrimo viro
M. Remberto Dodonæo, Mechlinianæ ciuitatis Doctori Medico,
amico suo integerrimo, Mechliniæ.

Ad Theol. Doctorem.

Insigni doctrina, pietate & integritate clariss.
viro

DE EPIST. SCRIB.

viro M. Michaeli Baij S. Literarum Professori Re-
gio, & celeberrimi Collegij Pontificij vigilantiss.
præsidi, Domino suo ac Præceptori summè co-
lendo. Louanij.

Ad sacerdotem.

Optimo viro ac Christi venerando Sacerdo-
ti D. Nicolao Pompenio, Sacratarum Virginum
Vallis S. Agnetis apud Dommelanos Hierarchæ,
amico suo integerrimo. In Dommelen.

Ad Pastorem.

Eruditione, prudentia, & rerum vsu ornatissi-
mo viro S. Theol. Licentiato M. Petro Simonio
Collegiatæ Ecclesiæ Hiluarenbecensis primario,
Pastori & canonico, Domino suo vnicè veneran-
do. Hiluarenbecæ.

Ad Decanum.

Præstantiss. & eruditione & integritate viro
M. Rumuldo Vergheest, Metropolitanæ Ecclesiæ
Mechliniensis Decano, amico suo & Domino
summè colendo & obseruando. Mechlinæ.

Ad Cœnobiarcham.

Probitate vitæ ac rara eruditione excellenti
S. Theol. Professori D. Petro Bachero Ganda-
uensi, Dominicanæ professionis apud Louani-
ense vigilantiss. Cœnobiarchæ, amico suo inte-
gerrimo. Louanij.

Ad Abbatem.

Reuerendo in Christo Patri ac Domino, cum
generis

generis nobilitate, tum virtutis & eruditionis
laude clariss. D. Iohanni von der Linden, Getru-
dani Coenobij apud Louanienses Abbati præstan-
tissimo. Louanij.

Ad Episcopum.

Reuerendissimo in Christo Patri ac Domi-
no, D. Francisco Sonnio primo ac digniss. Cathe-
dralis Ecclesiæ Antuerpiensis Episcopo, Domino
ac Meccœnati suo plurimum obseruando.

Antuerpiæ.

Sed longius ravior quam institueram. Quam-
obrem omisis singularum personarum inscripti-
onibus nunc Siluulam adiiciamus, ex qua reli-
quas facile licebit mutuari.

*Sed nondum audiui inscriptionem Ponti-
fici Max. Cardinalibus, Regibus aut
Imperatori accommodatam.*

Nos hæc pueris præparamus, quibus ad hu-
iusmodi personas illustriores non offertur scriben-
di necessitas, vel occasio.

Nunc igitur Siluulam quam dixi, addamus.
ex qua multarum inscriptionum materiam licebit
cuius petere.

Doctissimo viro.

Eximio viro ac Dn.

Eximiae pietatis viro.

Summæ integritatis viro.

Ornato & Iplendido viro.

Viro vndecunq; doctissimo.

Docto ac probo viro.

Præ-

D E E P I S T. S C R I B.

Prudenti & officioso, viro.
Egregio ac religioso Patri.
Eximio S. Theologiæ Professore.
Singulari vitæ integritate viro.
Claris orto natalibus adolescenti.
Venerabili ac circumspecto viro.
Erudito pariter ac probo viro.
Doctissimo & integerrimo viro.
Eruditissimo & humanissimo viro.
Ornatissimo præstantissimoq; viro.
Amplissimo grauissimoq; Domino.
Nobilitate & virtute præstanti viro.
Auctoritate, & prudentia ornatissimo viro.
Clarissimo pariter ac humanissimo viro.
Multis nominibus ornatissimo viro.
Virtute ac integritate præstanti viro.
Pientissimo viro S. Theologiæ Licentiato.
Auctoritate clarissimo & spectatissimo viro.
Summa virtute, & singulari humanitate viro.
Præstanti eruditione & integritate viro.
Viro omni virtute integritateq; præstanti.
Vtriusque literaturæ callentissimo viro ac Do-
mino.
Eximix tum indolis, tum etiam virtutis adole-
scenti.
Reuerendo & pietate ac doctrina præstanti viro.
Insigni & pietate, & eruditione viro ac Domino.
Vitæ morumq; integritate præstanti celebriq; viro.
Ingenio.

Ingenio, doctrina, & eloquentia excellentiss. viro.

Priscæ ac veræ nobilitatis insignisque eruditionis viro.

Nobilitate, prudentia ac eruditione clarissimo Senatori.

Clarissimo viro, & omni virtute, doctrina, eloquentiaq; ornatissimo.

Eximo viro D. N. optimarum disciplinarum & Jurisprudentiæ callentissimo.

Sed ne longiore in hanc siluam progressu fatigemur, repetamus nunc domum: & quæ reliqua sunt, die crastino absoluamus. D. Ita fiat.

LIBER II.

DE EPISTOLARI

Elocutione.

D. Salve Præceptor obseruande, iam, vt conuenerat, quæ reliqua sunt, persequamur: Et, si placeat, de epistolari elocutione, & artificiosa verborum constructione paucis nunc etiam disseram.

P. Rectè tu quidem admones: Nam cum officium scripturi epistolam sit tripartitum, Inuenire Disponere & Eloqui, pars hæc postrema est omnium difficilima: Inuentio enim & Dispositio magis ingenio & prudentia, quàm artis præscriptione comparantur.

D. Elo.

D E E P I S T. S C R I B.

Elocutio verò concinnaq; & elegans verborum structura. arte & præceptis plurimum iuuatur, Imitatione deinde & exercitatione multa perficitur. Nec quisquam hanc facile comparauerit: nisi nôrit, quæ sint verborum discrimina, quæ coagmentatio & structura, quæ syllabarum quantitas, qui pedes orationis, quæ periodi numerosa circumscriptio.

Quid? quod ista etiam omnia nouisse, satis non est, sed ea in calamum & vsum vocanda sunt, ne sint velut thesaurus absconditus, aut gladius intra vaginam hærens.

De Elocutione nunc igitur dicturi, definitionem eius initio positam repetamus.

Quid est igitur Elocutio?

ELOCUTIO EST, qua res inuentas & dispositas Latine, Planè & Ornatè efferimus. Quibus ex verbis intelligimus, Elocutionem in consistere vt materiam epistolæ Latine, Planè & Ornatè efferamus. De his igitur tribus agendum nunc ordinè.

Quot sunt Latina orationis virtutes?

Tres.	Age,	quæ sunt?
Latinitas,	}	Barbarum.
perspicuitas		Obscurum.
Ornatus.		Inornatum.

cui opponitur

Oratio

Oratio Latina quæ dicitur?

LATINAM ORATIONEM dicimus, quæ constat sermone puro & emendato, hoc est, quæ ad Grammaticæ præcepta accommodata, Ciceroniani seculi auctores optimi sunt, ipse in primis M. Tullius Cicero, Adhæc Cæsar, Salustius, Varro, Virgilius. Horatius. Ex quibus Cicero & Cæsar maximè propriè & vsitatè locuti sunt.

Latinam orationem quæ vitiant?

Barbarismus, Barbara lexis, & Solœcismus.

BARBARISMVS est dictio, contra Latinæ linguæ præcepta vitiosè vel scripta, vel pronuntiata.

SCRIPTA, cum peccatur in Orthographia, vt, causa pro caussa, Hyems pro hiems, foemina, pro femina, Tercenti pro trecenti, Charitas pro caritas. Vide libellum de orthographiæ ratione quem Syntaxi nostræ adiunximus.

PRONUNCIATA, vitium est profodiæ, vt si pronuncies Charus pro carus, Tenebræ media longa pro tenebræ in oratione soluta ac libera

Barbara lexis, est dictio peregrina, & in- vsitata, ac planè Barbara: vt Leuca pro miliari, Stufa pro hypocausto, Birretum pro pileo, Bur- gimagister pro Consule, Scabinus pro Senatore, Recompenso pro Compenso, Recommendo pro commendo.

D 2

ITEM

DE EPISTOLARI

ITEM Passagium, Bannum, Baldum, Manuteuentia, Pitantia, Guerra, Capellania, Almutium. Plura Corn. Crocus in Augiæ stabulo repurgato, & nos quarto lib. nostrorum Progymnasium.

MULTA iam vsu recepta sunt, & quasi latina donata ciuitate: vt, Bombarda, Lancea, Mappa, Gaza, Rheda, Ceruisia, Carrus, Carruca, Nonnus, Nonna, &c.

SOLOECISMVS est vitiosa partium orationis compositio. vt, Adiuuo tibi, Supplico te, Veni apud me, abijt foris, &c. Fit enim hæc cum vitiosè mutantur partium orationis accidentia: vt, Casus, Genus, Numerus, Tempus, Modus, Persona &c. Quorum exempla nimis crebrò sunt obuia in quotidianis puerorum colloquijs, vt hic pluribus non sit opus.

Quæ Oratio perspicua dicitur?

ORATIO PERSPICVA dicitur, quæ constat verbis vsitatis, proprijs, & bene dispositis.

VSITATA verba dicuntur, quæ in quotidiana doctorum versantur consuetudine.

PROPRIA verò sunt, rerum vocabula non translata,

DISPOSITA sunt, structa recto ordine, non perturbato, nec longè traiecto. Est verò summa virtus, orationis claritas, quæ proprietate vocum, & earum decenti collocatione mirè splendescit.

Ad

At contra Mutila, hiulca, redundans, confragosa quæ interfistunt, quæ malè connectuntur, quæ claudicant, quæ dissentanea sunt, aurium sensum molestè feriunt, animum offendunt, vim orationis interturbant: nec quenquam diu retinere possunt.

Perspicuitatem orationis quæ obscurant?

ACYROLOGIA, seu Improprietas: cùm scilicet utimur sententia de communi usu remota & aliena: vt, Sperate Deum, pro timete.

ECLIPSIS, cùm orationi aliquid deest, cuius defectu obscuretur sententia: Quale est illud: Nec spe, nec metu.

PLEONASMVVS, cùm aliquid orationi adijcitur superuacuum, quodq; sententiam magis obscuret quàm explanet: Ego ipsemet vidi: cùm satis sit, Ego vidi.

AMPHIBOLOGIA, & anceps verborum contextus, vt, Aiunt Virgilium vidisse Cicero- nem, vbi vter alterum viderit, relinquatur incertū.

HYPERBATA, seu implicata, & obscuræ, verborum traiectiones, vt si hæc verba Cicero- nis, orationem autem Latinam efficies legendis nostris plenior. ita implices: Orationem au- tem nostris legendis plenior efficies Latinam.

HUC PERTINET, cùm Casus à Verbo, vel Substantiuum ab Adiectiuo longè separatur.

DE EPISTOLARI

PARENTHESIS, vel longiores alicuius sententiae interpositio, ut lector principalis sententiae obliuiscatur, aut iam neutram intelligat.

LONGIORIS PERODI seu verborum continuationes, quam ut eas lectoris intentio ingenio suo profsequi queat.

Quae ornata Oratio dicitur?

ORNATA dicitur, si utamur aptè orationis compositione ac structura, quam figuris quasi coloribus quibusdam sic depingamus, ut & animum delectet, & suauitate quadam permulceat.

In quibus ornatus iste praecipue spectatur?

Ornatus orationis spectatur in

}	Iunctura literarum,
	Periodis,
	Numeris.

Figuris.

Ecquid efficit iunctura literarum?

Vt oratio concinna sit & elegans. Quod consequemur, si verba extrema cum consequentibus primis ita iungemus, ut nec vastè & hiulcè diducantur, nec asperè concurrant: Quod partim in vocalium, partim in consonantium iunctura consistit.

Sed explana queso paulò apertius, quid in literarum iunctura sit observandum?

Hoc scilicet, ut cum aurium iudicio diligenter

ter aduertas, quas Vocales & quas Consonantes rariùs aut sæpiùs coniungat ipse Cicero.

Nam vt oratio leniter & tranquillè fluat, vitari debet Collisio, seu Vocalium concursus, quem hiatus dicimus, & hinc orationem hiare, quæ malè coniuncta concinnataq; est, vt ex tabella proxima vtcunq; queat animaduerti.

Rariùs cõiun- git Ci. cero	} a e. Nostra etiam refert. } a i. Tua in legatione. } a v. Silua vritur. } o e. Existimo etiam. } o u. Colligo vvas.	} In quibus vo- } cales quasi fa- } thiscentes & } asperè con- } fluunt.
-------------------------------------	---	--

Sæpiùs cõiun- git Ci. cero..	} e a. Tua me acuit oratio. } e o. Quare omnia relin- } quemus. } i a. Nisi á te cognouissè. } i o. Mihi omnium carissimus. } u a. Manu ac pede.	} In his suauis } or iunctura } est.
---------------------------------------	---	--

Ex Vo. } Clarissimè a & o. Sunt enim magnæ &
calibus } vastæ vt in voce Taratantara, Sed
sonant } o. obscurior quàm a, vt Honore.
{ Tenuiter e & v. Tenuissimè i.

Quò clariùs sonant literæ, hoc foediùs hi-
ant, vt, Cætera omnia ex illo audiet.

Quò tenuiùs sonant, hoc molliùs conflu-
unt, Quod in ijs ferè contingit. quæ minus con-
torquent os & minus offendunt pronuntiantis
instrumenta.

DE EPIST. SRI B.

Hæ sæpius ac molli9. commit-
 tuntur.

{ e i. Manere in suo instituto.
 | e u. De utròque nunc dicam.
 | i e. Id mihi erat molestum.
 | i o. Nihil tibi opus erit.
 | i v. Si mihi vnus est accusandus.
 | u e. Fructu etiam nullo sequenti.
 | u i. Tu ipse dixisti.

Fugienda tamen tenuium vocalium mul-
 titudo: vt Speciei, Progeniei, &c. cuiusmodi
 quòd sint odiosæ vastitatis, rariùs quoq; reperiun-
 tur: In correptis tamen minor est offensio: vt, post-
 ridie ad me venit: Maior verò in longis & aspira-
 tis, vt in loco arduo, Viro optimo morem ge-
 rere, In viridi herba.

Vocalis, quæ terminat
 dictionem præceden-
 tem, & incipit sequen-
 tem, nullam parit con-
 fusionem.

{ a a. Tua ad nos Epistola
 | e e. Rectè enim dilexisti.
 | ii. Qui istuc fit. (mus-
 | o o. Iudicio omniù pri-
 | u u. Tu vnus hæc confe-
 cisti.

Iam vt de Vocalibus, quæ restant, absolua-
 mus: hoc sanè intelligendum est, vt crebra ac ni-
 mia concursio Vocalium est euitanda: Ita modi-
 ca, & quæ in loco fit, reprehendenda non est:
 Quamobrem de his pueri, qui stylo dant operam
 in otio literarum admonendi sunt, vt statim op-
 timis discant assuescere.

Iam de Consonantibus dicendum est.

In

	{	Ampl. b. m, b.
In consonan- tibus sonant.	{	Asperè, r, x, s Exercitus. Xerxis,
	{	Leniter, præcedens Vocales.
	{	Tenuites { il geminarum.
		{ n in medio posi-
		{ tum. d, r, s, z.
Cæteræ media censentur	} clarè	{ l subiectum his literi c, f, g.
		{ l in fine positum. (p
		{ n in fine & initio positum.

FUGIENDA est in componendo eiusdem literæ crebra repetitio: Exceptis his tribus. f. m. & v consonante, quæ repetitæ sæpius minus offendunt.

R. geminata, litera est insuavis & iniucunda stridens caninum quiddam, conuenitq; iratis, aut bellicum canentibus: Nec frequentanda ab eo, qui suauitati consultum volet, nisi forsan rem asperam & duram oratione tractet.

ADMONET etiam Quinactilianus, Videndū ne syllabæ verbi prioris vltimæ, sint primæ sequentis. Quod tamen Ciceroni in epistolis excidit: Res mihi inuisæ, visæ sunt Brute, & in Carmine: O fortunatam, natam me Consule Romanam.

ETIAM MONOSYLLABA, si multa sint, malè continuabuntur.

Breuium præterea Verborum ac nominum vitanda continuatio est, ne Compositio minuta sit

D s atq;

DE EPIST. SCRIB.

atq; concisa. Et ex diuerso, Longorum Afferunt enim tarditatem.

QUI PLURA volet de Consonantium coagmentatione, consulat Quint. lib. 9. cap. 4. Iac. Strebæum lib. 2. cap. 4. de electione verborum. Vel deniq; Ciprianum Soarium lib. 3. cap. 33 artis Rhetoricæ.

Nunc de periodis & notis distinctionum sequitur.

DISTINCTIONVM NOTAE quibus in scribendo vtuntur Latini, sunt COMMA vel incisum, COLON seu Membrum, PERIODVS, quæ Ciceroni dicitur, Ambitus, Circuitus, comprehensio, Continuatio aut Circumscriptio, Verborum orbis, Quintiliano etiam conclusio.

COMMATA dicuntur partes Periodi imperfectæ notatæ auerso semicirculo, vt, Utendum est ætate.

COLA vera, dicuntur Periodi partes perfectiores, signatæ duobus punctis, vt, Utendum est ætate: cito pede labitur ætas.

PERIODI sunt orationes absolutæ, quæ sensum concludunt, & notantur puncto, simplici ad imum literæ posito vt,

Utendum est ætate, cito pede labitur ætas,
Nec bona tam sequitur quàm bona prima fuit.

Porrò commata sunt interdum in singulis verbis:

verbis: vt, Insequeris, fugio: Interdum in binis, ternis aut pluribus: vt, Me vis, me non vis, me crucias & amas.

COLA quoq; interdum breuiora sunt, interdum longiora, Quemadmodum in hoc exemplo: vt rosa de spinis nascitur: sic e tristibus & asperis laboribus fructus capitur suauissimus. Hic prius colon multo breuius est secundo.

PERIODI deniq; siue Circuitus sunt Monocoli, Bicoli, vel Tricoli. &c.

Hoc est, unimembres, Bimembres, Trimembres &c.

TRIA PORRO, auctore Fabio, in omni Periodo sunt obseruanda. Primum vt sensum concludat. Alterum, vt sit aperta & possit intelligi. Tertium, nec longior, quam vt memoria possit contineri: Nam vt in his nimia breuitas: ita redundans effusio offendit & fatigat lectorem. & animum eius implet quadam facietate. Ducuntur tamen nunc breuiiores, nunc longiores, pro rerum magnitudine & aurium iudicio.

Hæc de periodis satis aut etiam nimis multa, pro operis nostri instituto. Nam in Epistolis familiaribus quæ, vt sermo quoq; noster Commatis & Colis ferè constat: Periodorum rarior vsus est, vt in quibus est satis, si non vagetur & dissoluta sit oratio.

Sed

Sed prolixior in his fui, ut ratio & usus Numerorum, his prius benè cognitis, faciliùs queat percipi: Est enim in oratione soluta, sicut in versu, numerus & obscura quædam modulatio, quam purgatæ doctorum aures statim sentiunt ac percipiunt. de qua ut nunc dicamus, ordinis ratio postulat.

DE NUMERIS ET ORATIONE numerosa.

Cedò igitur, quid est Numerus?

NUMERVS, Græcè Rhithmus, est hoc loco suavis quædam orationis modulatio ex apta pedum collocatione & varietate proueniens.

ET HINC ORATIONVM NUMEROSA dicitur, quæ longis breuibusq; syllabis temperata, & ad aurium mensuram terminata, iucundè progreditur, & aptè cadit.

Cuius orationis tanta voluptas est & oblectatio, ut etiam nesciorum aures blanda quadam voluptate, veluti lenocinio quodam capiat ac demulceat. Eaq; sic omnibus placuit Oratoribus, ut Aristoteles, quo nemo nec doctior, nec acutior versum in oratione vetet esse, numerum iubeat.

Quid? in totàne oratione, an in certa eius parte spectantur Numeri?

Numeri

Numeri spectantur } Sæpe in principijs.
 } Rarius in medijs.
 } Sæpissimè in clausulis.

Nullus enim in oratione composita locus est, qui Numeris omninò vacare debet: Sed tamen initia & fines, sicut attentius audiuntur quàm media: Ita accuratiùs quoq; & numerosius quàm media componi debent.

Quo fit etiam, vt in principio & fine potissimùm fugienda sit literarum dura concursio, & Vocalium grauis hiatus, quibus scilicet vitiatur quidquid in Numero suauitatis est, Vt quod dure & asperè dixeris propter vocalium collisionem, carendo magis, quàm fruendo intellexi, suauius est dictum à Cicerone: Amicitia quid haberent voluptatis, carendo magis intellexi, quàm fruendo. Sed nunc de pedibus agamus.

Qui pedes principijs adhibentur?

A] Cicerone	}	Spondeus. — —
		Pean primus. — uuu
		Amphimachys. — u — u
		Molossus. — — —
		Dochimus u — u —

Qui pedes probantur maximè in clausulis.

Dico-

D E E P I S T . S C R I B I

{ Dichoreus — u — u
 | Dactylus cum Bachio — uuu —
 | Creticus iteratus — u — u —
 | Creticus cum Dactylo — u — — — uu
 | Bachius u —
 A Cicerone { Creticus cum Spondeo — u — —
 | Spondeus & Bachius — — u — —
 | Dochimus u — u —
 | Dispondeus — — — —
 | Si Choreus præcedat, qui nume-
 { rus grauitate plenus iudicatur.

*Quid in pedum Constitutione cauend-
dum est?*

I. Ne tam numerosa videatur oratio, vt nimia eius cura & affectatio deprehendatur: Nam etiam Virtutes ipsæ tædium pariunt, nisi gratia varietatis adiuuentur: adeoq; nihil tam vitiosum est in orationis numero, quàm si semper est idem.

Adhibendum est igitur iudicium aurium principum Oratorum lectione diligenter informatum, Et pedes grata quadam varietate sunt permiscendi. Nam permistio longarum breuiumq; Syllabarum, iucunda & suavis habetur, ea præsertim, in quo dominantur longæ, vt, More maiorum. Esse videbatur.

Timendum fuisse cognouit.

I I. Ex superioribus intelligitur & illud diligen-

ligentissimè cauendum esse, ne verba apertè traij-
ciantur, quò melius aut cadat aut voluatur ora-
tio.

III. Adhæc ne inania quædam verba, qua-
si complementa Numerorum inculcentur.

IIII. Ne minutis concidatur infringatur-
que sententia.

Sed verba iam probata & electa concinnè co-
agmententur: Nam vel dura inter se commista
potiora sunt inutilibus.

Multa sunt autem, quæ ijs vitijs declinatis
numerose componendi laborem minuunt. Sunt
enim multæ figuræ, quibus & casus & numeri
possunt variari. Sunt multa etiam quæ idem va-
lent atq; significant, Ex quibus exercitati facilè il-
lud eligunt, quod institutæ verborum compre-
hensionem maximè quadrat.

Observatum & hoc ab eruditis, Longiores
Periodos à Cicerone Polysyllaba ferè dictione
claudi. magisq; Verbo quàm Nomine, & Adiecti-
tuo sæpius, quàm Substantiuo.

Sed hic illud rursus vitandum, ne sæpius in
fine vtamur verbis plurium Syllabarum, quod eti-
am in Carminibus permolle est.

POSTREMO cum Carmen in oratione so-
luta, vitium sit vel maximum, arguit enim vel
dicentis imperitiam, vel componendi affectio-
nem, studiosè omniq; diligentia in oratione soluta
cauen-

D E E P I S T. S C R I B.

cauendum est, ne sententiam à notiore aliquo
Carminis genere vel inchoemus, vel finiamus.

Quæ sunt Clausule inconcinne?

	{ Duo Pyrrichij.
Non clau-	Iambus & Pyrrichius.
dunt benè	Dijambus.
orationem	Anapæstus & Spondeus.
	{ Tribrachys & Molossus.
Non clau-	Duo Dactyli: Qui finis est versus
dunt benè	Asclepiadei: Vt Scribere carmina.
orationem	Dactylus & Spondeus. Qui hexame-
	tri versus finis est: vt Scribere
	versus.
	Anapæstus etiam parùm gratus est.
	{ Plures syllabæ breues.

*Sed quæ cura ac diligentia, queat tam multa
in oratione obseruare?*

Quod ad Numeros attinet, hoc certè faten-
dum est, in tenui seu humili dicendi genere,
quo ferè constant Epistolæ nostræ familiares, nu-
meros minus obseruari, vt in quibus hoc satis esse
dicimus, si non vagetur ac dissoluta sit oratio.

Plurimum tamen ad elocutionem parandum,
contulerit si puer in otio Epistolas conscribens
ad hæc sæpè respiciat: Efficiet hoc enim, cum di-
ligenti in auctoribus obseruatione, tum multa
scribendi

scribendi exercitatione, ut ipse tandem similia non pauca, vel ex tempore fundat.

Nec est certè facultas hæc aptè atq; numerosè dicendi tanti laboris, quanti videtur: Neq; etiam ideo tractantur hæc à summis viris, ut oratio, quæ ferri debet ac fluere, dimetiendis pedibus, ac perpendendis syllabis consenescat, satis enim in hoc Oratorem formabit multa scribendi exercitatio, ut ex tempore etiam aptè numerosèq; dicat.

Etenim ut musici accuratè primò artis suæ præscripta & formulas observant: at ubi usus accessit, sine cogitatione etiam eadem illa incredibili celeritate efficiunt: Sic ubi Orator hoc modo scribere initio consueverit, sine vllò labore postea similiter scribet ac dicet.

DE TRIPLICI DICENDI

Genere seu charactere.

De dicendi genere mentionem modo iniiecisti, age igitur, Quid est dicendi genus, Et quot eius sunt formæ?

DICENDI GENVS est apta rebus & personis orationis forma siue figura: Grecè Character dicitur, & interdum Elocutionis Idea.

Sunt autem tria dicendi genera.

Humile siue } Summissum, Acutum, Attenuatū.
 } Gracile, Tenue, Subtile.
 } Pressum, Enucleatum, Atticum
 E } Mediocre

Mediocre siue { Medium, Intermediū
 Interiectum, Modicum.
 Temperatum, Acquabile.
 Sublime siue { Graue, Grande, Grandiloquū
 Ornatum, Copiosum, Amplum
 Acre, Vehemens, Ardens.

Humili tribuerunt Venustatem, ac subtilitatem.
 Mediocri suauitatem ac mediocritatem.

Sublimi verò vim & Amplitudinem.

Primo res humiles, vt Plebeæ & Comicæ, de-
 scribuntur.

Secundo, nec prorsus humiles, nec sublimes.

Tertio res graues ac sublimes, vt Heroicæ &
 Tragicæ.

Et cum tria sint Oratoris officia. Docere. De-
 lectare, & mouere: Subtile in probando Medi-
 cre in delectando: Vehemens In flecendo me-
 uendoq; versatur.

Quid est humile dicendi Genus?

HUMILE DICENDI GENVS dicitur quod
 puro dilucido ac populari sermone contentum
 est, vt humi serpere videatur.

Amat hoc genus Verborum proprietatem,
 Tropos tamen & familiariter loquendi. Schemata
 non omninò secludit, sed parcius ac verecundiùs
 adhibet, vt quod proximè accedat ad quotidia-
 num & familiarem doctorum hominum sermo-
 nem.

Ampli-

Amplificationes igitur & magnificum orationis cultum & ornatum non admittit. Translationes quanquam crebriores esse poterunt, Non tam crebrae tamen, quam in genere amplissimo:

Forma etiam orationis in hoc genere à vinculis Numerorum soluta ferè est & libera, Non tamen Vaga, vt ingredi liberè, non vt licenter videatur errare. Negligitur quoq; ferè in hoc genere diligentior compositio & concinnitas. Quae tamen sine nostra cura, interdum sese nobis offerunt.

HOC GENERE ORATIONIS scriptae sunt multae Ciceronis Epistolae, cultae quidem & elegantes: sed caeteris magis familiares, vt quas ad vxorem, ad Atticum et ad multum occupatos, quotidiano ferè sermone conscripsit.

Et in hoc genere, nisi res grauior fortassis urgeat, Epistolae magna ex parte a nobis scribentur.

HOC ITEM GENERE CONSTANT rerum gestarum narrationes: vt Iulij Caesaris Commentarij.

Ciceronis { Dialogi, Partitiones oratoriae, De arte Rhetorica, Topica.
 { Disputationes philosophicae.
 { Orationes pro Cæcinnâ, Quinctio, Roscio Comædo.

DE EPISTOLARI

Huc per- tinent & multa Poema- ta, vt,		Terentij ac Plauti Comœdiæ.
		Bucolica Virgilij.
		Odæ, quæ canunt risus, lusus, &c.
		Epigrammata de rebus minutis,
		Multa Lyrica & elegiaca.
		Silvæ quædam & Satyræ magna ex parte.

Quod est Genus dicendi Mediocre?

MEDIOCRE DICENDI genus est quod inter humile genus & sublime medium, utriq; se attemperat, ut quod humili vberius, robustius ac sublimius sit, & sublimi humiliter atq; summissius.

Huic omnia dicendi ornamenta, conveniunt. Sunt in eo mediocres sententiæ, verba decora, Schemata illustria, Compositio plena, omniaque supra quotidianum sermonis usum adsurgentia.

Habetque hoc genus plurimum suavitatis, quæ partim Numeris, partim Compositione siue Iunctura, partim verborum & Sententiarum ornamentis comparatur.

SVNT IN HOC GENERE nonnullæ Ciceronis Epistolæ, quæ videlicet de rebus grauib; ultra speciem tenuitatis & tritam loquendi rationem moderatis figuris adsurgunt. Quæ igitur Epistolæ materiam habebunt grauiorem, in hoc quoq; genere scribi poterunt.

Ad

Ad hoc etiam genus Historiæ nonnullæ per-
tinent: vt, T. Liuij, Plinij de re naturali. Item En-
comia, Panegyrici & Doctorum hominum de-
clamationes.

	{	Officiorum libri.
	{	Nonnulli Philosophici.
Item	{	Quæstiones Tusculanæ.
Cice- ronis	{	Liber de finibus & vterq; Orator.
	{	Legge Manilia: M. Marcello.
	{	Oratio- Cor. Balbo: Sulpitio in legati-
	{	nes pro (one mortuo.
	{	Epigrammata digniora.
	{	Odæ argutiores.
poëmata:	{	Satyrae quædam grauiiores.
	{	Agricultura Virgilij.
	{	Lucretius de arte physica.

Quod est genus Sublime?

GENVS SVBLIME DICITVR quod con-
stat verborum & sententiarum magna atq; ornata
constructione & plenissima compositione. Est
enim hoc genus crebris figuris ad ornatum & ad
permouendos animos instructum paratumq;.

Sunt in eo verba sublimia, grauia, & copio-
sa, figuræ acres, Amplificationes crebræ, Affectus
graues & vehementes, Dictio atrox & concitata.
Actio tragica, Numerus vehemens ac minus sua-
uis, incisa ac Membra plurima, Ambitus pauci,

DE EPISTOLARI

sed sonantes. Multus literarum hiatus. duraq;
syllabarum coagmentatio.

Habet hoc dicendi genus, vim profectò lon-
gè Maximam, modò perstringit, modò irrepit in
sensus, inserit novas opiniones, euellit insitas,
Amplificationibus extollit, orationem & vi su-
perlationum erigit, Iram & misericordiam inspi-
rat, & per omnes affectus tractatur.

Sublimis hæc E- } Tragœdijs.
locutio est in . } AEnceide Virgiliana ferè.

In Orationi- } Philippicis nonnullis.
bus Cicero- } Forensibus, vt pro Milione, pro
nis, } Rabirio.
} In Verrem.
} In Pisonem.
} Prima in Catilinam.
} Secunda in Antonium.

Sed obseruandum nullam ferè esse Ciceronis
orationem, in qua non omnia hæc dicendi gene-
ra interdum reperiantur: vt
In Exordijs ferè Mediocre.
In Narrationibus Attenuatum.
In Confirmatione & Confutatione plerunq;
Subtile, sæpè etiam Graue.

In Peroratione vehemens ad excitandas graui-
ores animi perturbationes.

Nunc

*Nunc age, si placet, paucis repete, Quae dis-
cendi figura Epistolis maxime con-
gruat.*

EPISTOLÆ licet in humili genere scriban-
tur sæpius, tamen pro rerum & personarum qua-
litate, aliud atq; aliud genus aliquando recipiunt,
vt ea Epistola omnium optima iudicetur, quæ
argumento, loco, tempori, & personis sit quàm
maximè accommodata, vt quæ scilicet de am-
plissimis rebus agens, sit grauissima, De medio-
cribus, concinna De humilibus elegans & faceta,
In iocis acumine delectet ac lepore, in encomijs
apparatu.

In exhortando vehemens sit ac animosa. In
consolando blanda sit & amica. In suadendo
gravis & sententiosa, In Narrando lucida &
graphica, in petendo verecunda, In Commen-
dando officiosa, In rebus secundis gratulabunda,
In afflictis seria.

Deniq; quæ Polypi in morem ad quemuis,
argumenti & circumstantiarum habitum se at-
temperet. Aptè enim dicere, vt inquit Cicero, est
in dicendo decorum obseruare, vt rebus & per-
sonis apta sit & congruens oratio, vnde Epi-
stola, qua tanquam sermonis nostri Mercurio
quodam vtimur, nec eadem de re quouis tempo-
re, nec apud quosuis loquetur.

DE EPISTOLARI. II.

Alia specie sese offert senibus, alia iuuenibus, alia tetricis ac seueris, alia verò ijs, qui festiuore sunt ingenio, alia aulicis, alia philosophicis, alia familiaribus, alia ignotis, alia vacuis, alia negotiosis, alia fidis sodalibus, alia fictis amicis, ac parùm benevolentibus.

Sed interim & illud spectabit, non solum ad quem, aut quibus de rebus, sed etiam vnde veniat, Proinde Mercurium quendam, vt dixi, agat & se pro re præsentis in omnem transfiguret habitum.

Sed in tanta tamen rerum varietate, hunc semper tenorem obtinebit, vt sit Latina, perspicua, & ornata, à quibus si recessum non erit, nullum est præterea delictum in Epistola, cui non sit parata venia.

Erit loquacior, scripta dicetur tum auido, tum otioso, Elaboratior, erit & lucernam olens, scripta est erudito. Habebit artificium, talem decebat mittere artifice, Carebit artificio, scripta putabitur ei, cui placebat simplicitas, aut imperitiori.

Laconismum habebit, occupatus scripsit occupato, fucator erit, aut picturatio, scripta dicetur curioso, priscis verbis antiquario. Blandior, amico, Licentior, familiari, Asperior, improbo, Adulantior, ambitioso.

Denique quidquid alibi non vacasset crimine,

ne, hinc vel à re. vel à persona scribentis, vel à moribus fortunaq; & ætate eius cui scribitur, defensionem inueniet. Sed de his plus satis, perge nunc ad alia,

De Figuris igitur nunc dicendum.

FIGURÆ quibus ceu luminibus quibusdam oratio ipsa illustratur. in Tropos & Schemata diuiduntur, Quæ ab auctore ad Herennium, & Quintiliano, Tum etiam in arte Rhetorica Cornelij Valerij & Cypriani Soarij ita doctè & luculenter sunt explicatæ, vt si rursus de iisdem hinc disseruimus, Soli ipsi tenebras illaturi fortassis videamur.

Adhæc in superioribus opinione longiùs progressi sumus, & restant alia non omittenda, vt his diutiùs non liceat nobis immorari. Quamobrem vbi ea, quæ hactenus de orationis Virtutibus ac Vitijs dicta sunt, in summam quandam digesserimus, quæ cepimus, ad alia progrediemur.

Quæ igitur superiorum præceptionum summa est?

Caput ac initium omnis Elocutionis est, vt sit oratio latina, pura, ac emendata, sine qua virtute nausæ est, quidquid ornatus orationi adhibetur.

PROXIMA cura fit, ne sententia in vsitato aliquo genere sermonis aut improprijs peregrinisq; vocabulis inuoluatur.

E S

T E R.

DE EPISTOLARI

TERTIO, Ne inter se verba obscure atq;
ambiguè implicentur, seu, ne traiecta verborum
constructio molestiam vel obscuritatem pariat.

QUARTO, vt in iunctura literarum euite-
tur vocalium earundem frequens concursus, qui
orationem hiulcam seu hiantem efficit: vt Hercu-
lea arma Aeneæ allata sunt.

QUINTO, vt in eâdem iunctura caueatur
multarum Consonantium creber conflictus, qui
reddit orationem difficilem pronuntiati: vt. Con-
sulum dignitas tumultum ciuitatis repressit,

SEXTO, Vitanda est frequens eiusdem literæ
repetitio: vt O Tite tute Tati tibi tanta tyranne
tulisti.

Huc pertinet cùm oratio frequentia literæ
M. fit obtusa, literæ R. fit dura vel aspera, literæ
S. sibilans vel blæsa: vt si dicas, Sofia in solario
soleas suebat suas.

SEPTIMO, Vitari etiam debet frequens sine
vlllo decore eiusdem dictionis repetitio: vt, Si
homo cogitaret, quanti hominis vita est, nullus
homo hominis causa, homines occideret.

OCTAVO, vt vitentur crebra similiter ca-
dentia vt, Quis in conspectu tantorum doctorum
& sapientissimorum virorum audeat verba face-
re? Quod vitium Lectori non minus, quàm ob-
scuritas fastidium affert, & scriptoris ostendit im-
peritiam.

NONO,

NONO, Ne Periodos tam longas circumducamus, vt eas Lector, nec spiritu transfigere, nec animo concipere, nec memoria tenere queat: Commendantur enim Periodi, quæ nec iustò longiores sunt, nec citiùs æquo terminantur.

DECIMO, Vitari debet verborum contextus, qui in Numerum Poëticum desinit: vt, da mihi animas, cætera tolle tibi.

EODEM ferè pertinet. cùm à numero poetico sententiam exordimur: vt, da mihi quidquid habes.

VNDECIMO, Ne pes idem frequentius iteretur? Oblectat n. in his varietas, quæ efficit, ne in affectationis vitiù incidamus, aut arguamur inscitia.

DVODECIMO, Cauendum ne ad explendum Numerum, orationi addantur verba quædam inania seu otiosa Numerorum complementa, cuiusmodi sunt: Ipse, ipsa, ipsum, ille, quidem, Certè, Sane, Profectò, Hercle, quibus indocti plerique & elocutionis steriles, orationis rēmas fathiscentes implere consueuerunt.

SUPERIORIBVS licebit addere, ne quis eam affectet orationem. cui par non sit, Quod vitium dicitur Cacozelia seu mala & indecora imitatio.

Quid in verborum structura & ordine est obseruandum?

Sunt

DE EPISTOLARY

Sunt qui tradunt Regulas aliquot in venusta orationis structura ac compositione à pueris obseruandas, quas non inutiles omninò initiò iudicauerim: Nam hac in parte dupliciter à pueris peccari consuevit.

Nonnulli enim immodica compositionis cura naturalem illum candorem & Romanæ linguæ simplicitatem planè vitiant, dum ineptè, & indecorè verba transponunt & de loco in locum traiiciunt, nec cur, aut quomodo illud faciendum rationem norunt, & ridiculè etiam artem, cuius sunt expertes, imitantur, quòd fit sæpenumerò, vt verborum structuram vel asperam & insuauem reddant, vel certè sententiam ita obscurent, vt vix Sibylla aliqua queat intelligere.

Alij ita inertes sunt & in componendo negligentes, vt contenti Grammaticæ canones, & naturalem verborum ordinem obseruasse, humi quasi repere, ne dicam serpere videantur, sequiturque scribendi genus inordinatum. quod vt arte, sic omni decore & venustate prorsus caret. Artem enim semper decor aliquis & venustas comitatur: qua quidem orationis Venustate & eleganti verborum compositione, non minùs aures oblectantur, atque optimi picturis oculi. Quin etiam in artificiosa illa & bene digesta verborum constructione, non modò iucunditas & vis maior inest, sed etiam stupor & admiratio.

Profer

*Profer iam Canones illos, Qui de oratoria
verborum collocatione tradi consue-
uerunt-*

I. CVM IN oratione Suppositum, Verbum
& Obliquus ponuntur, hoc ordine frequenter
collocantur.

Obliquus in principio, Suppositum in me-
dio, & Verbum in fine ponitur: Vt quod Gram-
maticus dicit, Cæsar occupauit munitissimam ci-
uitatem hostium, Orator sic dixerit, Munitissi-
mam hostium ciuitatem Cæsar occupauit.

EXCEPTIO. Obliquus nominis negatiui
frequenter in fine collocatur: Cæfare fortunatio-
nem legimus neminem.

II. INTER ADIECTI VVM, quod venu-
stè præcedit, & Substantiuum, sæpè aliquid inter-
ponitur.

1. Genitiuus, qui à Substantiuo regitur. Magna
Cæsar's seueritudo.

2. Alius casus, Magnam hostibus terrorem
incussit.

3. Verbum. Cæsar ab ipsis venit Gadibus.

4. Aduerbiu. Ingens profectò labor.

5. Coniunctio. Hostes suæ quidem maiestati re-
belles Cæsar armis subegit.

6. Præpositio cum suo casu. Cic. Si de tua in me
voluntate dubitarem, multis à te verbis peterẽ

&c.

III. VERBUM frequenter in fine ponitur, quod sit in eo, auctore Fabio, sæpè vehemens aliquis sensus, qui in clausula auditori infigitur, in medio frequenter latet & obscuratur.

Si tamen hoc modo aspera fiat compositio, cedat hæc ratio orationis decori. Nam quemadmodum in exstructione murorum vident oculi, quo loco quodq; saxum rude meliùs aptetur: sic & in oratione digerenda iudicant aures, qui cuiq; verborum sit assignandus ordo. Si enim dixerò. Patrem amaui, reclamatur aurium iudicium, Si verò amaui patrem, vel natura monente suaviùs est ac mollius, De his vide Quint. lib. 4. cap. 1. & lib. 9. cap. 4.

III. ADVERBIUM & Præpositio cum suo casu, venustius verbum, cui iunguntur, antecedit: ut Hic adolescens diligentissimè semper studuit. Cic. Tamen à malitia non discedis.

V. VNI Substantiuo duo Epitheta, & vni Epitheto duo Substantiua pulchrè subiunguntur per Tùm vel Et geminatum: Cæsar Vir tum fortis, tum prudens. Cic. In hoc erit summa & gratia & gloria.

Quid? estne hisce præceptis sic perpetuò instandum, ut nunquam aliter scribere, vel loqui liceat?

Nequaquam. Sed hæc eò spectant, ut in tyrocinij principio his tantisper aduescas, donec

ex doctissimorum obseruatione potiora ipse apprehenderis. Nam & aurium iudicio opus est, ut suum cuique Verbo locum in oratione possis assignare.

Quamobrem tutissimum est, ut quo tempore tyrones adhuc literarum, Latine, pure, & emendate loqui contendunt, nec dum certam habent locorum, quibus verba constituent, rationem, naturalem sequantur verborum ordinem. Via enim publica, ignorantibus semitam, tutior est & certa incertis sunt potiora.

Superiores igitur regulæ eò potissimum conducunt, ut pueri hisce de rebus admoniti, in optimis quibusque scriptoribus adsuescant paulatim obseruare, quid in verborum traiectione decorum sit ac venustum, & contra, quid indecorum.

Sed de his nunc satis superque

Nunc ostendendum, quibus scribendi facultas facillime queat comparari.

{ Ingenio,

His quatuor { Arte.

nimirum: | Exercitatione.

(Imitatione.

I. NATURA siue ingenium magno ardentiq; studio incitatum, ad scribendum dicendumq; vim affert longè maximam, sine qua nihil ars aut præcepta magnoperè prodesse queant. Quæ enim
natura

naturæ sunt dona, & vnà cum ipso nascuntur homine, ab arte ipsa haberi nõ possunt, vt vocis sonus, latera, vires, figura totius oris & corporis, quæ tamen ab ea limari, acui & corrigi possunt, Vt adolescentes si quid fortè naturale non habeant, propterea dicendi scribendiq; studium relinquere non debeant: Magni enim facere debent illam ipsam, quamcumq; habuerint medicritatem.

II. **OPVS** est deinde certis præceptis, & arte aliqua, quæ nobis rectè scribendi viam commonestret, & naturam ipsam, si non sit optima, adiuuet, aut quod ad eius fieri potest, corrigat: Tum etiam vel de eloquentium virorum scriptis, quæ nobis proponimus ad imitandum, facilius possimus iudicare.

Sed obseruatione hic opus est, vt in nostris scilicet lucubrationibus sic artem cælemus, vt eius nihil, aut quàm minimùm epistola præ se ferat. Simpliciter enim manifesta ars, suspectum facit: Atq; vt ille erit semper probabilior populo, qui nihil didicisse putabitur: ita illa demum optima erit epistola, cuius compositio minimè affectata, artificiosaq; videbitur, sed se naturæ quàm maximè accommodat.

Sed hæc ipsa tamen ab ingenijs maturioribus & arte ipsa satis excultis potissimùm requirimus,
Nam

Nam in adolescentibus tolerari adhuc debent, ac dissimulari apertior artis affectatio, translationum licentia, compositio curiosius paulò numerosa, dictiones, clausulæ, vel sententiæ ex auctoribus subiectæ, & huiusmodi plura alia, quæ in ipsis laudem merentur, & commendant eorum diligentiam.

Sed adultioribus vertuntur hæc vitio & reprehensioni, nisi fortassè in epistolis, quæ de Reipub. negotijs cōscribuntur, vel mittuntur ad Reges ac Principes, quas aliquantò comtiores esse decet & grauiores, vt character argumento, quod tractatur, & ipsi personæ, cui scribitur, accommodetur & congruat.

III. AD PARANDAM eleganter & expeditè scribendi facultatem, non nimirum confert adiumenti, frequens stylus, seu multa ac diligens in scribendo exercitatio, quæ artis ipsius comes est & opulentiam parit & sermonis copiam & mirabilem adfert scribendi dicendiq; promptitudinem, vt sibi non immeritò primas in hac facultate vendicet.

Nec studium quantumis vehemens ac ardens, ad veram ac solidam eruditionem parandam multum contulerit nisi ex arte fiat vsus, & in opus, vt Agricolæ verbi vtar. verba vertantur, Nec vlla res efficacius nos facere docet, quàm

F

vt

vt saepe faciamus, quod illo quoq; vulgi prouer-
bio comprobatur, Fabricando fabri sunt.

Quamobrem qui scientiarum praecepta, &
diligens imitationis studium cum assiduo exerci-
tatione coniunxerit, is vetustam illam & perfe-
ctam scribendi rationem optimè consequetur.

Porro de multiplici studiorum Exercitatio-
ne, eiusq; summa utilitate, nos pluribus agemus
in libro nostro de Ratione instituendi rectè
iuuentutem classe v. iij. iij. & duabus reliquis.

III. Ac POSTREMO ad superiora accedat o-
portet Scriptoris alicuius docti, quiq; prae caeteris
in scribendo excellat, sedula ac diligens in scri-
bendo imitatio, cuius quo quisq; similior fuerit,
hoc erit in scribendo perfectior.

Iam cum imitatio ab optimo quoque peti de-
beat, & inter optimos M. Tullium Ciceronem
in oratione soluta ac libera lectissimum esse &
praestantissimum fateantur omnes tum illi, qui
felicissima Ciceronis aetate floruerunt, qua Lati-
na lingua apud Romanos perfecta fuit. Et ipsius
Epistolae ea ornentur simplicitate, vt cum sint
omnium qui vnquam vsquam floruerunt longè
excultissimae, sine omni tamen cultu conscriptae
videantur, faciles nimirum, illaboratae, & verbis,
vt ipse ad Papirium scribit, textae quotidianis, vt
quem cum eo conferamus, habeamus prorsus ne-
minem

minem ad huius profectò imitationem, omnes ingenij sui neruos diligenter ac nauiter intendet, huius orationem effinget. huius virtutes in eloquendo sibi comparabit hunc non vorabit modo, sed etiam concòquet, quicumq; laudabilem aliquam Compositionis gratiam assecuturum se speret. De Cicerone etenim est grauiissimum hoc Quinctiliani elogium:

*Ille profecisse sciat, cui Cicero valde placebit.
Sed atàne Ciceronem dicis imitandum, ut
Plinium Philelphum, Io. Picum, Politianum,
& recentiores omnes fastidias?*

Sanè, vt ex fontibus ipsis purissima, quod dici consuevit, hauritur aqua: Ita stultissimum est, vel ipso etiam auctore Plinio, sibi ad æmulandum optima quæq; proponere.

Sed tamen prodest aliquid. illos etiam legere epistolographos, qui magno studio Ciceronẽ imitati sunt, Non quod illos tibi auctores esse velim: sed quod ex ijs rationem quandam imitationis liceat cognoscere.

Illos tamen præcipuè legi suaserim, qui se totos ad Ciceronis stylum exprimendũ contulerunt: Cuiusmodi sunt illi, qui nuper è viuis excesserunt, Petrus Bembus, Iacobus Sadoletus, Christophorus Longolius, viri omni liberali doctrina politissimi, & præclari Ciceronis æmulatores:

Quibus adde Paulum Manutium, Aldi filium, præstanti eruditione & singulari eloquentia virum, totaque Italia, Gallia & Germania celebrem, Ex quorum epistolarum libris, selectiores aliquot in usum Scholarum digessimus nuper in tres libellos per Ioannem Bellerum euulgatos.

De diuersis epistolarum generibus.

HACTENUS copiosè tu quidem & dilucidè de omni Elocutionis parte iam differuisti: Sed prius quàm sermonè præsentem concludamus, illud te oro, vt extremi velut actus loco addas hinc etiã quo in genere caussarum versentur Epistolæ, Et num sit earum genus duntaxat vnum, an plura, itidem vt caussarum.

AGE FIAT, tametsi hæc prudens fermè præterieram, quòd omnis illa caussarum tractatio ad ipsos spectet Rhetores, postuletq; & ætatem, quam tua est istæc, maturiorem, & longiori paulò in his studijs progressum. Nec ad nostram, qui solùm Isagogicon paramus, institutionem magnoperè pertineat.

HIS ADDE, quòd bona pars Epistolarum, in nullo omnino Caussarum, genere versetur, vt cùm res gestæ narrantur, Cùm negotia exponuntur, Cùm alios docemus, Cùm iocamur, Cùm varij affectus describuntur.

Sed quando te tam ardenti harum rerum studio

dio video incitatum, non grauabor tuæ petitioni
hactenus acquiescere, vt contentus, paucis tabel-
lis, cetera, vt dixi, discas in scholis Rhetorum.

[Familiare & illaboratum, quo videli-
Epi- | cet familiares inter se vtuntur liberi-
sto- | us, nullo vel tenui adhibito orationis ap-
larū | paratu.

geē- | Artificiale & [DEMONSTRATIVVM.
ra. } Elaboratum | quo laudamus vel vi-
sunt | ad Rhetoc- | tuperamus.

duo: | rum præce- | DELIBERATIVVM.
| ptiones ac- } quo suademus, vel dif-
| commoda- } suademus.

| tur, Et est | IUDICIALE, quo accu-
| triplex. } samus vel defendimus.

Ad familia-	[Nunciatoriæ,	Lamentatoriæ.
re gen9 spe-	Mandatoriæ,	Conciliatoriæ,
stant Epi-	} Gratiatum	Disputatoriæ,
stolæ.	actoriæ,	Officiosæ Iocosæ.
	} Gratulatoriæ,	Mistæ.

Annotationes de Epistolis argumenti Misti.

In Mistis, seu confusaneis Epistolis, quæ res
varias complectantur, non parùm lucis adferetur
legenti, si seorsum publica, seorsum priuata, Se-
orsum nostra, seorsum aliena, Seorsum gesta, se-
orsum gerenda describantur, eaque aptis connecten-
di particulis & transitiunculis inter se rectè cōne-
ctantur, ne velut scopæ dissolutæ turpiter diffuāt.

DE GENERE DEMONSTRATIVO.

STRATIVO.

Demon- stratiui generis sunt Epistolæ, quibus laudan- tur, vel vi- tu- peran- tur.	{ Personæ: vt {	{ Dauid. S. Paulus. Rex Hispaniarum.
	{ Diui, aut homines.	{ Pugna Dauidis cum Goliath. Solici- tudo B Pauli pro om- nibus Ecclesijs. Ex- tirpatio hæreseon.
	{ Facta: vt Di- uorum, aut hominum res gestæ.	{ Forditudo. Pax, Pati- entia, Sobrietas, Hi- storia, Philosophia A- gricultura. Regio, Vrbs, Villa, Castrum, Mona- sterium.
	{ Res: vt sunt	

DE LAVDE PERSONARVM.

Personæ laudantur à dotibus.	{ Nobilitas. Opes, Honores Digni- tas, Status, Offici- um. potentia Gra- tia, Fama, celebris patria. Amicitia, Soboles, Nepotes, Familia, &c. In qui- bus vsus spectatur non possessio.	{ Qui hæc habue- rit lau- dabitur quòd bene il- lis sit v- sus.
	{ Fortu- næ: vt sunt.	

Cor- poris: vt	}	Decora facies, For-		Si non
		ma corporis, Pro-		habuerit.
		ceritas. Valetudo.		quòd sa-
		Vires, Agilitas. Ce-		pienter
		leritas, Vestitus, ac		caruerit.
		cultus corporis,		Si ami-
		Aetas, Educatio.		ferit
		Conuictus, Pueri-		quòd
		tia Adolescētia Iu-		modera,
		uentus. Senectus,		è rulerit.
Mors &c. In qui-				
bus item v				
	[sus non possessio]	
	[laudem meretur.]	

ani- mi vt	}	Indoles, Docilitas ingenij cele-		
		ritas, Memoriae felicitas, Erudi-		
		tio, Disciplina &c. Quae & ha-		
		buisse & cum dignitate semper		
		exercuisse, in laude est.		
		{ prudentia,		
	}	Virtutes { Iustitia,		
		omnes : { Fortitudo,		
		{ Temperantia.		

		<i>Virtutis Diuisio</i>
Virtus	Pur-dentia	{ Rectum consilium.
		{ Rectum iudicium.
		{ Debita deliberatio,
	Iustitia	{ Obediencia,
		{ pietas.
	Fortitudo	{ Grati-tudo.
		{ Magnanimitas,
		{ Longanimitas,
	Tempe-rantia.	{ Patientia.
		{ Sobrietas,
{ Castitas, Modestia,		

Laus à virtute.

Prima laudatio & potissima à Virtutis fonte proficisci debet, sine qua nihil laudari potest, Quæ enim natura dat vel fortuna, propriam in se laudem non habent, optandaq; magis sunt, quàm laudanda. Sed cum Virtus in earum rerum usu ac moderatione maximè spectetur, hæc etiam in laudationibus tractanda sunt.

Vt summa laus est, non extulisse se in potestate: Non fuisse insolentem in pecunia: Non se prætulisse aliis propter abundantiam fortunæ: Vt opes & copiæ, non superbiæ videantur ac libidini, Sed bonitati ac moderationi facultatem ac materiam dedisse:

Porro

Porro de laude à virtute ducta, permulta Soarius lib. 1. cap. 45. 46. 47. Rhetoricæ. Nec minus eleganter de eadem Lippus Brandolinus Lib. 11. cap. 9. de Ratione scribendi.

De laude Factorum.

Facta laudantur ab	[Honestate laudabili, utili & commo- modo, necessario Iucundo, Pio, iusto, Glorioso.]] quod est	[Corporis]] pri- ua- tū vel pu- blicū
			[Animi]	
			[Fortunæ]	

HONESTAS tractatur ab antiquitate, Miraculo, & Inuentoribus.

UTILITAS declaratur, cum ostendimus per Circumstantias, Quibus, Quando, Vbi Quo. modo, factum aliquid sit utile.

FACULTAS est sine magno, aut, sine vilo labore, sumtu, molestia, longoq; tempore potestas perficiendi, quod suscipitur. Vide Cic. in fine lib. 2. de Inuent. de expeten.

Mutuamur autem locos superiores ex genere Deliberatiuo, Perinde enim facta laudamus, vt facienda suademus.

Vituperantur verò facta ex locis contrarijs vt ab inhonesto seu turpi, Inutili, Iusto, &c.

F S

DE

DE TAVDE RERVN

DE EPSTOLARI

Cor. poree	} Naturales seu } à natura pro- } creatae.	} plantæ. Metalla, Gem- } mæ, Regiones, Mon- } tes, Fluij, Agri Hor- } ti, &c. Vrbes, Aedes,	} Lau- } dan- } tur.	} Vel à natura, cùm earum } species & proprietates cõ- } memoramus.

EXEMPLA rerum Artificialium petantur ex opusculo Barlandi de Ciuita-
tibus inferioris Germaniæ.

Res. Cor- poris ex- per- tes	} Artes mecha- } nicæ.	} Sculptura, } Pictura, } Agricultura, } Rethorica, } Philosophia.	} Laudantur ab antiquitate & inuentoribus } & multa earum vtilitate.			
				} Scientiæ.	} Iuris prudentia } iusticia, } Fortitudo.	} A materia, circa quam versantur.

PLANTÆ, METALLA, GEMMÆ, & cætera id genus, laudantur tum à specie ipsa, forma, colore, & nitore, tum ab usu, qui inde percipitur. Ut ex auro emendi vendendiq; : Ex ferro, belli gerendi: Ex plantis, vescendi, Ex Gemmis, cætera exornandi: tum verò ex vi quadam & proprietate naturæ, quæ his in rebus multiplex admirandaq; insit.

IN LOCIS CONSIDERATUR, quot passus in longitudine, latitudine, & in ambitu contineant. Tum vel in primis Cœlum clemens an asperum, Salubre an pestilens, Calidum an frigidum. Pluuium an serenum.

DEINDE SOLVM, fœcundum an sterile, Omnium rerum ferax an aliquarum, Vulgarium an earum, quæ paucis in locis nascuntur, vtilium quoq; an noxiarum.

SITVS præterea loci consideratur, Montanus an planus Editus an humilis, Nemorosus an secus. Maritimus an mediterraneus, portuosus an importuosus.

CVI præterea plagæ aut regioni cæli expositus, quo Sole illustretur, Tum, verò qui montes quæ siluæ, quæ flumina, qui lacus, qui fontes in eo sint, consideratur.

POSTREMO quæ vrbes, emporia, oppida, in ea regione sint condita, & à quibus habitata.

V S V S

Vs vs spectatur tum ex his, quæ dictæ sunt, partibus: tum ex commercijs, tum ex commodis vitæ traducendæ, imperij propagandi, rerumquæ gerendarum occasionibus.

VOLVPTAS postremò, & delectatio commemoratur aucupandi, venandi, piscandi, tumq; non vno modo animum relaxandi.

Alia ratio laudandi regiones.

REGIONES laudantur, A Regibus, Ducibus, & Gubernatoribus. A numero, virtute & fortitudine Nobilium. A Ciuium humanitate & studijs, A Religione, pace & securitate. Ab amplitudine, Ab urbium, frequentia, magnificentia & celebritate, Ab Aëris clementia & salubritate, A fertilitate annonæ, & variarum rerum copioso prouentu. A tuto transitu, A fluminibus, & id genus alijs infinitis.

Urbes.

EARVM verò rerum, quæ hominum industria comparantur, Urbes præcipuè sunt. Quæ laudantur tum ab his partibus, quæ locis attributæ sunt, tum à specie, tum à figura, ab artificiosis munitionibus. vt fossis, muris, turribus. Ab AEdificijs tum publicis tum priuatis, vt vijs, templis, aquæductibus, domibus, eorumq; ædificiorum dispositione, atq; ordine. Tum verò, ab antiquitate, conditoribus, alumnis, rebus gestis, imperio, legi-

legibus, institutis, exemplis, inuentis artibus,
quæ ibi inuentæ primum sunt ac floruerunt.

Alia ratio laudandi Vrbes.

VRBES laudantur ab antiquitate & origine,
A Conditoribus, ab ordinatissima & bene in-
structa Repub. A Senatu splendidissimo, Magi-
stratu vigilantissimo, A populi frequentia, & bel-
licositate A ciuium concordia & urbanitate.

Ab ædificiorum tum priuatorum tum publi-
corum magnificentia, A vicorum latitudine &
mundicie, A rerum variarum tum propriarum
tum exoticarum copia, A templis A monasteriis,
villis, Artificiofis munitiõibus, natura vel
artes obuallatis, ab aëris Salubritate & loci amœ-
nitate, A situ vel positione A vijs Aquæducti-
bus, A religione & institutis, Ab artibus ibi in-
uentis, aut florentibus, A varijs studijs, alijsquẽ
consimilibus.

Ædificia.

ÆDIFICIA laudantur à magnitudine &
amplitudine, Situ, Area, Figura, Amœno prospe-
ctu, primo ingressu, vestibulo, Atrio, Cubicu-
lis, Penetralibus, Triclinijs, Sculptura, Pictura,
Materia, Opere, Et postremò à commoditate &
vsu: Nam vt in quibusdam dignitas & quasi ma-
iestas spectatur, vt in templis: ita in alijs specta-
tur utilitas, vt in aquæductu &c.

CETE

CETERÆ verò res quæ artificio constant partim à materia, partim ab artificio atque artifice partim à forma, partim ab usu, partim à raritate, & precio, partim à possessoribus & dominis commendantur.

Agri.

AGRI commendantur à fertilitate & frumenti copia, qualitate, à facili cultu, ab arborum plantarumq; omnium & quæ in ijs nascuntur amoenitate, à pabulo lætissimo, à feris & aucupio, à cultoribus.

Flumina.

FLUMINA laudantur ab amplitudine. Cursum, aquæ, colore & salubritate Piscium & nauigiorum genere, ac forma, & ab alijs quæ citra laborem studiosa iuuentus sibi coaceruabit, ut vnde nascantur, vnde augeantur, quæ præterfluant, quò influant, quos sinus faciant, quas insulas, quos agros, quæ nemora irrigent.

HVC PERTINENT descriptiones Animantium, plantarum, Metallorum, Hortorum Montium, Fontium, Locorum quorumlibet & temporum. Item Conuiuiorum, Pomparum, Itinerum &c. Quæ quoties per se adhibentur, ad solam ferè delectationem adhibentur. Atq; hæcenus ferè laude rerum corporearum.

IN CORPOREÆ autem res, ut Artes aut
scien.

Scientiæ, aut Virtutes laudantur ab antiquitate & inuentoribus, Aut à subiecto, & materia, in qua versantur, Aut à dignitate & spectatoribus Aut ab vtilitate, quam humano generi conferunt, cui est nonnunquam adiuncta necessitas. Aut à fine, propter quem inuentæ ab hominibus, cultæq; sunt. Has autem singulas partes explicare, quoniam am & immensi operis esset, & ad nostram institutionem non pertinet, in præsentia non est visum.

De genere Deliberatiuo,

	{	Suasoria,
		Dissuasoria,
		Exhortatoria,
Ad genus Deliberatiuum pertinent Epistola.		Dehortatoria,
	{	Monitoria,
		Petitoria,
		Commendatoria,
		Consolatoria,

De locis generis Deliberatiui.

	{	Honestum,
		Vtile.
		Possibile.
In Epistolis Suasorijs		Facile,
ijdem ferè sunt loci,	{	Necessarium,
qui in laude factorū.		Iucundum,
		Pium,
		Iustum,
		Æquum,
	{	Gloriosum, &c. Ho-

DE EPISTOLARI

HONESTVM, hic dicitur, quod vel per se rectum est, vel pulcrum ac decorum. Item Pietas in Deum ac Diuos In patriam, In parentes ac liberos, In Præceptores. & eos, quorum beneficio seruati sumus, & deniq; virtutes omnes, Ad hæc legitimum, AEquitas, Consuetum, &c.

VTILITAS fita est in parandis commodis, aut depellendis incommodis, vt in diuitijs. honoribus, amicitijs, otio, tranquillitate &c.

FACILE dicitur, quod sine periculo aut negotio fieri potest.

POSSIBILE consideratur, an, de quo deliberatur, possit fieri.

NECESSARIVM dicitur, quod vitari non potest.

IVCUNDVM, quod animi, corporis, aut vtriusq; adfert voluptatem.

TVRTVM, in tuenda vitæ, aut veletudinis incolumitate consistit,

IUSTVM est, quo sua cuique tribuitur dignitas.

Obseruandum tamen, quòd non in omni Epistola huius generis his omnibus vtendum est.

IAM in epistolis Dissuasorijs sunt loci superioribus contrarij, Inhonestum, inutile, impossibile, Difficile. &c.

In exhortatorijs, quibus vel in rebus incertis ad
alacri-

ELOCUTIONE LIB. II.

alacritatem incitamus, Vel errantem ad meliorem vitam reducimus. hi sequentes sint loci.

Loci Epistolæ exhortatoriæ.

Laus personæ exhortandæ.

Laus rei ad quam fit adhortatio.

Spes præmiorum de re absoluta.

Metus incommodorum, si res non sortiatur felicem exitum.

Amor, Commiseratio, Expectatio necessariorum.

Odium, AEmulatio, Expectatio aduersariorum.

Exempla vetusta, Aliena & Domestica.

IN Dehortatorijs exempla eorum accumulamus, quibus res feliciter cesserit, Deinde rei turpitudinem, probrum, conuitia, damnum, incommodum, diligenter colligemus.

IN Monitorijs eadem ferè vtemur procedendi ratione, qua in Exhortatione, Studendumquè plurimum mouendis affectibus.

IN petitorijs loci sunt, Honestum, Vtile, Facile, Possibile, Necessarium.

COMMENDATORIÆ sunt, quibus personam vel ingenium commendamus.

CONSOLATORIÆ, quibus amicum in rebus aduersis consolamur: quæ cum parùm ab Exhortatorijs & Monitorijs differant, non admodum dispari gaudent artificio.

De Genere Iudicali.

G

Ad

DE EPISTOLARVM

Ad iudiciale genus referuntur Epistolæ	[Accusatoriæ cum crimine reprehenditur: vt;] Criminatoriæ Expostulatoriæ Obiurgatoriæ Inuectiæ.
In hoc genere multum refert rationem.	[Amplificandi crimen] Verbis, Sententijs, Figuris Loco, Tempore Persona, Modo, Frequentia, Aut totum, quod obiectum est, negando, fictumque illud & falsum esse docendo, Aut redarguendo ea, quæ pro verisimilibus dicta sunt. Dubia pro certis esse posita. Impossibilia. Repugnantia. Absurda dictu. Inuidia magis quam iudicio effusa.

Sed quoniam hæc ad Rhetores spectant, finem nunc his imponemus, & reliquum quod est laboris, studiosorum industriæ & diligentiae relinquemus.

LIBER

LIBER III.

QVO CONTINENTVR

ELEGANTIORES ALIQVOT EPISTO-
lam rectè exordiendi formulæ.

*Collectæ ex ipso M. T. Cicerone: Adhæc ex
Bembo, Sadoletto, Longolio, P. Manutio, &
nonnullis alijs, qui Ciceronem non
infeliciter sunt imitati.*

Exordia cùm ad scribendum laceſsimus.

Quod ad te in præſentia ſcribam, nihil eſt, præte-
vnum.

Vacat audire nouarum rerum aliquid? accipe.

Si deeſt quod rideas N. ſuauiſſime, en tibi argu-
mentum.

Nec erat oportunitas, nec argumentum ad te ſcri-
bendi, niſi quod rogatum te velim, vt &c.

Ego, etſi nihil habeo, quod ad te ſcribam, ſcribo
tamen, mi Lanonij vt tuas eliciam.

Etſi quid ſcriberem non habebam, tamen amico
ad te eunti non potui nihil literarum dare.

Non dubito, quin mirère, atq; etiam ſtomochère,
quod tecum eadem de re agam ſæpius.

Scire cupio, quid agas, & quàm longum iſtum
tuum diſceſſum à nobis futurum putes.

DE EPISTOLARVM

Iam diu ignoro quid agas, nihil enim scribis, neq;
ego ad te his duobus mensibus scripseram,

Gratulor tibi mi Sadolete, vereq; gratulor, quod
ex Germania saluum te ad tuos recepisti.

Optabam iam pridem, vir omnium integerrime,
te meis literis compellare, vt tuas elicerem.

Certior per te fieri cupio, num iam aduenerit
Rex Catholicus, aut quàm mox expectetur
adfuturus.

Epistolæ argumentum ad te nullum prorsus erat,
nisi id mihi N. noster suis ad me literis præ-
buisset.

Subinde motis alis istuc ad aduolaturio mi N. sed
semper aliquid oboritur, quod me hîc rursus
alliget.

Expectamus omnino non Epistolam à te, sed in-
gentem literarum sarcinam, quæ vel grauet
Aegyptium.

Tu velim ad me quàm sæpissimè & de tuis rebus
& de meis, & de omni Reip. statu, de quo
sum sollicitus. scribas.

Carissime N. si valentibus salutem dicimus in
capite literarum, multò magis conuenit æ-
grotanti tibi optare salutem.

Noui quod ad te scribam, mi N. nihil est, & si
quid esset, sciebam te à tuis quotidie certio-
rem fieri solere.

Nihil erat noui, quod ad te scriberem, nisi quod
mihi

mihî decretum est, neminem nostris à te literis inanem hinc dimittere.

Etsi nihil noui, quod ad te scriberem, habebam, tamen cum N. noster proficisceretur, non potui nihil ei literarum dare.

Copiosissimam ad te epistolam scribere gestiebat animus, ni & otium deesset, & propediem vos ipse visere decreuissem.

Quo in statu res nostræ sint, & nunc & aliàs scribemus vberius: diuitijs enim vt non multum polleo, ita nec egeo quidem multum.

Maiorem in modum, te rogo obsecroq; vt posthac tantillum otij studijs negotijsq; tuis suffurere, quo me nonnunquam literis tuis compelles,

Obsecro te mi Carissime N. vt quoniam Dædali esse non possumus, vt pennarum beneficio conueniamus, vt literis subinde colloquamur,

Non quod quidquam habeam te dignum ad te scribo: sed idcirco tantum vt rescribas, alio qui mihi nec causa scribendi est vlla, nec argumentum.

Quærenti mihi iam diu, quid à te potissimum scriberem, non modò certa res nulla, sed ne genus quidem literarum vsitatum veniebat in mentem.

Etsi nostratia omnia nuntijs, aut rumore ad vos perferun-

perferuntur, tamen ea inscribam breui, quæ potissimum te puto ex meis literis velle cognoscere.

Etsi nihil erat opus epistola, proficiscente istuc N. nostro, qui res meas non minus nouit, quàm ego ipse, non potui tamen, quin, te saltem epistolio salutarem.

Tu velim ad me frequenter scribas, etiam vt nihil magnopere sit quod scribas: Quanquam hæc eiusmodi sunt tempora, vt epistolæ argumentum tibi deesse non possit.

Dolui vehementer ac sæpè N. doctissime, binas meas ad te literas proximo scriptas biennio: perijsse: perijsse enim duco, quibus nihil adhuc responderis.

Doleo, intermissam esse tam diu inter nos consuetudinem dandi literas, quæ mihi erat multò iucundissima.

Rogo te quod quidem vtriusque nostrum fiat commodo, vt ad eam reuertamur.

Nimum iam diu est, ex quo nihil ad te literarum dedi, cum neq; libentiùs faciam quidquam, quàm loquar tecum per literas: vbi coram nō datur: Et tu in intimis sensibus sis infixus: sed indicabo tibi, quæ me ratio deterruerit.

Etsi nihil habebam hoc tempore scriptiōne dignum, ad te præsertim, cui publicis curis negotijsq; occupato, non est temerè scribendum

dum quidquid in buccam venerit: Singularis tamen amor in me tuus effecit, ut quiduis potius loquerer, quam omnino tacerem.

Etsi statueram nihil ad te literarum dare, nisi tu mihi epistolæ argumentum ipse præbuisset: tamen cum ad N. hominem utriusque nostrum studiosissimum scriberem, putavi aliquid etiam ad te literarum esse dandum.

Non dubito, quin tibi odiosæ sint epistolæ quotidianæ, cum præsertim nulla noua de re certiore te faciam: Sed tamen euntibus ad te nostris domesticis, ut nihil ad te dem literarum, facere non possum.

Pridic quam has scriberem, iam alium quendam literis ad te datis oneraueram: Verum certius existimaui, si quid forte fortuna accidisset, alteras per hunc addere, non iisdem quidem verbis, sed eodem penè argumento.

Etsi constitueram nihil ad te dare literarum, nisi me ipse vel scripto aliquo prouocasset, vel hic certe aliquid epistola dignum occurrisset: tamen cum istuc N. proficisceretur, homo nostri ita studiosus, ut se sine meis literis hinc discessurum esse negaret, scripsi has.

Non potui perferre diutius desiderium tui, quin sciscitarer ex te per literas quid ageres rerum, ac quæ valeres: quod tamen æquius fuerat me cognoscere ex tuis literis, tuæque in

DE EPISTOLARVM

illis erga me benevolentiae habere testimoni-
um nec tamen puto me tibi ex animo efflu-
xisse.

Reuocarem te ad intermissam nostram scribendi
consuetudinem, ni metuerem, ne impuden-
ter viderer facere, qui tibi, homini publicis
functionibus occupato, negotium adderem:
itaq; non postulo, vt tam crebro mecum per
litteras colloquere, quam aliquando facere
es solitus: Interdum tamen rogo te, ne gra-
ueris aliquid ad me litterarum dare.

Exordia cum alicui respondemus.

Accepi Epistolas tuas, aliam alia iucundio-
rem. **Accepi** litteras tuas binas, ad quas his vnici-
spondeo.

Magno dolore affecerunt me tuae literae, quibus
ad me scribis.

Legi tuas litteras, in quibus mirificum tuum erga
me amorem recognoui.

Petis Iacobe candidissime, vt tecum animi mei
consilium communicem. Hoc vnum habe.

Tua vero Epistola, tanto mihi iucundior fuit,
quanto longior, praesertim cum de N, tota
loqueretur.

Accepi aliquot epistolas tuas, ex quibus intellexi,
quam suspenso & sollicito animo scire au-
eres, quid esset noui.

Variè me affecerunt tuae literae. Nam partim laeta
partim

partim tristia continebant: Læta quod te &c.
Triste illud, quod &c.

Etsi iusta & idonea usus es excusatione intermis-
sionis literarum tuarum, tamen, ne id sæpius
facias, te rogo.

Scripta & obsignata iam Epistola, redditæ mihi
sunt literæ à te plenæ nouarum rerum, ma-
ximeq; mirabiles.

Vt tribus epistolis tuis postremis, carissime Parisi,
vnica respondeam. hoc est, de vna fidelia
plures dealbem parietes.

Vt primùm otium & tempus scribendi nactus
sum, duxi esse rescribendum, eis literis, quas
ego abs te superioribus diebus accepi binas.

Accepi perbreues tuas literas, quibus id, quod
scire cupiebam, cognoscere non potui. Co-
gnoui autem id, quod mihi dubium.

Quanquam gratiarum actionem à te non desi-
derabam, cùm te re ipsa atque animo scirem
esse gratissimum, tamen fuit ea mihi, faten-
dum est enim, periucunda.

Quod cessationem tuam tam religiosè excusas,
facis tu quidem humaniter, sed nihil sanè, vt
te mihi purgatum velles, opus erat, qui mihi
negligentiæ nomine suspectus nunquam fu-
eris.

Tanti sunt mihi literæ tuæ, mi Hamini, vt nullo
pacto credam, posse me illis rescribendo sa-

tisfacere: Tanta rursus tua est humanitas, ut te boni consulturum, quidquid à nobis proficiscitur, existinem.

Et si multarum rerum curis atq; oneribus ita premor, optime N ut respirare vix possim: tamen ut literis tuis amantissimè scriptis aliquid responderem abieci omnia, & officiū, quod tibi à me debetur habui antiquissimū.

Binas abs te accepi literas Mechliniæ datas, quarum alteris mihi gratulabâre, quod laudisses me meam pristinam dignitatem obtinere: Alteris dicebas, te velle, quæ egissem bene & feliciter euenire.

Animi tui dores, adolescens carissime, velut in speculo tua repræsentauit epistola: quæ si tuo vnus Marte confecta fuit, sicuti fuisse nihil addubito, ausim tum mihi, tum seculo magnum quiddam de te polliceri.

Accipio excusationem tuam, cur ad nos rarò hoc anno scripseris: Sed accipio ea ex parte, quatenus aut negligenti, & aut improbitate eorum, qui epistolas accipiunt, fieri scribis, ne ad nos perferantur.

Epistola tua, vir integerrime, diu inter literarum fasciculos delituit, ut mensibus aliquot diu multumque quæsitâ, non quita sit inuenire: tandem vtrò, non quæsitâ, ad manus venit, & ut inquit Quidius, non inuenta reperta est.

Quod

Quod te de literarum intermissione excusas, facis tu quidem humaniter. Sed nihil mihi crede, opus fuit, ut te apud me eo nomine purgares, qui, & quantis occupationibus destinare noui, neq; de tuo in me amore quidquam dubitavi.

Neq; negare audeo tibi homini eruditissimo, cuius ego plurimi semper amicitiam feci, neq; si pollicear, præstare possim, id quod à me petis: Premor enim domesticis oneribus, ut vix sustineam: Peto igitur abs te meis, ut occupationibus ignoscas, & voluntatem in te pro pensam, licet absit res, tamen ames.

Quanquam me nomine negligentiae tibi suspectum esse doleo: tamen non tam molestum mihi fuit, accusari abs te officium meum, quam iucundum requiri, cum praesertim, in quo accusabar, culpa vacarem.

In quo autem desiderare te significabas meas literas praete fers, perspectum mihi quidem: sed tamen dulcem & optatum amorem tuum.

Exordia cum respondemus ad Epistolam nobis gratam.

Multa me in epistola tua delectarunt: sed nihil magis quam quod.

Iam dies octauus agitur aut plus eo, cum optatissimas abs te accepi literas.

Quò

DE EPISTOLARVM

Quò minus expectatæ Venerunt tuæ literæ, hoc mihi plus Voluptatis attulerunt.

Accepi literas tuas, immò meros amores, quid enim aliud sonant: quid aliud spirant?

Gratum erat tuum munusculum, gratior epistola tam amica, gratissimus animus.

Literas tuas, mi Sigoni, dici non potest, quàm acceperim cupidè, quibus ad me scribis, &c.

Literæ tuæ, quò sunt frequentiores, atque etiam longiores, eò mihi maiorem adferunt voluptatem.

Literæ tuæ perbreues sunt, si quis versus numeret, sed eadem prolixæ, si quis humanitatem æstimet.

Quò magis præter spem acciderunt, hoc gratiores fuerunt tuæ literæ, mihi non semel votis ardentissimis exoptatæ.

Gratæ mihi tuæ literæ fuerunt, immò verò & peroptatæ & dulces, quæ mei apud te memoriam residere mihi indicârunt.

Valde sum affectus tuis literis, doctissime & humanissime Steinhufi: valde priori pagina perturbatus, paullum altera recreatus.

Libentissimè legi tuas literas integerrime Morillonij: In quibus iucundissimum mihi fuit, quod cognoui meas tibi esse redditas.

Accepi literas tuas & suaues profectò, et eruditas: quibus non aliter sum oblectatus, atq; olim

tu₂

tua consuetudine, cum essem Louanij.

Gratissima mihi tua fuit epistola, quæ testabatur veterem illum tuum in me animum: Mens verò, cur mutata esset, nulla est causa.

Bis nos exhilaras. N. candidissime, dum vino suauiissimo, literas addis multò suauiores: Quare duplici nomine tibi gratias agimus.

Gratæ mihi tuæ literæ fuerunt, ex quibus intellexi, quod etiam sine literis arbitrabar, te summa cupiditate affectum esse videndi mei.

Reddita mihi tua est epistola, quæ vel hoc nomine fuit gratissima, quòd à Robertello venerit, homine longè gratissimo & amantissimo nostri.

Epistolam tuam accepi, quæ mihi tum ob recollectionem veteris noticiæ fuit iucundissima, tum quod abs te, cuius ingenij dexteritati ex animo faueo.

Iucundissima mihi fuit tua epistola, mi N. & videris mihi non infeliciter operam in stylo, excolendo posuisse, quæso te, ne desuetudine finas obsolescere.

Amice candidissime, multò gratissimæ mihi fuerunt literæ tuæ, quibus etsi contractè rescribo, & seriùs quàm debeam, amo tamen effusissimè meum Susium.

Epistola tua suauiter & amanter imprimis, eademque elegantissimè conscripta, memoriam mihi

DE EPISTOLARVM

mihî nostræ consuetudinis, tuæq; virtutis & humanitatis vehementer auxit,

Accepi literas tuas datas Florentiæ extremo mēse Iunio, ad me Septembre ineunte perlatas, ex quibus cognoui, quod mihi fuit iucundissimum, te rectè valere.

Grata mihi est vehementer memoria nostri tua, quam significasti literis, quam vt conserues, non, quod dubitem de tua constantia, sed quia mos est ita rogandi, rogo.

Epistola tua Præceptor humanissime, qua mecum de officio dilectionis exoptulas, mirum in modum me delectauit: gaudeo profectò, mihi datum, quod aiunt, ansam crebrioribus, quàm hactenus te literis sollicitandi.

Quas ad me his proximis superioribus diebus literas dedisti, mi Murete, incredibili me affecerunt voluptate: quod enim pleriq; solent ægrè ferre, id mihi planè iucundissimum fuit, nempe vt me obiurgares.

Literæ tuæ perbreues, sed amoris humanitatisque plenissimæ, hōc mihi etiam fuerunt iucundiores, quod manu tua scriptæ illud ipsum testimonium, de quo scribis, nostræ perpetuæ & constantis amicitie grauius multò faciebant.

Reddita est mihi à te Epistola, quæ vel hoc nomine mihi fuit gratissima quòd tam amanter, proluxeq;

prolixèq; mecum confabulari, tædium non fuerit. Salutaui quos voluisti, rescripturus, per occasionem vt vincere prolixitate possim.

Magna me voluptate affecerunt tuæ literæ, ex quibus perspexi, vigere apud te, & memoriam amicitiaë nostræ, & studium propensæ erga me voluntatis, quam ego semper habui charissimam ab eo vsque tempore quo. &c.

Gratū mihi est, quod me de ijs, quæ in Gallijs publicè priuatimq; geruntur, tam accuratè facis certiozem, quodq; tua cura, & amicorum ad me, & meæ ad amicos literæ, perueniunt cū simus tam vasto terrarum spacio disiuncti.

Non facile dixerim, plus ne voluptatis, an doloris ex epistola tua susceperim: est enim mihi gratissimum, cū & me à te amari, & te amore in te meo delectari perspicio: ex quo fit, vt literas tuas beneuolentiæ plenissimas & officij iucundissimè legam.

Redditæ mihi sunt abs te literæ, gratissimæ illæ quidem & optatæ, vtpote amore illo tuo verè fraterno plenissimæ: Sed tamen quæ mihi voluptatem illam, quam ex tuis literis capere soleo, magna ex parte imminutam attulerunt: significabant enim te in quartanam incidisse.

Iucundissimæ mihi literæ tuæ, iucundissimæ non solum, immò etiam salutare. Quod enim te saluum mihi et sospitem nunciârunt, per eas quoq;

DE EPISTOLARVM

quoq; mihi incolumitas est restituta. De qua re & tibi gratulor & mihi gaudeo, Deumque supplex oro, vt te in optimo statu diutissimè Valere iubeat.

Accepi literas tuas, quas N. ad me attulit, è quo cum percunctatus essem, de te ea, quæ volebam atq; is mihi omnia læta respondisset, a lacriore animo conuersus sum ad lectionem literarum, in quibus recognoui animum tuum pristinum erga me, & plenam beneuolentiæ atq; humanitatis voluntatem, qua mihi nihil accidere solet optatius.

Iucundissimæ mihi fuerunt tuæ literæ, idque ipsum sanè multis de causis. Primum quod tuæ, hoc est, &c. Deinde quod mirificam quandam tuæ erga me voluntatis significationem habebant: Addo etiam quod perbellè scriptæ spem mihi affirmarunt non dubiam, talem te aliquando fore, qualem ego te, vel ingenio vel diligentia tua fretus, multis futurum prædicassem.

Ex literis tuis, quæ me de tua apud Fanum mansionem reliquisque tuis rebus erudierunt, magnam cepi voluptatem, propterea quod & elegantes ipsæ sunt, neq; tantum Latinè, sed etiam politè, atque subtiliter scriptæ, & tuam erga me beneuolentiam, quam ego semper feci plurimum, magnoperè, præ se ferunt. Itaq;
nihil

nihil mihi potuit optatius accidere.

Maxima sum ex tuis literis affectus voluptate, non eò solùm, quòd suauissimè atq; honorificè scriptæ, magnam tuæ erga me obseruantiaë significationem haberent, (quanquam id ipsum mihi, pro eo sanè ac debuit, fuit gratissimum) sed quod ea verborum puritate atq; elegantia essent bellissimè contextæ, vt meam de studiorum tuorum cursu, opinionem planè confirmarent, atque haud scio, an etiam vincerent.

Gratissimæ mihi fuerunt literæ tuæ, quæ & veteris nostræ amicitiaë memoriam mihi renouârunt & declarârunt in te non parùm adhuc amoris erga me ipsum residere: Quo mihi nil optatius atq; iucundius accidere potuit tibiq; hoc de me esse persuasum volo, si quem mihi aliquando locum tibi gratificandi dederis, magno me abs te affectum beneficio esse arbitraturum: Tu vt valeas, & me diligas magnoperè abs te peto.

Ego nullius literis æquè delector ac tuis, ex quibus multiplicem capio tum fructum, tum voluptatem. Primum siue mecum litigas, siue rides, siue laceosis, discedo doctior: Nihil enim abs te proficiscitur adeò neglectum, quod aliorum quantalibet cura possit æquare. Deinde tuus iste sermonis torrens, meam

H

exper-

expergefacit somnolentiam : tuus ardor meum frigus acuit : tua copia nusquam non exuberans ieiunam exilitatem meam emendat, atq; castigat.

*Exordia cum quempiam accusamus de
literarum raritate.*

Video te occupatissimum esse, qui ad quaternas meas literas non responderis.

Seculum mihi exisse videtur humanis. N. quod nihil abs te redditur.

Doleo tibi chartam deesse, si eius inopia ad me & rarius scribas & breuius.

Miror te ad me nihil scribere, & potius ab alijs quam a te de Rep. certiores me fieri.

Quod tam diu nihil ad me scribas mi N. non irascor tibi : irascerer tamen, si fas esse crederem.

Tu ad nos & rarius scribis, quam solebas, & breuius : credo quia nihil habes, quod me putes libenter legere.

Iam diu literas abs te nullas accipio : Sed ego te voluntatem erga me summam et singularem specto, non epistolas.

Tu licet mutus sis, ego tamen non desinam frequentibus tibi epistolis obstrepere, & te amabo, si me, contemseris etiam.

Demiror te iam diu nihil scribere, neque enim
opinor

opinor, te sic occupatum, ut non vacarit, neque
tam fortunæ successu elatum, ut veteres con-
gerrones fastidias.

Vide quid me cogitare velis, tanto in desiderio à
te literarum: fac igitur quàm primùm scri-
bas, nisi quid me voles suspicari atque, utinam
fallantur suspiciones nostræ.

Expectanti mihi abs te quotidie literarum ali-
quid, seculum penè præterijt, & multæ ad te
scribendi occasiones à manibus elapsæ, dum
aliquid semper puto recepturum, cui respon-
derem.

Puto te iam suppudere. cùm hæc te tertia iam epi-
stola antea oppressit, quàm tu schedulam, aut
literulam: Sed non vrgeo, longiores enim
expectabo, vel abs te potiùs exigam.

Iraſcor, nec liquet mihi an debeam: sed grauius
iraſcor, quòd de te, tam diu literæ nullæ: Ex-
orare me potes vno modo, si nunc saltem
plurimas & longissimas miseris: hæc mihi
sola excusatio vera, cæteræ falsæ videbuntur.

Etsi magnam mihi putem fieri iniuriam, quòd tot
epistolis prouocatus nihil responderis: hu-
manius tamen esse duxi peccare officio,
quàm silentio retaliare iniuriam: Audi igitur
optime N, in quo statu res meæ sint.

Iam pridem nullas abs te accipio literas: ego verò
binas ad te dedi eodem exemplo, de quibus

H 2

nihil

DE EPISTOLARVM

nihil addubito, quin alteræ saltem sint redditæ, quæ erant bene longæ, multis de rebus, quas ipse, ni fallor, cupiebas cognoscere.

Nimis diu iam videor mihi à te literas expectare, quòd si nihil habes, quòd ad me scribere necesse sit, saltem inter nos mutuam veteremque beneuolentiam taciti conseruemus: Sin offensus es proximis meis literis, quæ tecum liberiores fuerunt, quæso te, concedas hoc naturæ ac libertati meæ.

Si victorium meum non nosses, suspicarer me illi excidisse, quia non scribit. Nunc verò de tam cognito atque explorato amico, tantum metuo, ne quid aliter agat, quàm velit, quia iam pridem de illo nihil audio: est enim amor mirè meticulosus: Tu igitur scribe, quo mihi hunc timorem adimas.

Iam pridem nihil abs te accipio, quod non contigit sine magna mea sollicitudine, non quod exciderim tibi, minus enim est mihi abs te metuendum, sed ne incommodiore valetudine impediaris, tu si me amas, exime mihi hanc curam, seu anxietatem veriùs, si non crebris literis, certè crebra salutatione, per eos, qui proficiscentes huc, te conuenerint: Potuisti enim intelligere, si modò satis rectè animi erga te mei affectum tibi declarauit, me non alia esse in te obseruantia, quàm in parentem:

rentem : quoniam tu non minùs me , quàm
filium , amare mihi visus es.

*Exordia cùm nos excusamus de literarum
raritate.*

De literarum intermissione sine causa abs te ac-
cusor.

Nolim me putes obliuione tui rariùs ad te scribe-
re quàm solebam.

Nec sæpè est, cui literas demus, nec rem habemus
vllam, quam scribere velimus.

Meas literas, quod requiris, mi N. impediòr ino-
pia rerum , quas nullas habeo literis dignas.

Ad te ideò rariùs scripsi, quòd non habebam ido-
neum, cui darem, nec satis sciebam , quid ad
te scriberem.

Si quid haberem, quod ad te scriberem, facerem id,
& pluribus verbis, & sæpiùs, Nunc quæ sunt
negotia Vides.

S. P. Miraris amice, quod non scripserim, mi-
rari desine, iam scribo , & si placet Laconicos
Laconico respondebis Vale.

Non committam posthac, vt me accusare de ep:-
stolarum negligentia possis : tu modò vide-
to in tanto otio vt mihi par sis.

Quod nihil literarum ad te dedi , non id quidem
caussa fuit , quòd scribendi argumento desti-
tuerer, quo planè abundabam , sed quod &c.

Nollem te existimare, aut negligentia fieri mea,
aut obliuione nostræ veteris amicitiaë. Vt ra-
ras ab te dem literas non enim ea caussa fuit:
sed quòd &c.

Scripsissem perlibenter Reuerendis. Cardinali: sed
nec otium erat, nec argumentũ. Nec ignoro
quib. ille negotijs desstringatur: Quare tu, &c.

Quod ad te mi Bamelrodi iam diu nihil dederim
literarum, non tam meis, quàm tuis occupa-
tionibus multis & magnis adscribas velim.

Vereor ne literarum à me officium requiras, quas
tibi & iam pridem & sæpè misissem, nisi quo-
tidie lætiora, quæ ad te scriberem, expectarem.

Non ausus sum dare ad te ante hæc quidquam li-
terarum, quod, cùm res non esset vlla digna,
quæ scriberetur, inanem sermonem litera-
rum tibi iniucundum fore putauit.

Iam diu nihil literarum ad te dedi quòd cùm non
haberem fermè quid scriberem (quæcunq; .n.
hic agerentur, ad te perscribi à tuis sciebam)
nolui te inanibus literis meis obtundere

Tuum silentium tam diuturnum duobus nomi-
nibus mihi met excuso: vel quia non dantur
per quos scribas vel quia totus es in sacris vo-
luminibus, nec potes à semel gustato melle
diuelli.

Segniores me facit ad scribendum, non obliuio
tui, sed quòd me deterreant epistolarum vesti-
gia

gia omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum: Nunc neque quid ages, neque in quo mundo verferis, scio.

Quòd raras adhuc misi ad te literas, scito rationem esse habitam à me occupationum tuarum: hac enim sola impediòr verecundia, ne te sæpiùs interpellem: quamobrem tu nobis aliquam debes gratiam.

Non obliuione mutuæ beneuolentiæ nostræ, rariùs ad te do literas, quàm forsitan vsus veteris nostræ coniunctionis postulet: sed pudore quodam id fit potiùs, quod vereor, ne tuis grauioribus curis intempestiuiùs obstrepam.

Quòd pristinam meam scribendi consuetudinem intermissam miraris, nihil est quod suspiceris mali: neq; enim quod semper fui, tui amantissimus esse vel desij, vel esse desinam, dum memor ipse mei, dum Spiritus hos reget artus.

Peto à te Murete vir humanissime, ne me putes obliuione tui rariùs ad te scribere, quàm solebam: sed aut grauitate valetudinis, qua tamen paululum videbar leuari, aut quòd absim ab vrbe, vt, qui ad te proficiscantur, scire non possim.

Cùm longo locorum interuallo disiuncti simus, per literas tecum quàm sæpissimè colloquar: quod si rariùs fiet, quàm tu expectabis, id erit

H 4

causæ.

DE EPISTOLARVM

causæ, quòd non eius generis meæ sunt literæ, vt eas audeam cuius temerè committere. Diu est, quòd destitimus inter nos missitare literas neque enim inueteratæ amicitia tanta coniunctio talem operam vllam aut oblectamentum requirebat, nec fuere alia, de quibus esset opus alterum nostrum ab altero certior fieri.

Cum me vides præter institutum meum literas ad te non tam sæpè, quàm solebam mittere, nimirum etiam me tacente, quàm sim occupatus, intelligis. Ternas te dedisse scribis omnes accepi. Nihil amabilius, nihil etiam elegantius.

Si fortè rariùs tibi à me, quàm à cæteris literæ redduntur: peto à te vt id non modò negligentia, sed nec occupationi quidem tribuas: quæ etsi summa est, tamen nulla esse tanta potest, vt interrumpat iter amoris nostri & officij mei.

Etsi pudet me post diuturnam cessationem nunc ad te scribere, tamen non dubito, quin pro tua in amore constantia, meæ, si qua fuit, negligentia, benignus interpret sis futurus, præsertim, cum nihil esset priuati, quod scriberem. Publica verò omnia copiosè ab alijs ad te perscribi non ignorarem.

Longum interuallum est, cum literas ad te dedi
nullas,

nullas, quod accidit, non remissione obseruantia in te meae, nec obliuione virtutis, humanitatis & beneuolentiae erga me tuae: sed quia multis & molestis occupationibus impeditus, alia quoque officia permulta deserre coactus sum.

Diu est quod nihil ad te dedi literarum, non obliuione amicitiae nostrae, sed quod, cum nihil haberem, quod scriberem tua lectione dignum, nullas volui potius, quam inanes esse meas literas. Nunc vero, cum se mihi occasio & propè dicam, necessitas quaedam obtulit scribendi ad te, libenter hac oportunitate usus sum.

Multis iam mensibus nihil ad te literarum dedi, Nec mihi tamen venit in mentem subuereri, nequam tibi nostra indignam amicitia suspicionem silentij mei diuturnitas attulerit. Mihi quidem nihil scito esse iucundius epistolis tuis: quas, cum lego, delector mirifice amore in me tuo: delector etiam ingenio, & scribendi elegantia.

Ego ad te rarius solito do literas, quod non dubitem te & negotijs occupatum, & grauitate valetudinis defessum, minus libenter ad exercitium hoc scribendi epistolas venire, sed nec amicitia nostra fulcimentis illis indiget, quibus vulgares permultae: Rogo te etiam

H. S

atq;

DE EPISTOLARVM

atque etiam, vt posthac quoties mihi scribes, quemadmodum & corpore & animo sis affectus, paucis verbis significes.

Exordia, quibus se quis purget de longiore silentio.

Quòd tam longo temporis interuallo nihil ad te dederim literarum excusationem accipe, non peccati, sed silentij. Pudet quidem me tam diu nihil tibi scripsisse: sed profectò si scias quantis hic distinctior occupationibus, facile habeas silentio meo veniam.

Epistolis tuis equidem sum abs te lacessitus ad scribendum: sed idcirco sum tardior, quòd non inueniam fidelem tabellarium.

Quòd tanto interuallo nihil ad vos scripserim, profectò intelligis rem mihi deesse, de qua scribam, non voluntatem.

Quòd tanto temporis interuallo, nihil ad te dederim literarum, nec veteris meæ erga te obseruantia beneuolentiæq; memoriam renouarim, non mea negligentia, neque adeò obliuione mutui nostri amoris, sed potius pudore quodam accidit.

Puto tibi molestum iam esse silentium meum: at mihi silentij causa longè molestior nam toto ferè biennio, neq; corpori valetudo, nec animo quies contigit: ita qui absentes amicos
litteris

literis saltem colere consueui, iucundissimam mihi consuetudinem intermittere, & in officij cursu languere sum coactus, quod si tibi fidem mea non facit affirmatio, testes habeo. &c. Hanc excusationem probari à te cupio, nec omninò despero.

Quod epistolæ tuæ non responderim, mi N. non voluntas in causa fuit, quæ est erga te ut potuisti cognoscere, perfectio summa: sed valetudo aduersa mea quæ peringentes dolores tum corporis, tum animi vires valde afflixit. Neq; nunc scriberem, nisi vererer, ne quid tu de immutatata mea erga te voluntate secus suspicarerere, quam res habet, & ego vellẽ. Cupio enim, ut intelligas, me in ratione ista amicitia paria tecum facere & tantopere amantem non mediocriter redamere.

Iam diu est, cum ego ad te nihil literarum dedi, quod accidit non obliuione tui mea, neq; pigritia aut negligentia nostra, sed quod ipse meis occupationibus impeditus dubitans de tuis, veritus sum ne mea sedulitas forsitan tibi molesta esset, si te à grauiorib. & sanctioribus curis, inanium lectione literarum auocasset, & si inanes epistolæ nunquam esse solent, quæ ut aliud nihil afferant, testes tamen sunt amoris & conseruatae optimæ voluntatis. Verum hoc testimonium neq;, ut ego arbitror, tu à

DE EPISTOLARVM

tu à me desideras, neq; ego abs te requiro: satis enim nostra vetus constansq; amicitia testimonij vtriq; nostrum præbet. esse nos inter nos, quales esse debemus, amicissimo animo videlicet & constantissima voluntate coniunctos.

Exordia cum seriùs alicui respondemus.

Noli mirari, si tuis sanè iucundis mihi, & suauibus literis seriùs respondi, quàm æquum fuit. Occupationibus factum est meis, mi N. vt nihil hætenus binis tuis literis responderim.

Non est quod succenseas nobis, si aliquanto tardiores fuerimus in scribendo: multa fuere impedimento.

Distuli tuis respondere literis, quod existimaui, fore, vt præsens præsentem amplecterer Louanij, vel Coloniae.

Scripturus eram ad te, nam ita decreueram mi N. Verùm interuenere nescio quæ, quæ mihi hoc propositum excuterent.

Literas tuas accepi: tabellarium, cui dederas, non vidi: si statim non responderim, omnem in illum culpam refundendam putato.

Tuis literis mense Ianuario ex Vrbe datis, quòd a dhuc non responderim, iusta hæc apud te erit excusatio, quod minùs commodè valui.

Non licuit mihi id, quod vehementer optaui, aut
celerius

celerius aut vberius ad te scribere: quod aduersa valetudine menssem amplius afflictatus, in hunc vsque diem conualescere adhuc omnino non potui.

Miraberis, & quidem non iniuriâ, responsum à me literis tuis multò seriùs, quàm tu fortasse desiderabas, & ipsæ literæ tuæ meritò postulabant. Id cur ita euenerit, paucis accipe. Iturus erat istuc Rolandus noster, &c.

Epistolæ tuæ, quæ mirificam mihi attulit voluptatem, nondū respondi, occupatus nihil agendo, & ita assuefactus desidiæ, vt qui olim ad omnia solebam mihi otium facere, ipse nunc negotijs negotia opponem, ficta vtiq; & opinione animi mei simulata, vt vera ac seria excludam.

Noli admirari, si & mea & tua expectatione seriùs hæc dedi ad tuas, amicissime atque humanissime, scriptas literas: morbo impeditus satisfacere officio non potui, quo tamen leuari iam videor: Itaque, vt primùm facultatem nactus sum, non commisi, vt diutiùs desiderares à me hoc officium.

Vulgare est, vt, qui seriùs paulò ad amicorum literas respondeant, nimias occupationes suas excusent, ego verò quò minùs mature rescripserim, non tam culpam confero in occupationes (quanquam ne ipsæ quidem defuerunt) quàm

DE EPISTOLARVM

quàm in acerbissimum potius hunc dolo-
rem, quem mihi patrui mei obitus attulit.

Allatae sunt mihi tuæ literæ, aliquando seriùs quàm
dierum ratio postulabat, quibus in literis fa-
cile & amorem tuum erga me, & memoriam
veteris nostræ consuetudinis recognoui. Sed
quo minùs ad eas tum celeriter responderim,
publica hæc negotia, quæ nos hîc anxios &
solicitos habent aliquandiu retardarunt.

Accipio tuam de intermissione literarum excusa-
tionem: sed ea demùm lege, vt me tibi eoa-
dem nomine purgatum esse velis: neq; enim
vlla negligentia mihi officio defuisse videor,
qui, quod scriberem, nihil planè haberem.
Tum verò vel te, vel à te aliquid, vnde mihi
scribendi argumentum nasceretur, in dies
singulos expectarem.

Etsi ratio officij mei postulabat, vt post tuum à
nobis discessum crebras ad te literas darem,
quibus & de rebus publicis, & de priuato re-
rum statu fieres certior, nescio tamen quo pa-
cto factum esse dicam, vt cum dies nullus e-
set, quo non id facere cogitarem, omnes ta-
men, re, vt ita dicam, infecta elaberentur.
Cum verò tandem me diuturni silentij sup-
puderet, constituissimque omninò in poste-
rùm eiusmodi negligentia maculam episto-
larum frequentia delere, repente redditus est
mihi à te fasciculus. Exor-

Exordia cum nos purgamus de literarum breuitate.

Ad literas tuas mihi longè gratissimas tribus verbis respondebo, velut occupatissimus.

Pluribus tecum verbis agere non licet, ita multis distrahor, vnam hoc, Hubertinus noster.

Copiosissimam ad te scribere epistolam gestiebat animus, ni & otium deesset, & propediem vos ipse visere decreuissem.

Tam multum est quod scribam, vt nec initium inueniam nec exitum, propter hanc dubitationem meam breuior hæc est epistola.

Vereor ne putidum sit, scribere ad te, quàm sim occupatus: sed tamen ita distinebar, vt vix huic tantulæ epistolæ tempus habuerim, atq; id eremptum è summis occupationibus.

Nihil vnquam accidit mihi, mi D. Loeni, tuis literis mellitius, ad quas si breuiter respondeo, facile tu quidem ignosces, si scies quantis studiorum laboribus penè confectus sim, à quibus simul atque dabitur otium, scribam epistolas alias super alias.

Expectanti mihi quotidie à te literas N. noster subito denuntiauit, vt ad te scriberem, si quid vellem: Ego vero etsi quid scriberem non habebam, inanem autem sermonem literarum
tib

DE EPISTOLARVM

tibi iniucundum esse audiebam, breuitatem
fecutus sum te magistro.

Nimiùm rarò nobis abs te literæ adferuntur, cùm
& multò tu faciliùs reperias, qui Romam
proficiscantur, quàm ego qui Athenas, & cer-
tius tibi sit me esse Romæ, quàm mihi te A-
thenis. Itaq; propter hanc dubitationem me-
am breuior hæc epistola est, quod cùm incer-
tus essem, nolebam illum nostrum familia-
rem sermonem in alienas manus deuenire.

Scio me frequenter ad te scripsisse, doctissime atq;
humanissime Stanislæ, sed ita Laconicè, vt
tibi videar non scripsisse, ita cogit studiorum
moles, quibus obruor. Nam si rationem in-
eas, quid dandum sit pietatis officijs, quid
somnia, quid valetudini, quid scribendis re-
cognoscendisq; libris, facile colliges, quantu-
lùm superfit temporis quod, epistolis scri-
bendis impertiri possim.

Quod non perinde ac debeam tuis eruditissimis
literis responderim, velim existimes, nulla id
mea negligentia factum esse, sed occupatio-
nibus his, quibus necessariò distineor in ma-
ximo, vt scis, munere perfungendo, quo fit
vt frequenter, &c. eam ob rem ignosces &
cunctationi, & breuitati mearum literarum,
quando ijsdem de causis, quibus in hanc de-
ueni tarditatem, adhuc impediò, ne longior
sim:

sim : iam verò illud, quod abs te rogatus sum, faciam sedulò ac perlibenter.

Exordia cum nostram in amicum beneuolentiam contestamur.

Miram sanè rem, & tibi, vt opinor, auditu iucundissimam, non potui non ad te perscribere. Nunquam futurum putassem, vt omninò mihi verba deessent, quibus tibi gratias agerem : nunc, vt video, defunt : nec facilè reperio, vir humaniss. qua verborum forma tibi explicem quantum tibi debere velim : quando tu vir ista auctoritate & præstantia tantum laboris mea causa adieris.

Deerat omninò quod scriberem, & inani te epistola interpellare nolebam : mihi tamen illud est grauissimum, vt existimes, nullis adhuc meis literis meum in te animum atque amorè satis esse testatū : tantus enim est, vt de illo magis ex oratione & infantia mea iudicare velim.

Cum neq; haberem, quod tua magnores interesset è me scribi, & te scirem summis occupationibus assiduè districtum, tamen faciendum mihi putavi, vt aliquid omninò ad te literarum darem : Ad meum enim officium valdè pertinet, de nobis optimè meritum intelligere, & quo te studio colam, & qua tuo-

I rum

rum in me meritorum memoriam religionē
conferuem, quod, vt spero, consequar litera-
rum dono: Nam, vt remunerari, vnquam
possim sperare vix audeo.

Quoniam iam annum ferè à nobis abes, quid-
quid heic interim nouorum est ortum, putā-
to & me tibi debere scribere, & scire vehe-
menter cupere: Audies igitur ex me noua quī-
dem permulta, haud omnia læta tamen: Nō
ignoras rerum mortalium conditionem: Ni-
hil tam beatum in humanis negotijs, quod
non aliqua incommoditate temperetur, Pa-
trius tuus. &c.

Exordia petendi quippiam ab amico.

Singularis tua humanitas mihi hanc fiduciam
ministrat, vt, tametsi nihil promeritus, aude-
am tamen tuum officium liberè, requirere.
Cū & mihi conscius essem, quanti te facerem,
& tuam erga me beneuolentiam expertus
essem, non dubitauī à te petere, vt. &c.

Vide quæso quàm sit insigni impudentia tuus Ni-
zolius, nunquam illi Riccius in mentē venit,
nisi cum eget: Opus est mihi ad pauculos
dies Aristotele de Præceptis Rhetorices.

Nisi certò cognoscam, tuā non solūm erga me
summam, verūm etiam in omnes, tametsi
alienos bonarum literarum studiosos, non
vulga-

vulgarem benevolentiam, vererer profecto, mi N. in alieno praesertim negotio, studiorum tuorum tranquillitatem temere appellare, Verum cum sciam quam non illibenter pro amicitia subinde renouanda, ab amicis tuis solliciteris, audacter te paucula pro amiculo sollicitaturus accedo.

Exordia agendi alicui gratias.

Gratum erat tuum munusculum: gratior epistola tam amica: gratissimus animus.

Iam non ago tibi gratias: cui enim re vix referre possim, huic verbis non patiatur res satis fieri.

Immortales tibi ago gratias agamque dum viuam:

Nam relaturum me affirmare non possum, tantis enim tuis officijs non videor mihi respondere posse nisi forte ita sensurus es, ut me referre gratiam putes, cum memoria tenebo.

Miraris, scio, quid sit, quod cum doctissimam epistolam cum magnifico munere ad me dederis: nihil ad te scripserim, ut ex nostris saltem literis cognosceres quam grato ob ea, quae fecisti, essem in te animo. Sed tu quid miraris? defuerunt, si nescis, mihi verba, quibus tibi meritas agerem gratias, atque hodie defunt, Praestat tibi animus, quod potest, gratiam omnium tuorum in me beneficiorum memoriam, vultque tibi debere quam maximè.

DE EPISTOLARVM

Exordia cùm amicum consolamur.

Optimi patris tui mortem, vt doleo vehementer, ita omninò felicem existimo, qui sic obierit, quando hac sorte nascimur omnes, nihilque diuturnum in rebus humanis, nedum perpetuum.

De patris obitu consolarer te, vir ornatissime, ni persuasum haberem, ægritudinem istam, quàm in alijs lenit adimitq; tempus ipsū, in te singulari tua prudentia esse sopitam.

Audio te morbo decubuisse: sed neque morbi causam, neq; genus intelligo. Tu, si potes, de his ad me, scribito, & fac vt sciam quid me facere velis. Nam siue pecunia opus est, siue domesticorum ministerio, vtrumque tibi præstò erit: Quin & ipse istuc aduolabo, si mea præsentia tibi utilis esse potest. Vale, ac quantum potes te ipsum cura.

Exordia cùm quid amico nunciamus.

Quo in statu hic omnes simus accipe.

Quid hic geratur, scire poteris ex eo, qui literas attulit.

Mitto librum, quem desiderabas, seriùs tamen quàm & tu voluisti, & ego debebam. Ita mi N. distringor occupationibus, vt neq; inspirandi sit locus.

Coram

Coram te mecum eadem, hæc agere sæpè conantem, deteruit pudor quidam penè subrusticus, quæ nunc exponam absens audaciùs: epistola enim non erubescit.

Dedi Louanio discedens literas M. N. N. communi amico, quas tibi redderet: quibus literis epistolæ tuæ paucis, vt tum ferebat tempus, & festinatio mea patiebatur, respondi.

Ornatissime vir, nihil erat hoc tempore magno-
perè dignum, de quo celsitudinem tuam interpellarem: sed ad scribendum inuitauit oportunitas tabellarij, tùm certi, tùm mox reuersuri.

Exordium scripturi ad ignotum.

Quod ignotus ignotum meis literis inexpectatis interpellare sim ausus, vir optime, non tam debes improbitatem accusare meam, quàm beneuolentiam.

Exordium ignoto responsuri.

Boni consulam audaciam tuam, vir humanissime, qui ignotus ad ignotum scripseris, si tu vicissim boni consulueris, quod occupatissimus, tam parcè respondeo, vt penè nihil respondeam.

DE EPISTOLARVM

LIBER III.

COMPLECTITVR ELEGANTES

ALIQVOT LATINÆ LINGVÆ

Phrases scripturis epistolam crebrò
futuras Vtui,

EPISTOLA, ET AD EAM

spectantes Formulae.

EPISTOLA, & hinc Epistolium diminutium,
Literæ, arum: hinc diminutium Literulæ.

Epistolæ eodem argumento, &c.

Literæ aliquot eodem exemplo, dicuntur, quæ
de eadem tractant materia, Barbari dicunt
eodem tenore.

Epistola elegans & multum humanitatis præ se
ferens.

Elucubrare epistolam, Scribere, conscribere, ex-
arare literas.

Scindere, conscindere, cōcerpere, lacerare episto-
lam.

Interijt, intercepta est epistola.

Rescribere vel respondere literis, vel ad literas.

Complicare literas vel epistolam.

Obsignare vel consignare epistolam, vulgò clau-
dere.

Obsignare literas publico signo, Cicero,

Resignare, vel recludere literas, hoc est, aperire

Inscri-

Inscribere alicui epistolam, vulgò Scribere superscriptionem.

Deferre, perferre ad aliquem literas.

Hanc epistolam velim reddendam cures, cui inscripta est.

Fasciculum hunc Spieringo inscriptum ad ipsū fac cures perferendum.

Hunc literarum fasciculum velim cures ad Poelghestium deferendum.

Exemplum epistolæ, vulgò copia.

Mittere alicui exemplum literarum.

Velim mihi huius epistolæ describi exemplum, vulgò dari copiam.

Dare alicui epistolam describendam.

Tabellarius, Tabellio, græcè Grammatophorus, qui literas perfert.

Literæ elegantes, bellæ, facetæ, iucundæ, suaues, humanæ, gratæ, amabiles, expectatæ.

Literæ amicè, amanter, amantissimè vel benevolè humanissimè, suavissimè, honorificentissimè scriptæ.

Literæ inanes, superuacaneæ.

Epistola recens, epistola peruetus.

Accepi abs te literas, quæ mihi significabant, indicabant, &c.

Redditæ sunt mihi abs te literæ, quibus, vel ex quibus intellexi, perspexi, animaduerti, didici, cognoui, recognoui.

DE EPISTOLARVM

Quibus me facis certiozem, significas, declaras, ad
me scribis, erat scriptum, perscripsisti.

Quibus sum factus certior, Quibus lectis cogno-
ui, &c.

A me, cum plus otij nactus ero, vberiores literas
expectato.

Tres vno die a te accepi literas, vnam breuem, du-
as vberiores.

Literas duas expecto valde, vehementer, auidè, ma-
ximè, mirificè, suspensò animo, easq; multis
de rebus.

Quamquam iam te ipsum expecto, tamen isto pu-
ero da ponderosam aliquam epistolam.

Te ipsum scilicet maximè, tamen etiam tuas lite-
ras antea expecto.

Fac vt sciam, Tu fac sciam, Fac planè sciam, Vt
sciam cura.

Fac me statim, celeriter certiozem.

Vt celeriter sciam, da operam.

Certior factus sum literis, nuntijs, fama.

Cetera cognosces, audies ab vel ex alijs.

Nolo te ignorare, Hoc te scire volui.

Hoc quidquid est, Hoc qualecunq; esset, te scire
volui.

Non te præterit, Non te fugit, Non ignoras.

Iam diu ignoro, incertus sum, quid agas.

Memini. Memoria teneo.

Credo te memoria tenere, Meminisse te credo,

Lacessere,

Lacessere, Prouocare aliquem scripto.

Dictaui hanc ad te epistolam, Scripsi hanc manu
librarij.

Occupationum mearum tibi signum sit manus
librarij.

Tu ad omnia rescribe quàm primùm.

Velim mihi ad omnia rescribas.

Velim sic statuas, tuas mihi literas longissimas
quasq; gratissimas fore.

Breues literæ tuæ, breues dico, immò nullæ, tribus
ne versiculis his temporibus Brutus ad me?
nihil scripsissem potius.

Epistola nobis iucunda & accepta.

Oblectauit me tua epistola.

Delectârunt me multùm tuæ literæ.

Vehementer tuis literis sum delectatus.

Literæ tuæ incredibiliter me delectârunt.

Incredibile est, quantum me literæ tuæ delectâ-
runt.

Incredibilem mihi læticiam attulerunt literæ tuæ.

Ex literis tuis cepi fructum multiplicem.

Magnam ex epistola cepi voluptatem.

Ex tuis literis cepi incredibilem voluptatem.

Maximam læticiam cepi ex tuis literis.

Gratæ mihi fuerunt literæ tuæ.

Gratissimæ mihi tuæ literæ fuerunt.

Literæ tuæ mirabiliter gratæ sunt

DE EPISTOLARVM

Gratæ mihi vehementer tuæ literæ fuerunt.
Epistola tua. literæ tuæ fuerunt mihi gratissimæ.
Nihil mihi esse potuit tuis literis gratius,
Caue putes vllas mihi literas gratiores, quàm tu-
as.

Tuæ literæ mihi gratæ iucundæq; sunt.
Periucundæ mihi fuerunt tuæ literæ, quibus in-
tellexi.

O gratas tuas mihi iucundasq; literas.
O literas omni suauitate refertissimas.
O verè suaues, bellas & elegantes tuas literas.

Nihil iucundius literis, nihil amabilius.
Libentissimè legi literas tuas, in quibus &c.
Literæ tuæ, si quando aliàs, nunc me maximè ob-
oblectârunt.

Literæ tuæ tantò fuerunt grauiores, quantò diuti-
ùs desideratæ.

Summa me voluptate tuæ literæ affecerunt, pere-
fuderunt, extulerunt.

Literæ tuæ summam voluptatem, læticiam, gau-
dium, iucunditatem attulerunt.

Rarò scribendi Formula.

Rarò ad me scribis.

Minùs sæpè ad me scribis.

Raras abs te accipio literas.

Mirror te ad me tam rarò scribere.

Crebriores abs te literas postulo.

Crebriùs vellem ad me scriberes.

Abs

Abs te tam diu nihil accipio literarum.

Infrequens es in officio scribendi.

Nimum rarò nobis abs te literæ adferuntur.

Non satisfacis officio tuo crebritate literarum.

Officium literarum abs te requiro, in te desidero.

Es ad scribendum cunctatior atq; etiam planè
cessator.

R. Idcirco sum tardior, quòd non inueni fidelem
tabellarium.

Ad te ideo rariùs scribo, quod non habeam ido-
neum, cui literas committam.

Plura habeo quæ ad te velim scribere: sed ea sunt
huiusmodi, vt non audeam committere li-
teris

Formule ad varia respondendi.

Rescribo tibi subiratus.

Rescribam tibi ad ea, quæ quæris.

Ego, tuis proximis, nihil habeo, quod rescribam.

Superiori Epistolæ tuæ nihil est quod respondeam.

Perturbato animo, non potui, vt consueueram,
rescribere.

Faciendum mihi putavi, vt literis tuis ordinè re-
sponderem.

Quod postremum fuit in epistola tua, quam à te
proximè accepi, ad id primùm respondebo.

Quod scribis te bellè valere, vehementer gaudeo.

Quòd scribis te velle scire totius nostræ familiæ
statum en accipe.

Formule

DE EPISTOLARVM

*Formule admonendi aliquem, ut sæpiùs
scribat.*

Velim quàm sæpissimè mecum per literas collo-
quare.

Crebris nos literis appellato, quibus omni de re
me erudias.

Si quid, erit quod intersit me scrire, perscribere ad
me, sed diligenrer.

Quid futurum existimes, ad me perscribas velim.
Crebris nos literis appellato.

Absentiam nostram crebris literis sarciamus,

Tu quæso crebrò ad me scribe, vel quod in buc-
cam venerit.

Tu velim ad nos sæpè scribas: si rem nullam ha-
bebis, vel quod in buccam venerit, scribito.

Tu mihi, etiam si nihil erit quod scribas, tamen id
ipsum scribas velim, dum modò ne his verbis.

Tu velim & quid agas, & quid acturum te putes,
facias me quàm diligentissimè certiozem.

Tu etiam atq; etiam cura vt valeas, literasq; ad me
mittas, quotiescunq; habebis cui des.

Velim quàm sæpissime mecum per literas collo-
quare, etiam si rem, de qua scribas, non habe-
bis.

Velim diligentius omnia, quæ putaris me scire
opus esse, perscribas.

Quoties habebis, cui des ad me literas nolim præ-
termittas.

Fac

Fac sciam quid agas, quod sine solitudine summa nescire non possum.

Scribe ad me quid agas, & à nobis quid fieri, aut curari velis.

Facito nos statim, quid constitueris, & quid agas, si tibi videbitur, certiores.

Cum primum de rebus Gallicis explorati aliquid habueris, facito nos statim certiores.

Cum imprimis tuas literas desiderem, noli committere, ut excusatione potius expleas officium scribendi, quam assiduitate literarum.

Formula petendi aliquid.

Peto, quaeso, peto, oro, peto contendo.

Rogo oro, Rogo obsecro, Oro obsecro.

Oro obtestor, Obtestor, obsecro.

Hoc abs te peto, & summe contendo.

Illud à te magnopere peto, contendoq;

Illud vnum à te vehementer contendo.

Hoc abs te peto, & pluribus verbis rogo.

Sic à te peto, quasi in eo mihi sint omnia, vt, &c.

Singulari studio abs te contendo, vt nihil vnquam magis.

Vehementer, valde, magnopere, etiam atq; etiam.

Maiorem in modum, Singulari studio, Quam possum studiosissime.

Valde hoc ex animo à te contendo.

Hoc te vehementer etiam atq; etiam rogo, vt, &c.

A te etiam atque etiam maiorem in modum pe-

to.

Hoc

DE EPISTOLARVM

Hoc à te, si pateris, gratia contendo, vt &c.
Pro amicitia nostra, Pro vestra coniunctione hoc
à te peto.

Pro amicitiae nostrae fiducia peto te.

Pro tuo perpetuò in me studio à te peto.

Peto à te amicitiae nostrae nomine, quam confido
apud te plurimum posse.

A te magnoperè pro nostra summa coniunctio-
ne tuaq; singulari humanitate etiam atq; eti-
am peto & quaeso vt, &c.

A te hoc omni contentione peto, sic, vt maiori
cura petere non possim, vt, &c.

Cùm me non fugiat, quanta sit autoritas tua, pe-
to à te pro nostra consuetudine coniunctis-
sima, vt, &c.

Cùm & mihi conscius essem, quanti te facerem,
& tuam erga me beneuolentiam expertus es-
sem, non dubitauì à te petere.

Te etiam atque etiam pro summa nostra coniun-
ctione, proq; tua in me perpetua & magna
beneuolentia maiorem in modum peto at-
que contendo.

Peto vt cures, vt enitare: vt enitare, contendasq;
vt perficias, vt in hac re elabores, Vt hoc negoti-
um suscipias.

Vt dignitati meae suffrageris.

Vt rationem habere velis salutis & dignitatis
meae.

Vt

Vt aliquid impertias temporis huic cogitationi ad studio,

Formule rogandi.

- Rogo, oro, obsecro.
Rogo te, & etiam oro.
Illud te præcipue rogo, & obtestor.
Pro amore nostro.
Amoris nostri caussa.
Pro nostra amicitia.
Amicitia nostræ nomine.
Pro iure nostræ amicitia.
Pro nostra inueterata amicitia.
Pro nostra summa coniunctione.
Pro nostra summa necessitudine.
Pro nostra coniunctissima necessitudine.
Pro vetere coniunctione & necessitudine.
Pro coniunctione & beneuolentia nostra.
Pro pari inter nos & mutua beneuolentia.
Pro summa mea in te beneuolentia.
Pro tua incredibili in me beneuolentia.
Pro tuo perpetuo in me studio. meoq; item in te singulari.
Impedior verecundia, ne verbis pluribus te roge.
Per omnem amorem, quo me cõplecteris, rogo.
Te tuosq;, qui tibi consilio adsunt, oro atq; obsecro.
Ne me rogantem suppliciter à te reijcias.
Noli pati meas esse irritas & inanes preces.

Sit

Sit apud te, rogo & obtestor, meis precibus locus:
Hoc à te ita postulo, peto, contendo, vt fortunas
in eo meas positas putem.

Velim existimes, quod à peto, id eiusmodi esse:
vt meæ fortunæ omnes agantur, in eo confi-
stant, locatæ, positæ, constitutæ sint.

Rogo te quàm studiosè possim, da mihi hoc, lar-
gire, sine me hoc à te impetrare.

Hoc in me confer gratiæ, hoc impertias gratiæ.

Maiorem in modum te rogo, mi Assendelphe,
si quid istic extiterit noui, cures, vt quàm pri-
mum sciam.

*Formula deferendi alicui suam operam
vel studium.*

Studiose diligenterque curabo.

Summo studio, diligentiaq; curabo.

Omni ope atque opera enitar.

Omni mea cura atque opera prouidebo.

Tuum negotium agam, sicut debeo, diligenter.

Mandatum tuum, mandata tua curabo, persequar
diligenter.

Si quid est, in quo tibi possim gratificari, nihil
sum recusaturus.

Non sum defuturus officio meo, sicubi queam ti-
bi esse commodo.

A me tibi, liberisque tuis omnia paratissima esse
confidas velim.

Quæ

Quæ te velle arbitror, facturus sum omnia cum
studiose, tum libenter.

Si quid erit, in quo queam tibi gratum facere, fa-
cito periculum an ex animo te diligam.

Animum ad quiduis obsequij promptissimum
polliceor, neq; in hac re solum, sed in om-
nibus, in quibus desiderabis amici officium.

Polliceor tibi studium meum & operam, sine vl-
la exceptione aut laboris, aut occupationis,
aut temporis.

Illud caue dubites, Tu velim certo confidas, Tu
velim ita tibi persuadeas, De me sic velim
iudices, me tibi semper præstò futurum, me
tibi nulla te vnquam defuturum.

Mihi tu, tui, omnia tua maximè curæ sunt, & dum
viuam erunt.

Tu si quid ad me fortè scripseris, perficiam, ne te
frustrà scripsisse arbitrere.

De me sic velim iudices, quantum ego possim,
me tibi, salutis tuæ, literisq; tuis summo cum
studio semper præstò futurum.

Singula persequi non est necesse: vniuersum stu-
dium meum, & beneuolentiam ad te defero.

*Formula promittendi, superioribus
non absimiles.*

Promitto, Polliceor, Recipio.

Fidem do, Fidem meam tibi obligo.

K

Promis-

DE EPISTOLARVM

Promissum facio, Omne meum studium tibi promitto.

Nequeo tibi polliceri, non possum tibi certum promittere.

Non ausim tibi id affirmare.

Utrò, spontè, non rogatus pollicetur omnia.

Illius promissa huc me induxerunt, vt, &c.

Huc eius promissis adductus sum, vt, &c.

Huc me suis magnificis promissis impulit.

Magnificè quidem pollicetur: sed nihil, aut parum præstat.

Quidquid valeo, tibi valeo, Si quid valebo, valebo tibi.

Commodis tuis polliceor me nunquam defuturum.

Nulla tibi in re beneuolentia mea deerit, præstò non erit.

Ego meam operam tibi nunquam defuturam esse profiteor.

Quæ tibi intelligam accommodata, omnia studiosè persequar, diligenterq; præstabo.

Omnia à me postules & expectes: vincam etiam meis officijs cogitationes tuas.

A me omnia in te studia atq; officia, quæ quidem ego præstare poterò, velim expectes.

Ego quidquid in me est studij, consilij, laboris, ingenij, id omne ad hanc rem conficiendam polliceor ac defero.

Quæ

Quæ mihi in mentem venient, quæ ad te pertinere arbitrabor, ea mea sponte faciam, Si quid ignorabo, de eo admonitus, omnium studia vincam.

Ego, quæ te velle, quæq; ad te, & ad tuos pertinere arbitrabor, omnia studiosè diligenterq; curabo: quæ cum faciam, benevolentiam tuam erga me imitabor, merita non assequar. Hoc tibi confirmo, ac re præstabo, nullum in me studij genus aut officij, quod ad rem tuam pertineat, quòd ad laudem tuam valere videatur villo esse loco prætermisurum.

Formula seruandi promissa.

Seruare, Soluere, Exoluere, Præstare promissa.

Satisfacere promissis, Stare promissis, Soluere, Tueri fidem.

Nunc agè, fac vt promissa appareant.

Quæ tibi promisi, bona fide præstabo.

Ego, si quid tibi promisi fidem non fallam, fidei non deero.

Quæ tibi promitto ac recipio, sanctissimè serua-
bo, diligentissimèq; faciam.

Dabò operam, vt quod pollicitus sum, re præstem exequar, efficiam, te confirmem:

Vt præstem fidem meam, soluam, tuear, seruema
probem.

Vt promissa seruem, obseruem, tuear, præstem,
promissis ne desim.

K a Hae

DE EPISTOLARVM

Hac epistola veluti chirographo, me tibi obstrictum habe.

Has literas, velim existimes foederis habituras esse vim, non epistolæ, meq; ea, quæ tibi promitto ac recipio, sanctissimè esse obseruaturum, di-diligentissimèq; facturum.

Ego quid possim nescio, Vel potius me parùm posse sentio. Illud tantum tibi polliceor, me quæcūq; salutis tuæ conducere arbitrabor tanto studio esse facturum, quanto semper tu & studio & officio in meis rebus fuisti.

Si quid ad me scripseris, ita faciam, vt te velle intellexero: Sin autem tu minimè scripseris, ego tamen omnia, quæ tibi esse vtilia arbitrabor, summo studio, diligenterq; curabo.

Formula agendi gratias.

Agere gratias fit verbis.

Habere gratias animo.

Referre gratiam & gratias, fit opere.

Quibus verbis mihi gratias agam, non reperio.

Singularibus verbis mihi gratias egit.

Immortales ago tibi gratias, agamq; dum viuam.

Ago tibi gratias immortales, singulares, mirificas, incredibiles.

Ago ingentes tibi gratias, quòd tuo consilio huc me induxeris.

Si pro vestris beneficijs in me immortalib. parùm vobis cumalate gratias egero, quæso obtestorq;

storq; , ne meæ naturæ potiùs, quàm magnitudini vestrorum beneficiorum id tribuendum putetis,

Pro opera tam diligenter nauata gratiam habeo, vt debeo, maximam.

Quod meum negotium tibi cordi fuerit, & res nostras tam officiosè curas, deamo te, & gratiam habeo, vt debeo, maximam.

Equidè gratiam & habeo & habiturus sum quoad viuam, maximam.

De istoc in me officio, amo te, & vt par est, maxime.

Istoc beneficio fateor tibi me magnoperè deuinctum esse.

Hoc nomine plus tibi debeo, quàm vt vnquam soluendo esse queam,

Sed vt, vnde est orsa oratio, in eodem terminetur, maximas tibi gratias ago, maiores etiam habeo. Nam relaturum me affirmare non possum.

Cumulatè alicui referre gratiam.

Par pari referre, Parem referre gratiam.

Parem rependere vicem.

Mutuam referre gratiam.

Remunerabor te, & Remunerabor tua merita.

Remunerare beneficium.

Reddere beneficium, Remetiri beneficium.

Reponere merita, Respondere meritis.

Retribuere, Compensare beneficium, gratiam.

Probare se gratum, ac memorem paribus officijs.

Nullis officijs tua beneficia remunerari possum.

Mihi ad remunerandum nihil suppetit, præter
voluntatem.

Non deest remunerandi beneficiorum voluntas,
sed facultas.

Plura in me contulisti beneficia, quàm vt pares
tibi gratias referre queam.

Tuis in me tot ac tantis officijs, ne quidem quide-
am quam gratiæ rependi vnquam.

Vtinam aliquando gratiam referre possimus: ha-
bebinus quidem semper.

Tu vt intelligas homini amicissimo te præbuisse
officium, re tibi præstabo.

Quanquam tibi gratia referri tanta non potest,
quanta debetur: habenda tamen est, quan-
tam maximam animus noster potest capere.

Tantis tuis beneficijs non videor mihi responde-
re posse, nisi fortè ita sensurus es, vt me refer-
re gratiam putes, cùm beneficia tua memo-
ria tenebo.

Verbulo duntaxat significa, quo genere officij
queam tibi gratum facere: nisi id summa cùm
alacritate protinus aggrediar, nomen meum
inter ingratos scribito.

Ne leui quidem officio vnquam te demerui, & v-
tinam esset aliquid, in quo declarare possim
& ani-

& animum agnoscentem tua beneficia, & voluntatem respondendæ gratiæ cupidam.

Tuum admirabilem in me fauorem ac studium multis iam argumentis habeo perspectum & exploratum, quod si facultas esset par animo, sentire te tantum beneficiorum haud quamquam penes ingratum collocasse.

Suspecta quædam res est, verbis beneficium respondere: tu si mei in te animi periculum facere velis, aliquid vicissim oneris impone. Nullam sarcinam tam grauem, tam molestam inieceris, quæ mihi tua causa non leuissima, non etiam iucunda videatur.

Formule memoris beneficij.

Semper meminero, Memoria tenebo.

Tuebor mente atque animo.

Nunquam obliuiscar, Nulla apud me delebit obliuio beneficia, officia, merita erga me tua.

Tuorum meritorum erga me memoriam conseruabo.

Gratum me tibi, memoremq; præstabo.

Præstabo tibi eam, quam debeo, memoriam meritorum tuorum.

Memorem me tibi, quæcunq; se occasio dederit, obtulerit, probabo.

Gratum me nullo non loco, nullo non tempore, memorem gratiæ referendæ, studiosumq; tui senties, experieris, cognosces.

DE EPISTOLARVM

Enitar, & vt spero, consequar, vt te de me optimè
esse meritum læteris.

Vt officia erga me tua voluptati atque lætitiæ tibi
sint.

Vt ex tuis in me officijs voluptatem capias, fru-
ctum feras, percipias, colligas.

Si quando dabitur opportunitas, declarabo me
non fictè tuis fauere commodis.

Pro literis ad me transmissis gratiam habeo ma-
ximam, Si quod officium vicissim præstare
queam impera: id tuo iure facies.

Formule gratum faciendi.

Id mihi vehementer gratum erit.

Id mihi pergratum, perq; iucundum erit.

Tàm gratum mihi id erit, quàm quod gratissi-
mum.

Id mihi sic gratum erit, vt grauius nihil esse possit.

Per mihi, per, inquam, gratum feceris, si, &c.

Pergratum mihi feceris, si ei declares.

Feceris mihi gratissimum, si eum ita tractaris, vt,
&c.

Hoc mihi nihil potest esse gratius.

Nihil est quod mihi gratius facere possis.

Fecisti amicè tu quidem, mihiquè gratissimum
quod &c.

Summa est, in quo mihi gratissimum facere pos-
sis, si curaris.

Vehementer mihi gratum feceris, si quibuscunq;
in

in rebus sine tua molestia poteris, ei commo-
daris: quod ut facias, te vehementer etiam
atq; etiam rogo.

Formula diligenter commendandi.

Vehementer te rogo.

Peto à te maiorem in modum.

Ita peto, ut maiore studio, magisque ex animo pe-
tere non possim, ut ei omnibus in rebus, quã-
tum tua fides patietur, commodes.

Ut eum auctoritate tua, quæ plurimum valet, con-
servatum velis, & cures, ut intelligat, hanc
meam commendationem maximo sibi apud
te & adiumento, & ornamento fuisse.

Vvingardum tibi vnicè maiorem in modum ita
commendo, ut neminem diligentius.

Ut maiore cura, studio, solitudine animi magis
ex animo commendare non possim.

Omnia tuorum officiorum, quæ & multa, &
magna sunt, mihi gratissimum fuerit, si N.
nostrum ita tractaris, ut sciat, ut sentiat, ut in-
telligat, & se à me, & me à te amari.

Ut intelligat nullam rem sibi maiori vsui atq; or-
namento, quàm meam commendationem
esse potuisse.

Te, mi N. etiam atq; etiam rogo, ut omnia N.
negotia mea putes esse, curesq; , ut intelligat
hanc commendationem maximo sibi vsui
fuisse, hoc mihi gratius facere nihil potes.

K S

Com-

Cōmendo tibi eum non vulgariter : sed ita profus, vt quos diligentissimè valdeq; ex animo soleo.

Pergratum mihi feceris, si intellexero has literas, tantum, quantum scribens confidebam, apud te pondus habuisse.

Gratissimum mihi feceris, si eum ita tractaris, vt merito tuo mihi gratias agere possit.

A te peto, rogo cures, vt intelligat diligenter me scripsisse de sese.

Id tibi recipio, te eum quē soles fructum à bonorum virorum officijs expectare, esse capturū.

Ipsū tibi in perpetuum deuinxeris, obligaueris.

Virum bonum, tuaq; amicitia dignissimum tibi adiunxeris.

*FORMVLÆ ADHORTANDI,
monendi, suadendi.*

Vos & hortor, & moneo.

Illud te esse admonitum volo.

Tibi suadeo, atq; etiam rogo.

Tantum te & moneo, & rogo.

Scribo ad te, vt admoneam.

Illud te ad extremum oro & adhortor, vt, &c.

Magnoperè te hortor pro tuo singulari, perpetuoque in Remp. studio.

Te moneo cum beneficijs tuis, tum amore incitatus meo, vt, &c.

Tibi

Tibi in primis suadeo, atque hoc meo etiam iure
præcipio, vt &c.

Hoc tibi agendum censeo, si meo consilio parere
volueris, vt &c.

Tibi verò cum meo in te amore, tum tua causa
impulsus suadeo, & si pateris, præcipio, &c.

Vide, Videto, Videbis, Etiam atq; etiam cogita,
Meditare atq; cogita.

Caue, cauendum est tibi, Para te.

Contende quæso, atque elabora, vt, &c.

In hanc curam incumbe, vt, &c.

Tota mente incumbe in hanc curam & cogitatio-
nem.

Dabis istud amorj nostro, vt in eam opinionem
sententiamq; te adduci sinas, quæ cum tuis v-
tilitatibus est coniuncta.

Extra iocum moneo te, quòd pertinere ad beatè
viuendum arbitror, vt te bonis semper, pro-
bis ac honestis adiungas socium.

Formule enitendi summo studio.

Agam pro viribus, Pro mea virili, Pro mea parte
virili.

Incumbam toto pectore. Cunctis viribus, Omni-
bus nervis, Omni meo studio.

Quantum est in me, Quantum in me positum, In
me situm.

Quoad possum, Quantum valeo.

Quan-

DE EPISTOLARVM

Quantum præstare possum, Quantum consequi
viribus licebit.

Summè conabor, Contendam omni studio.

Enitar omnib. tum animi, tum corporis viribus.

Quidquid erit in me industriæ, operæ, diligentia.

Conferam ad hanc rem omnes vires, omnia studia.

Elaborabo pro viribus, Minimè parcam viribus.

Dabo operam, quantum in me erit, Pro eo quod
in me erit.

Adnitar equidem summo conatu iuuare honesta
studia.

Nullum studium, Nullam operam, aut industriam
prætermittam.

Formula Sciendi aliquid.

Scio, Certo vel certum scio.

Noui, Probè equidem noui.

Non me fugit, vel præterit.

Non dubito, Non dubium est mihi.

Non ignoro, Haud ignarus sum, Nō sum nescius.

Certo certius habeo, Liquidò mihi constat.

Exploratissimum mihi est.

Exploratum, vel compertum mihi est.

Fac planè vt sciam.

Cura vt sciam, si quid istic acciderit noui.

FORMVLÆ SPERANDI.

Spero, spero fore.

Spes est fore, vel futurum.

Multa

Multa mihi affulget spes.

Certa spe ducor, tencor, erigor.

Adducor, Vocor, erigor, venio in spem.

In spem maximam tuis me literis adduxisti.

Spem habeo summam, Spem capio, vel concipio

non exiguam, Spes me fefellit, frustrata est.

Exigua spes est, Spes omnis sublata est.

Video spem nostram extenuari, & elanguescere.

Formule Proponendi.

Proposui, Statui, Constitui, Decreui, Certo decreui;

Decretum est, Deliberatum est, & planè certum.

Stat, vel constat sententia, Sic est sententia.

Mea sic est ratio, Sic in animum induxi.

Formule eundi.

Ire, Abire, Proficisci aliquò

Conferre, vel recipere se in Patriam.

Parare, Apparare, Adornare profectionem;

Institui iter, Accingere se itineri & ad iter.

Italiam petere, Concedere in Hispaniam.

Formula incerti rumoris.

Rumores sunt satis illi quidem constantes, sed si-
ne auctore.

Rumores hic spargi cœpere, sed incerti, inanes,
quibus haberi fides non debet.

Qui neq; nuntijs, neq; literis comprobentur.

Quos veritas nuda confirmet.

Quibus omnibus deest fides.

Quia

DE EPISTOLARVM

Quia nulla veritate nullo satis firmo testimonio,
Nullo prorsus argumento, vel ratione nitatur.
Si quid est certi rumoris apud vos, quaeso, ut nobis
impertias,

Si quid istic certum extiterit rumoris, cures, ut
quam primum sciam.

Formulae otiaandi.

Si dabitur otium, Si erit otium, si quies erit.

Si quid otij nactus ero, literas ad de dabo.

Nisi occupationes vrgebunt: Si per occupationes
licebit.

Si curæ permittent, Si curarum expers ero.

Si vacuus ero, & liber à negotijs, Si mei iuris ero.

Si à negotijs vacabo, Si plus habeo vacui tēporis.

Si quiescere licebit à curis, negotijs, occupationi-
bus, molestijs.

Si meis rebus, quibus nunc teneor implicatus, me
explicauero.

Cum dies à molestijs acciderit vacuus, responde-
bo ad omnia, quæ requiris.

FORM. CURÆ ET SO-

licitudinis.

Hoc me sollicitat, sollicitum habet, facit, anxium
reddit,

Hoc mihi curam, sollicitudinem, scrupulum at-
tulit, ingressit, iniecit.

Distineor, distrahor varijs curis, occupationibus,

Opprimor, Obruor, Oneror, Impedior, Inuoluor,

Intrikor,

Ille-

Illaqueor, Obuincor, Illigor varijs negotijs, occupa-
tionibus.

Multis negotiorum vndis obruor.

Tot occupationibus premor, vt vix fommo tem-
pus suppetat.

Ego ne Vlysscos quidem labores cum nostris
conferendos censuerim.

Nos laboribus sic dstringimur, vt existimena
Herculi minus fuisse laboris cum hydra.

Formula Expediendi se curis.

Vbi his curis solutus ero, laxatus ero, Me expé-
diero.

Cùm his negotiorum turbis me extricauero.

Cùm me his negotiorum tumultibus exoluero.

Cùm ab his negotijs me vindicauero, absoluero.

Cùm ex his malis enatauero, eluctatus fuero.

Cùm his curarum fluctibus, his vndis, his mole-
stijs emerfero.

Formula Literas committendi.

Eiusmodi sunt, eius generis, Eius momenti meæ
literæ, vt eas non audeam temerè cōmittere.

Non eius generis: Non eiusmodi sunt meæ lite-
ræ, Vt eas audeam temerè credere.

Epistolæ nostræ tantùm habent mysteriorum, vt
eas ne librarijs quidem libenter cōmittamus.

Epistolæ nostræ eiusmodi ferè sunt, vt eas nulli
committere libeat, nisi de quo exploratum sit
tibi eas redditurum.

Cave

DE EPISTOLARVM

Caue ne quid ad nos scribas periculose: Nam literæ frequenter intercipiuntur.

Illud te moneo, ne quid vnquam literis committas quod, si prolatum sit moleste feramus: Multa sunt, quæ ego nescire malo, quàm cū aliquo periculo fieri certior.

Eiusmodi ferè sunt epistolæ nostræ, vt in alienum incidere nolim.

Nolim sermonem nostrum in alienas manus deuenire.

Nihil ferè scribo, quod, si in alienas manus inciderit, moleste ferendum sit.

Formula excusandi literarum breuitatem.

Oro. obsecro ignosce, Non possum plura scribere. Plura otiosus: hæc cū essem in Senatu. exaravi. Scribā ad te plurib. aliàs, cū plus otij nactus ero: Hæc scripsi festinans, properate ad vos tabellario. Subito, raptim, raptissime, ex tempore, plus quàm ex tempore.

Longior fuisset epistola, nisi eo ipso tempore petita esset, cū iam iretur ad te.

Cū plus otij nactus ero, vberiores à me literas expectato.

Breuitate temporis tam pauca cogor scribere.

Breuilloquentem iam me tempus ipsum fecit.

Habes epistolam plenam festinationis & pulueris.

Plura

Plura scriberem, si iam putarem te libenter legere posse.

Breuitas tuarum literarum me quoque breuiorena in scribendo facit.

Sum breuior, quòd, vt spero, coram, quæ volumus breui conferre licebit.

Quid præterea scribam, non habeo, & eram in scribendo conturbatus.

Pluribus ad te scriberem, ni mihi dolor facultatem mentis ademisset.

Cùm mihi erit exploratum, te libenter esse risurum, scribam ad te pluribus.

Pluribus verbis tecum agerem, nisi pro me res ipsa loqueretur.

Scribentem me hæc nunc cœna, nunc alia multa interpellant.

Plura me ad te de hac re scribere pudet, ne videar amicitia nostræ diffidere.

Vix tantulæ epistolæ tempus habui, atque id eripsum è summis studiorum nostrorum occupationibus.

Præposteros habes tabellarios. cùm à me discedunt, flagitant literas, cùm ad me veniunt, nullas adferunt.

Ignoscas breuitati mearum literarum: nam celeriter vnà futuros nos arbitror.

**FORMVLÆ EXCVSANDI LIT-
teras prolixiores.**

Hæc fortè scripsi verbosius, & tibi molestus fui. Superioribus literis beneuolentia magis adductus: quàm quòd res ipsa postulabat, fui longior.

Hæc ad te scripsi, fortasse pluribus verbis, quàm necesse fuit: beneuolentia magis adductus, quàm quòd res ipsa postulareret.

Hæc ad te scripsi paulò fusiùs, quàm par est, vt videres tuas quoque esse partes instituendi, & monendi.

Habes epistolam verbosiozem fortassis, quàm velles: quòd tibi ita videri putabo, nisi mihi longiorem remiseris.

Hæc amore magis impulsus scribenda ad te putavi, quàm quòd arbitrarer te monitis & præceptis meis egere.

Hæc scripsi ad te pluribus verbis quàm soleo: non otij abundantia, sed amoris erga te, quo me quadam epistola inuitaras. Velim mihi ignoscas, quòd tâta harum prolixitate te penè obtundam: otiiabar iam enim, & tuas volebam elicere. Longior fui in his literis, quàm aut vellem, aut putavi me fore: Sed iuauitate consuetudinis tuæ, & studio tecum colloquendi, euectus sum longiùs fortasse, quàm debebam: breuiùs certè, quàm volebam.

Sed

Sed hæc satis multa, vel plura potius, quam necesse fuit: facit autem non loquacitas mea, sed beneuolentia longiores epistolas.

Sed iam modum, vel finem potius scribendi faciam: modum enim epistolæ iam diu multumq; excessi, Valebis igitur.

Sed prouehor longius quam volebam, & charta me deferit, vt vides, tecum suauissimè colloquentem, fac igitur valeas.

Sed iam vltra metas epistolam porrigo, dum tui amore mei ipsius oblitus rapior. Vale igitur, & nos, vt soles, dilige.

Sed de his quoque satis. Extremum est, vt te orè, vt Verrepæum tui amantissimum & diligas absentem, & cum opus erit, tuo patrocinio protegas & tueare, Vale.

Formule excusationis non necessaria.

Non erat cur te excusares,

Causam excusandi nullam habuisti.

Officium excusandi sine causa suscepisti.

Minimè necessaria fuit excusatio tua.

Supernacanea fuit apud me tua excusatio.

Iusta & idonea quidem vsus es excusatione: sed ea nihil opus erat.

Tuam excusationem non desiderabam, requirebam, expectabam.

DE EPISTOLARVM

Formule transitionum.

Transitiones voco, cum ostendimus breuiter, quid dictum sit, ac deinde paucis indicamus, quid simus dicturi.

His utimur in Epistolis, dum vel ad plures respondemus, vel ex ex vno argumento fit in aliud transitus, efficiuntq; ne, velut scopæ dissolutæ, epistolæ turpiter diffluant, vt dictum est alibi.

Vt: Vni epistolæ respondi: venio ad alteram.

Habes ad superiorem: nunc audi ad alteram.

Perfolui prioribus tuis literis: nunc ad posteriores.

Longiori epistolæ respondi, nunc breuiori quid respondeam?

Hactenus ad tuas literas. Nunc de me paucis accipe.

Rescripsi ferè ad omnia: nunc nostra accipe.

Habes ferè de rebus omnibus: vnum illud addam.

Sed hæc hactenus: Addam etiam illud.

Sed hæc priuatim: nunc quæ publicè.

Hactenus iocati: Nunc seriò agamus.

Hæc leuiora sunt: Quæ sequuntur grauiora.

Sed tristia mittamus: Reuertamur ad lætiora.

Formule connectendi.

Extremum illud est, vt te rogem, obsecrem.

Reliquum

Reliquum est, Accedit eodem, Huc accedit,
Hæc eò pertinent, longa sunt, quæ restant,
Nunc audi quod pluris est, quàm omnia,
Sed ad propositum redeamus.

Redeamus illuc, vnde diuertimus,
Vt ad rem redeam.

Redeo ad id, quod primò omiseram.

Redeo ad id, quòd initio scripsi.

Quid præterea? nihil, nisi vt incolumis ad nos
primo quoque tempore reuertare.

Sunt & particulæ connectendi, Primùm, Deinde,
Præterea, Posthæc, Adhæc, his adde, Huc
pertinet, Quin etiam, Quid quòd, Denique,
Postremò, Porro autem. Iam verò, Cete-
rùm, &c.

Quarum vsus in Auctorum lectione diligenter
obseruandus.

Formula Breuiter dicendi.

Quid plura? Quid pluribus? Ne pluribus.

Quid multa? Quid multis? ne multa vel multis.

Quid multis moror.

Ne multis morer, teneam.

Quid verbis opus est?

Sed ne diutiùs detineam te, vale.

Vt in pauca multa conferam.

Vt paucis concludam.

Vt rem paucis complectar, perstringam, compre-
hendam.

K s Vt

Vt breuitate utar:

Laconica utar breuitate.

Cic. Quid quæris?

*Formula Epistolam Longiorem
abrumpendi.*

Sed iam plura quàm volebam. Vale.

Sed plura, quàm statueram. Redeo ergo ad, &c.

Plura otiosus: hæc subito & variè distractus.

Sed quid ago? labor longiùs, longiùs progredior.

Sed ne sim longior, vale, & me, ut facis, ama.

Sed de his satis, metu oq; ne tu nimium putes.

Sed hac super re nimis multa, præsertim ad te.

Sed hæc pluribus fortasse verbis quàm sit necesse.

Sed iam longior sum, quàm me fore putavi. Vale.

Sed hæc satis multa, vel plura potiùs, quàm necesse fuit.

Sed de his satis superq;. Iam ad te ô & præsidium
& dulce decus meum.

Sed quid ago? Epistolam institueram scribere, ea
autem crescit in volumen.

*Formula Epistolam con-
cludendi.*

Habes, quæ scire cupiebas. Vale.

Habes ferè de rebus omnibus. Vale.

Hæc habebam, quæ te scire vellem.

Hæc habui, quæ de his rebus ad te scriberem.

Habes,

Habes, vt breuissimè potui, totum Reip, statum.
Hæc ferè sunt, quæ in præsentì tibi nota esse vo-
lui.

Hæc ferè ad eas literas, quas accepi abs te proxime.

Epistolam ita concludã, Ita finem faciam impc-
nam.

Finem scribendi faciam, si te primùm monue-
ro, vt me diligas.

Epistolæ clausula hæc erit, vt beneuolentiam in
me tua perpetuò conserues.

Reliquum est, vt à te petam, vt me de rebus Italiæ
& Portugaliæ quàm sæpissimè facias certio-
rem, quo nihil gratius expectare à te pos-
sum.

Sed formularum huiusmodi modus iam esto:

Nam qui plures requirit, inueniet abunde mul-
tas, cum apud alios, tum in elegantioribus Latinæ
linguæ phrasibus Aldi Manutij iunioris, Quas
qui diligenti studio sæpius euoluerit, non
malè is operam suam col-
locarit.

F I N I S

P H A R A . N T F O R M . L I . B . I I I I

Hinc ubi...
Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

Hic ubi...
Hic ubi...

P . I . M . I . S

Q. 3535.8

X 220 3170

Mi

X22

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
 Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
								
								

Opera
 r.
 velut
 dum.
 latinæ
 di for-
 es Epi-

525^a

N.

Bl.

